

แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

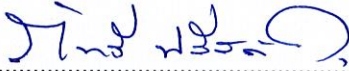
พรพรรณ ชิดเชื้อ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มีนาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ พรพรรณ ชิดเชื้อ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สำหรับผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

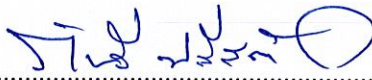
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ภัทรี 프리สตัด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ยิ่งยศ โชคชัยวรรตน์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ดร.ภัทรี 프리สตัด)

..... กรรมการ
(ดร.ยิ่งยศ โชคชัยวรรตน์)

..... กรรมการ
(ดร.สาธิต ปิติวรา)

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สำหรับผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

วันที่.....เดือน ..... พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จและความอนุเคราะห์จาก ดร.ภทรี ปรินตัต และ ดร.ยิ่งยศ โชคชัยวรรณ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ถ่ายทอดแนวคิด วิธีการ คำแนะนำ คำปรึกษาด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องจนการศึกษาวิจัยในฉบับนี้มีคุณภาพเสร็จสมบูรณ์ถูกต้อง ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ผู้สอนทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อันมีคุณค่า และให้ความเมตตาที่ติดต่อการศึกษาเรียนรู้ ณ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

กราบขอบพระคุณ คณะเพื่อนและญาติพี่น้อง รวมถึงผู้ที่ไม่อาจกล่าวนามได้ทั้งหมด ในที่นี้ ซึ่งเป็นทั้งผู้ช่วยให้คำปรึกษา เป็นทั้งแรงบันดาลใจ คอยให้การสนับสนุนและส่งเสริม ให้การศึกษาวิจัยนี้สำเร็จ ได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ที่มีความเกี่ยวข้องที่ให้ความกรุณาให้ข้อมูล ทั้งในส่วนภาครัฐบาล ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และบุคคลในชุมชน ที่ให้การสนับสนุน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นผลให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี

ผู้ทำการศึกษามุ่งเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่องค์กรที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไปในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาต่อให้มีความทันสมัยและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ทั้งหลายที่ได้รับจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญู กตเวทิต์แด่บิดา มารดา และอาจารย์ที่ร่วมอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

พรพรรณ ชิดเชื้อ

57750152: สาขาวิชา: บริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร; บธ.ม. (บริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร)

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ การท่องเที่ยวยั่งยืน

พรพรรณ ชิดเชื้อ: แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (A GUIDELINE TO STUDY CHARACTERISTICS OF ECO-TOURISM TO DEVELOP TO SUSTAINABLE TOURISM IN BANGSAEN BEACH AREA, SAENSUK SUB-DISTRICT, MUEANG DISTRICT, CHON BURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ภัทรี พิธีศัตต, ปร.ด., ยิ่งยศ โชคชยวรรธน์, ปร.ด. 139 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อประโยชน์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน 3) เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ชายหาดบางแสน 4) เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน วิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก มุ่งศึกษากลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย คือ หน่วยงานภาครัฐ 4 คน ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ 4 คน นักท่องเที่ยว 4 คน และบุคคลในชุมชน 4 คน

ผลการวิจัย ชายหาดบางแสน จุดแข็ง คือ ผู้บริหารมีวิทัศน์สนับสนุน, ประเพณีที่มีเอกลักษณ์, ทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสม, มีเส้นทางคมนาคมสะดวกจุดอ่อน คือ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม, การประชาสัมพันธ์ด้านการสร้างจิตสำนึกยังไม่เพียงพอ, รายได้ยังไม่สามารถกระจายได้อย่างทั่วถึง, ขาดบุคลากรเฉพาะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและวิทยาศาสตร์-ชีววิทยาโอกาส คือ ความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ, โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นอุปสรรค คือ ปัญหาขยะพืดเข้าฝั่ง, ไม่มีอำนาจด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม, ปัญหาเศรษฐกิจถดถอย ปัญหาต้นทุนสินค้าและค่าครองชีพสูง, นโยบายของรัฐบาลขาดความต่อเนื่องและนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน คือ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้แก่ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, กิจกรรมสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และสินค้าท้องถิ่น, ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ, จัดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมกลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ปรับปรุงทรัพยากรที่เสื่อมโทรม, จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวยั่งยืน, จัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์, ศูนย์พัฒนาและจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชน, จัดหาบุคลากรด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมกลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) คือ วิจัยแนวทางป้องกันปัญหาขยะพืดเข้าฝั่ง, หาแนวทางความร่วมมือกับผู้มีอำนาจด้านกฎหมาย, กิจกรรมการท่องเที่ยวยั่งยืน ที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) คือ แนวทางความร่วมมือกับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง, รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะ, มหกรรมแสดงศิลปะพื้นบ้านและสินค้าท้องถิ่น

57750152: MAJOR: BUSINESS ADMINISTRATION FOR EXECUTIVE; M.B.A. (BUSINESS ADMINISTRATION FOR EXECUTIVE)

KEYWORDS: ECO-TOURISM/ SUSTAINABLE TOURISM

PHORNPAN CHITCHUEA: A GUIDELINE TO STUDY CHARACTERISTICS OF ECO-TOURISM TO DEVELOP TO SUSTAINABLE TOURISM IN BANGSAEN BEACH AREA, SAENSUK SUB-DISTRICT, MUEANG DISTRICT, CHON BURI PROVINCE. ADVISOR COMMITTEE: PATAREE FREESTAD, PH. D., YINGYOT CHOKECHAIWORARUT, PH. D.. 139 P. 2016.

This study attempts 1) to study characteristics of eco-tourism facilitating a developing guideline to sustainable tourism of Bangsean beach; 2) to study a a developing guideline to sustainable tourism of Bangsean beach; 3) to study strength, weakness, opportunity, and threat (SWOT) analysis in Bangsean beach; and 4) to propose a guideline to develop Bangsaen beach to sustainable tourism. This qualitative study collected the data from in-depth interviews. The target groups of subjects included four government sectors, four private sectors/ entrepreneurs, four tourists, and four residents in the area.

The findings reveal that the strengths of Bangsean beach was executives having encouraging visions, unique tradition, appropriate location, convenient transportation whilst the weaknesses included deteriorated resources, insufficient public relation on building consciousness, non-dispersed income, no personnel with the expertise on environment management and science-biology. In addition, opportunities found in this study were the popularity in eco-tourism and the opportunity to develop potentials of local people whereas the threats included the waste returning to the coast, no authority in environmental problems of economic regression of product cost and high cost of living, non-constant government

These findings were then proposed as a guideline to develop eco-tourism in Bangsean beach as follows: Aggressive strategy (SO Strategy) included arrangement of ecotourism activity, activities to inherit tradition, culture, and local products, promotion of ecotourism resources, arrangement of the route for eco- and culture-tourism. For Turnaround strategy (WO Strategy), it was suggested that there should be the improvement for deteriorated resources, public relation about sustainable tourism, the arrangement for community to participate for their own benefit, the center for development and distribution of local products, the arrangement for environmental management whereas it was suggested in Defensive strategy (ST Strategy) that there should be a prevention guideline too manage with the waste returning to the coast, a guideline to seek for collaboration from authority in environmental law, sustainable tourism activities that tourists participated in preservation of natural resources and environment. Lastly, Retrenchment strategy (WT Strategy), it was suggested that a guideline to find collaboration from related areas, a campaign to provide the knowledge on waste problems, exhibitions for local arts and products.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....	20
ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ชายหาดบางแสน.....	38
ทฤษฎีการวิเคราะห์ความได้เปรียบและเสียเปรียบทางการแข่งขัน.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
การกำหนดประชากร.....	51
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	52
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	56
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	56
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่หาดหาดบางแสน.....	64
ส่วนที่ 3 วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์.....	85
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผลการวิจัย.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	114
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	120
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก.....	124
ภาคผนวก ข.....	133
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4-1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ภาครัฐบาล ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้อง.....	56
4-2 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....	71
4-3 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติด้านการสร้างความร่วมมือในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น.....	76
4-4 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว.....	80
5-1 ภาพรวมการสรุป จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน	101
5-2 การวิเคราะห์สถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดกลยุทธ์.....	103
5-3 แผนปฏิบัติการตามกลยุทธ์ ในระยะเวลา 3-5 ปี แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน.....	115

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 สถิตินักท่องเที่ยว ชายหาดบางแสน ปี พ.ศ. 2554-2558.....	3
1-2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
5-1 การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาดที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน.....	89
5-2 การจัดการที่เป็นระบบในด้านของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....	90
5-3 การมีจิตสำนึกต่อการรักษาสีเขียวและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน.....	91
5-4 การเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....	92
5-5 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....	93
5-6 การสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ด้านนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....	94
5-7 สรุปภาพรวมการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน.....	98

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

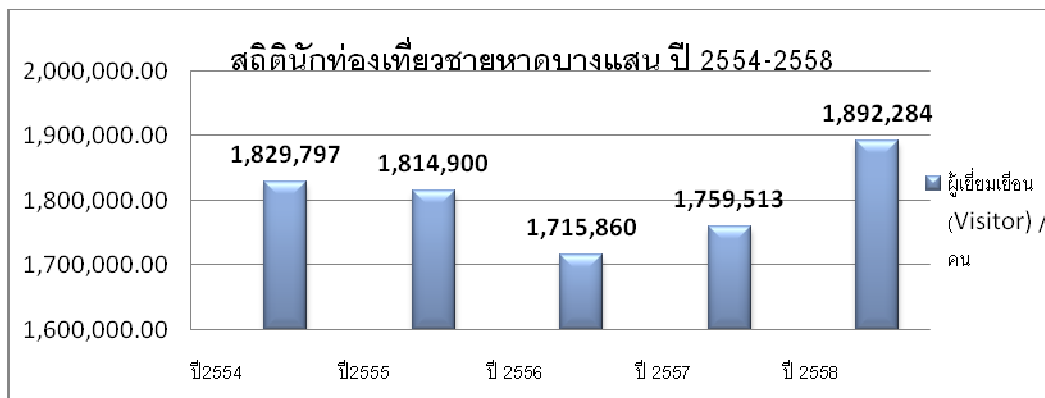
การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศไทยแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย อาทิ โรงแรมและที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศจากคนไทยเที่ยวไทยนับแสนล้านบาทเช่นเดียวกัน ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 527,326 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 8.5 ของมูลค่าส่งออกรวม (ร้อยละ 51.1 ของมูลค่าส่งออกภาคบริการ) หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 5.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ขณะเดียวกัน ธุรกิจการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 6-7 ของแรงงานทั้งระบบ 1 รวมทั้งยังช่วยกระจายรายได้และการจ้างงานไปสู่ชนบทอีกด้วย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554, หน้า 5)

เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับประเทศไทยและการพัฒนาของประเทศไทยแล้ว ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของไทยก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากเช่นกัน อาทิเช่น รัฐบาล กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การภาคเอกชน ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งชุมชน ทุก ๆ หน่วยงานต่างให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากเช่นกัน จึงทำให้เกิดแผนการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังที่ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557, หน้า 2) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายการทำแผนยุทธศาสตร์ไว้ว่า การจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560 ในครั้งนี้ อาจถือได้ว่าเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในระยะ 2-3 ปีถัดจากนี้ไป โดยคาดหวังว่าประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้จะสามารถตอบโจทย์ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ จุดอ่อนและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจะต้องมีการพิจารณาและได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนควบคู่ไปกับการส่งเสริมพัฒนาสินค้าและบริการให้เต็มตามศักยภาพเพื่อสร้างรายได้อย่างมั่นคงยั่งยืน และมีการกระจายอย่างทั่วถึง

จังหวัดชลบุรีเป็นเมืองติดชายทะเลได้รับการกล่าวขานมากที่สุดแห่งบูรพาทิศ ดินแดนชายทะเลอันมั่งคั่งแห่งนี้ ได้ผันผ่านกาลเวลามาเนิ่นนาน จากการเป็นเมืองท่าค้าขายศึกักในอดีตพัฒนามาสู่เมืองเกษตร อุตสาหกรรม และท่องเที่ยว สิ่งนี้อาจสะท้อนคุณลักษณะสำคัญของคนเมืองชล ซึ่งมีความขยันและมองการไกล ประกอบกับทรัพยากรในดินสินในน้ำ ต่างช่วยกันเอื้ออำนวยให้การพัฒนาด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวกราบรื่นและต่อเนื่อง (จังหวัดชลบุรี, 2559)

เทศบาลเมืองแสนสุข เป็นเทศบาลหนึ่งในจังหวัดชลบุรีที่ถือว่ามีความสำคัญอีกแห่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงอย่างมากของจังหวัดชลบุรี ถือเป็นเขตสำคัญที่ทำให้เกิดความเติบโตของเศรษฐกิจในเขตเทศบาล มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยว คือ มีชายหาดบางแสน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผู้นิยมมาเที่ยว อีกทั้งอนาคตจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เทศบาลจึงต้องเร่งปรับตัวเพื่อภาพลักษณ์ที่ดี พร้อมทั้งกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต ที่ต้องใช้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน จากแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่ไปกับการยกระดับมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านบริการและความปลอดภัย รวมถึงประเด็นที่ต้องตระหนักในเรื่องของการเข้าไปใช้ประโยชน์ในทรัพยากรของท้องถิ่น ต้องปลูกจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูดูแลแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม ท้องถิ่นมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสมดุล โดยใช้หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ควบคู่กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ

ทั้งนี้ด้วยเหตุที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เมื่อเวลาผ่านไปทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทрудโทรมลง จากการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดกระทบ จากการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเกินศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศนำไปสู่ความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลของเทศบาลเมืองแสนสุข

ภาพที่ 1-1 สถิตินักท่องเที่ยว ชายหาดบางแสน ปี พ.ศ. 2554-2558 (กรมการท่องเที่ยว, 2559)

จากภาพที่ 1-1 แสดงสถิตินักท่องเที่ยวชายหาดบางแสน ปี พ.ศ. 2554-2558 มีจำนวนลดลงเมื่อปี พ.ศ. 2556 และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปีล่าสุด พ.ศ. 2558 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,892,284 คน เมื่อนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ปริมาณขยะจึงเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นภาระสำหรับเทศบาลเมืองแสนสุขที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหามลพิษ การบำบัดน้ำเสีย การเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งจากข้อมูลปริมาณขยะทั้งหมดที่นำมากำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองแสนสุข ปี พ.ศ. 2558 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 และ พ.ศ. 2557 คิดเป็นร้อยละ 13.4 และ 12.07 ตามลำดับ ซึ่งแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาขยะในทะเล การปล่อยน้ำทิ้งน้ำมันลงทะเล บริเวณชายหาดบางแสน ในปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2558 ใช้งบประมาณในการบำบัดและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในแต่ละครั้ง ไม่ต่ำกว่า 500,000 บาท จึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาแบบบูรณาการในระดับภูมิภาคและหน่วยงาน ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างจิตสำนึกเพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมด้วย (เทศบาลเมืองแสนสุข, 2547)

จากปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ทำให้มีการจัดการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative tourism) ที่เรียกว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) ซึ่งมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ การดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่น มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีการสร้างเครือข่าย เพื่อเผยแพร่แนวคิด และ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในหมู่ประชาชน ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2555)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่จะต้องมุ่งสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้การท่องเที่ยวทุกประเภทมุ่งหารายได้ทางเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปพร้อมกันไปด้วย อย่างไรก็ตามปัจจุบันได้มีการปลุกกระแสการท่องเที่ยวให้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายด้วยน้ำมือมนุษย์ จึงอยากให้การท่องเที่ยวทุกประเภทมุ่งสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้มากที่สุด เพื่อจะได้อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไว้ให้มากที่สุดเช่นกัน การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สามารถกระทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวในฟาร์ม การท่องเที่ยวชนบท การท่องเที่ยววัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา, 2557, หน้า 4)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการมุ่งเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ และกำลังเป็นกำลังที่นิยมกันอย่างแพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากถือว่าการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative tourism) ที่ก่อให้เกิดความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงสมควรที่จะต้องช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ก่อประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน จึงจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อผสมผสานการท่องเที่ยวกับการเรียนรู้ และศึกษาระบบนิเวศ แนวคิดและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ 1. จิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นความต้องการในแง่ของการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่น โดย 2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว 3. ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นเป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นได้รับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา, 2557, หน้า 188-190)

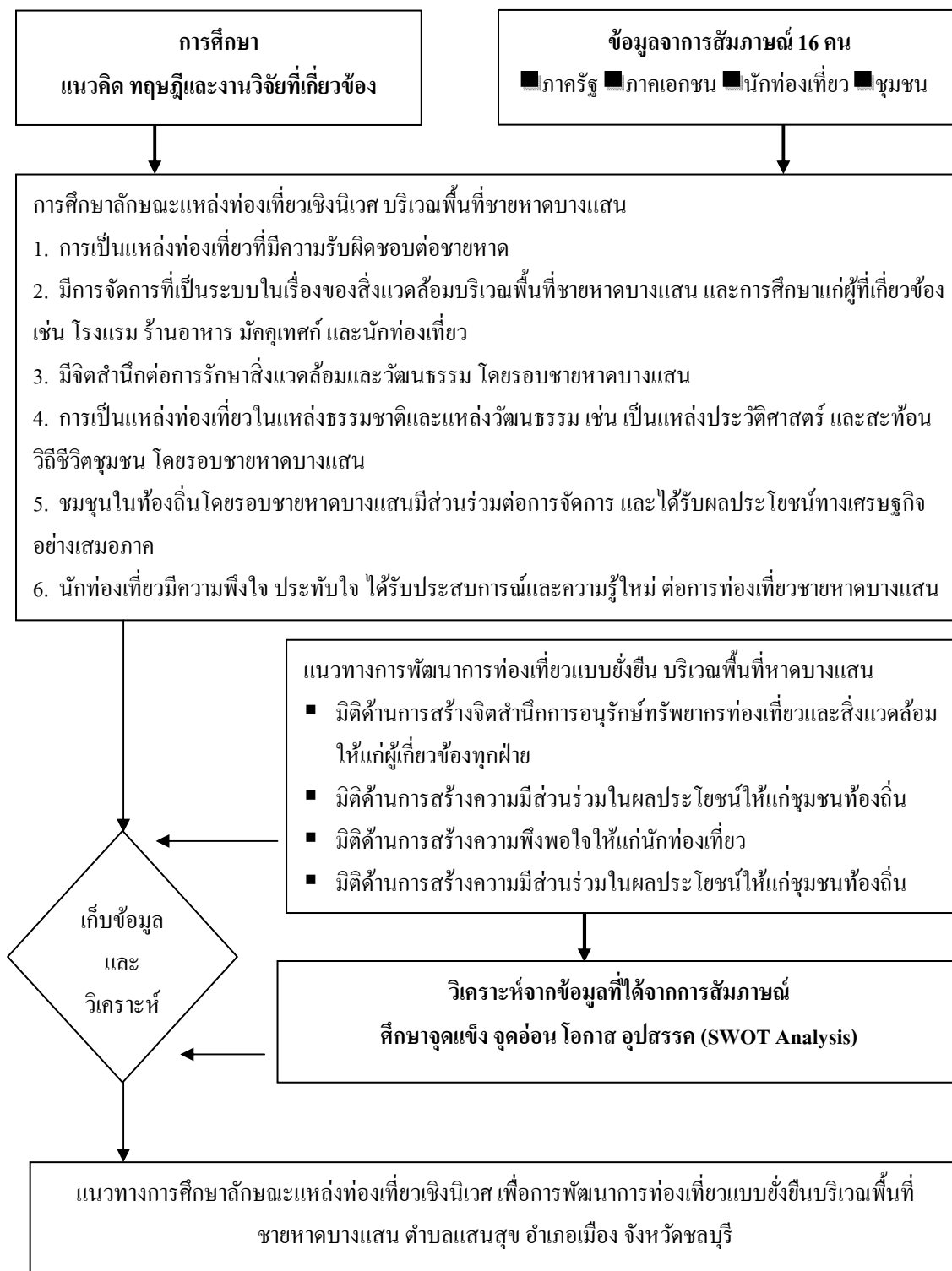
ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพราะเชื่อว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สำคัญ มีรูปแบบลักษณะของการท่องเที่ยวและแนวคิดที่น่าสนใจรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังที่ (ทิพวรรณ พุ่มมณี, 2552, หน้า 38) ได้กล่าวไว้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศถือเป็นกุญแจหรือเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยว

อย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ ความเป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุดกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาล ยาวนานที่สุด ยั่งยืน เพื่อนำมาปรับใช้ให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนเกิดในระยะยาว และครอบคลุม ในทุกด้าน เกิดแนวทางในการพัฒนาชายหาดให้คืนกลับสภาพระบบนิเวศที่สวยงาม สามารถส่งต่อ ระบบนิเวศทางทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามให้ลูกหลานต่อไปได้ในอนาคต พร้อมทั้งการสร้าง การมีส่วนร่วมกับคนในชุมชนแนวทางการรักษาวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชนไว้ การแบ่งปัน ผลประโยชน์อย่างเสมอภาค และสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ชายหาดบา แสน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเครื่องมือในการวิจัย เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อประโยชน์แนวการพัฒนา การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน
  - 2.1 เพื่อศึกษามิตด้านการสร้างมิตด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากร ท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ชายหาดบางแสนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
  - 2.2 เพื่อศึกษามิตด้านการสร้างความมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยรอบชายหาดบางแสน
  - 2.3 เพื่อศึกษามิตด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ชายหาดบางแสน
3. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ชายหาดบางแสน
4. เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ ชายหาดบางแสน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1-2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงข้อมูลลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น จังหวัดและประเทศ การนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
2. สามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลหรือเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ได้จริงและขยายผลไปยังโครงการอื่น ๆ
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำผลการศึกษา ไปประยุกต์ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
4. สามารถนำเสนอให้กับจังหวัดในการพิจารณาเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรีใหม่ในโอกาสต่อไป
5. เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เทศบาลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่แนวชายหาดบางแสน หมายรวมหาดวอนนภา ประมาณ 5 กิโลเมตร
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - 2.1 ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อประโยชน์แนวการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน
  - 2.2 แนวการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนภายในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน
    - 2.2.1 มิติด้านการสร้างมิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
    - 2.2.2 มิติด้านการสร้างควมพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชายหาดบางแสน
    - 2.2.3 มิติด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นโดยรอบบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

2.2.4 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis) พื้นที่ชายหาด
บางแสน

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และนักท่องเที่ยวในพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ภาครัฐบาล ภาคเอกชน ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาเที่ยวในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 16 คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

ภาครัฐบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน ประธานชุมชน จำนวน 2 คน และหัวหน้างานรักษาความสะอาดกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 คน

ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ให้บริการด้านที่พักจำนวน 1 คน ผู้ประกอบการร้านอาหารจำนวน 1 คน ผู้ประกอบเสื้อผ้าใบริมชายหาดจำนวน 1 คน ผู้ประกอบอาชีพการประมงจำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 คน

นักท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย 2 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ ยุโรป 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 4 คน

บุคคลในชุมชน ได้แก่ ผู้ที่มีถิ่นที่พำนักอาศัยในชุมชน ตำบลแสนสุข มาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 4 คน

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บผลการวิจัยจากประชากรได้ทั้งหมด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านทุนวิจัยและระยะเวลาในการทำงานวิจัยจึงความร่วมมือจากผู้ให้สัมภาษณ์ในการให้ข้อมูล จนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่มีการเดินทางจากสถานที่หนึ่ง ไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ที่ไม่ใช่ถิ่นที่พักรถของตนเองเป็นชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบภารกิจต่าง ๆ โดยมีได้รับจ้าง หรือประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ซึ่งอาจจะอาศัยพักค้างคืนหรือไม่ก็ได้ โดยในที่นี้ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ภาครัฐบาล หมายถึง หน่วยงานหรือบุคลากร ของส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในที่นี้ หมายถึง นายกเทศมนตรี ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนชุมชนเทศบาลแสนสุขและหัวหน้างานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ภาคเอกชน หรือ ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประกอบด้วยผู้ประกอบการที่ให้บริการด้านที่พัก ผู้ประกอบการด้านร้านอาหาร ผู้ประกอบการด้านลือคเตียงผ้าใบริมชายหาดบางแสน ผู้ประกอบอาชีพประมง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกัยชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง รูปแบบแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติทางทะเล ที่เป็นแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความร่วมรบัผิดชอบ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยในที่นี้ หมายถึง พื้นที่ชายหาดหรือพื้นที่แนวน้ำขึ้นน้ำลง และบริเวณที่มีคลื่นกระแสน้ำพัดพาทรายมาสะสมตัวกันกลายเป็นหาดทราย

ระบบนิเวศ หมายถึง โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิตที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยการอาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างสมดุล เสมือนห่วงโซ่แห่งชีวิตเดียวกัน

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่จัดทำขึ้นไว้เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล ชายหาดบางแสน เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้หลักการเพื่ออนุรักษ์และดำรงรักษาไว้ซึ่ง ทรัพยากรธรรมชาติเชิงนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น

การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) คือ การพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง จุดโดดเด่น จุดที่น่าสนใจที่มีอยู่ของชายหาดบางแสน
ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสน

จุดอ่อน (Weaknesses) หมายถึง ข้อเสีย ข้อด้อย สิ่งที่ไม่ส่งผลดี ผลกระทบที่ไม่เอื้อต่อ
การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจะต้องได้รับการปรับปรุง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ
ในทางลบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โอกาส (Opportunities) หมายถึง ปัจจัยภายนอก ที่ก่อให้เกิดผลทางบวกและเอื้อ
ประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายหาดบางแสน

อุปสรรค (Threats) หมายถึง ปัจจัยภายนอก ที่ก่อให้เกิดผลด้านลบและส่งผลกระทบ
ทางด้านลบแก่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทาง ชายหาดบางแสน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องแนวทางการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. แนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
3. ทฤษฎีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)
4. ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ชายหาดบางแสน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา (2557, หน้า 187) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า เกิดขึ้นจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อม และการพัฒนา (The united nations conference on environment and development) หรือที่เรียกว่า การประชุม Earth summit ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 3535) หรือที่เรียกอีกชื่อ Rio summit (ปฏิญญาริโอ) และผู้นำจากทั่วโลก 179 ประเทศ ได้ร่วมลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) อันเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยสรุป คือ ทำให้เกิดรูปแบบของการท่องเที่ยวใหม่ เพิ่มขึ้น 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

รูปแบบที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourism)

และได้กล่าวถึงความหมายไว้ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มุ่งเน้นการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญและกำลังเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เพราะถือเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative tourism) ที่ก่อให้เกิดความสมดุลแห่งกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวและกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ในแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไป จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามการบัญญัติของนักวิชาการท่องเที่ยว เช่น Ecotourism, Green, Tourism, Environment-friendly, Tourism, Environmental pilgrimage, Ethical tourism, Responsible, Tourism, Appropriate tourism เป็นต้น แต่ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายที่สุดก็คือ Ecotourism ซึ่งมีผู้รู้ได้ให้ความหมายอย่างหลากหลาย แต่ผู้เขียนขอสรุปว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้ และสัมผัสกับระบบนิเวศ ซึ่งแตกต่างอย่างชัดเจนกับความสนใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อันเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourism) แม้ว่าจะมีการคาบเกี่ยวกันในเชิงพื้นที่ก็ตาม เว้นแต่จะรวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติเข้าเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาตินั้น ในทำนองเดียวกัน การท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural tourism) ก็ไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวนั้น ๆ ด้วย

อุดม เขยกิจวงศ์ (2548, หน้า 81) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Ecotourism” ซึ่งเป็นคำผสมกันระหว่าง Ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว และได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้ว่า การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

อีกทั้งยัง กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (The ecotourism society) ได้นำเสนอหลักการพื้นฐาน 7 ประการ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ในส่วนที่สำคัญ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่หลีกเลี่ยงการสร้างผลกระทบต่อด้านลบที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือการทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมของพื้นที่ท่องเที่ยวโดยรอบ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อมและวัฒนธรรมโดยรอบพื้นที่

3. รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องนำไปสู่การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการจัดการเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ชุมชนท้องถิ่น จะต้องมีส่วนร่วมในประโยชน์อย่างเสมอภาคโดยตรงจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องให้ความสำคัญกับการวางแผน และการเติบโตของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยเน้นการสร้างหลักประกันว่า จำนวนนักท่องเที่ยวจะต้องอยู่ในขอบเขตของศักยภาพในการรองรับได้ของพื้นที่ตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของระบบนิเวศท้องถิ่น

6. รายได้ส่วนใหญ่จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องตกอยู่กับประเทศผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเน้นให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์และบริการของท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ ให้ประชาชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในผลประโยชน์

7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเน้นความสำคัญของการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ลดการใช้ น้ำมันเชื้อเพลิง อนุรักษ์ผลิตผลพื้นบ้าน และจัดการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2552, หน้า 35-37) ได้ กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) มีการขยายตัวไปทั่วภูมิภาคของโลก และมีความคาดว่าจะยังคงเติบโตต่อไปอีกมากในอนาคต ทั้งนี้เพราะกระแสของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาตลาดท่องเที่ยว รวมทั้งความร่วมมือระหว่างนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืนเรียกว่า Globe 90' conference ที่เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2533 ที่ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มาถึงการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The united nation conference on environment and development: UNCED) หรือ Earth summit ที่นครริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 ที่มีการลงนามรับรองเอกสารสำคัญ โดยเฉพาะ “แผนปฏิบัติการ 21 หรือ Agenda 21” เป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

อีกทั้ง องค์การสหประชาชาติ (The United: UN) ต่างก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของ Ecotourism จึงประกาศให้ปี พ.ศ. 2545 เป็น “International year of ecotourism 2002” โดยคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on sustainable development)

ได้ขอให้หน่วยงานของรัฐบาล ตลอดจนภาคเอกชนทั่วโลกจัดกิจกรรมสนับสนุน โดยองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UN Environment Program: UNEP) ร่วมมือกันในการจัดเตรียมและสานงานการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่ “World Ecotourism Summit” ที่เมืองควีเบค ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2545 สำหรับประเทศไทย มีการนำเสนอแนวคิดเรื่อง Ecotourism ในแผนการท่องเที่ยวแห่งชาติแผนแรกของประเทศ การนำเสนอเป็นเพียงกล่าวถึง Ecotourism อย่างกว้าง ๆ ยังไม่มีรายละเอียดและแนวทางที่ชัดเจน ซึ่งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ และให้ความสำคัญในมิติด้านเศรษฐศาสตร์เป็นหลัก ภาพลักษณ์ของ Ecotourism ในระยะแรกจึงเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวใน “กลุ่มนักท่องเที่ยวขนาดเล็ก รวมตัวกันท่องเที่ยวในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดินป่า ดำน้ำ ชมศิลปวัฒนธรรม ช่วง พ.ศ. 2519-2535 การพัฒนาการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จในเชิงเศรษฐกิจและการพัฒนา นักท่องเที่ยวจากต่างชาติและหลากหลายเชื้อชาติ เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่งดงามและหลากหลาย ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งอภิมหาสมบัติอันดั่งงามของชาวไทยที่แสดงต่อนักท่องเที่ยวในฐานะเจ้าของบ้าน ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจประกอบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จนสามารถทำรายได้สูงเป็นอันดับ 1 (พ.ศ. 2522) เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าส่งออกประเภทอื่น

การพัฒนาการท่องเที่ยว นอกจากจะทำให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก อาทิเช่น พัทยา ภูเก็ต สมุย กาญจนบุรี และเชียงใหม่ ซึ่งประเทศท่องเที่ยวหลายประเทศทั่วโลกต่างประสบภาวะผลกระทบจากการท่องเที่ยวเช่นกัน จากผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงได้มีความพยายามที่จะสรุปปัญหาพร้อมนำเสนอแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยแนวคิดเรื่อง Ecotourism ได้ถูกนำขึ้นมาพิจารณาอีกครั้ง มีการศึกษาวิจัยเรื่อง Ecotourism ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ (พ.ศ. 2530-2533) ซึ่งผลการวิจัยในช่วงนั้นยังมีความไม่สมบูรณ์ครบถ้วนในองค์ประกอบ จึงต้องมีการศึกษาวิจัยต่อไป ถือเป็นกรณีริเริ่มแนวคิดและศึกษาวิจัยเรื่องของ Ecotourism ประเทศไทย

ในระยะแรกได้ให้คำจำกัดความ “Ecotourism คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจว่า เป็นรูปแบบจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ต่อมาในปี พ.ศ. 2535-2540 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มอบหมายในสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท) ทำการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อระบบ

นิเวศและให้ราชบัณฑิตสถานบัญญัติศัพท์ Ecotourism เป็นภาษาไทย คือ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หรือ “นิเวศทัศนจาร” การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงกำหนดให้ใช้ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในความหมายของ Ecotourism” มาจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และวัฒนธรรมที่มีเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ โดยสร้างการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน และได้ใช้ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ในความหมายของ Ecotourism มาจนถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism) ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีความหมายดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น ๆ
2. การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีความร่วมรับผิดชอบในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ต่อชุมชนท้องถิ่น
3. การท่องเที่ยวที่เข้าไปสัมผัสธรรมชาติ ซึ่งต้องมีการให้ความรู้ทางนิเวศวิทยา เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความรู้เพิ่มขึ้นถึงสภาพวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
4. การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งมั่นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2552, หน้า 38-39) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ถือเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation tourism) หรือการท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism) ซึ่งแตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass tourism) หรือแบบประเพณีนิยม (Conventional tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และเน้นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญ

ในการให้การศึกษา และสร้างจิตสำนึกมากกว่าให้ความพอใจอย่างไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ จุดมุ่งหมายหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมทั้งผลตอบแทนแก่ประชากรท้องถิ่น เพื่อเป็นกำลังใจและพัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมทั้งผลตอบแทนแก่ประชากรท้องถิ่นเพื่อเป็นกำลังใจในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศปรากฏอยู่ในรูปแบบและกิจกรรมของการท่องเที่ยวโดยรวม แต่มีรูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ มีการจัดการที่ดี คำนึงถึงการรักษาสีเขียวและประชากรเจ้าของถิ่น จึงมีลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไป และมีสัดส่วนไม่มากนักในกระบวนการท่องเที่ยวทั้งหมด แต่หากมีการประสานความพึงพอใจกับการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกในการรักษาสีเขียวแก่นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจมีโอกาสรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ และสามารถพัฒนา Mass tourism มาเป็น Mass ecotourism ซึ่งจะบรรลุผลแห่งการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism development) ดังคำขวัญของ International year of ecotourism 2002: ปีท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ 2545 ที่ว่า “Ecotourism, the key of sustainable development”

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงมิใช่เพียงสินค้าทางการท่องเที่ยว (Travel product) รูปแบบใหม่เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว หากแต่เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีแนวคิดมุ่งประสานผลประโยชน์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมและเป็นกุญแจหรือเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรน้อยที่สุด และยั่งยืนตลอดกาล การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงอยู่ภายใต้กรอบของ

1. การท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. การท่องเที่ยวที่สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ
3. การให้ความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
4. การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

สิ่งที่ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบปกติหรือแบบประเพณีนิยมที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และเน้นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ใช่สิ่งตรงข้ามกับการท่องเที่ยวมวลชน (Mass tourism) หรือการท่องเที่ยวเชิงปริมาณ เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้ถูกจำกัดที่ขนาดของนักท่องเที่ยว แต่จำกัดที่รูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่เพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ ก็สามารถทำลายสิ่งแวดล้อมได้ และอาจจะสร้างความเสียหายได้มากกว่านักท่องเที่ยวขนาดใหญ่ หากปราศจากการจัดการที่ดี

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่จำเป็นต้องเป็นการจัดการที่ง่าย ๆ ราคาถูก หรือมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยากลำบาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อย เพียงแต่ต้องมีการจัดการที่ดี มีการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานความเข้าใจกับนักท่องเที่ยว และให้ประโยชน์ที่เหมาะสมตามคาดหวังของนักท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจตอบสนองนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มทุกระดับและมีรายได้สูงได้เช่นกัน

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้ความสำคัญในการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกมากกว่าการให้ความพึงพอใจอย่างไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีการประสานความเข้าใจกันอย่างเหมาะสมตลอดกระบวนการ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม และทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ถือเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation tourism) หรือการท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism) ซึ่งแตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass tourism) หรือแบบประเพณี (Conventional tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และเน้นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญในการให้การศึกษา และสร้างจิตสำนึกมากกว่าให้ความพึงพอใจอย่างไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชากรท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ จุดมุ่งหมายหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมทั้งผลตอบแทนแก่ประชากรท้องถิ่น เพื่อเป็นกำลังใจในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศปรากฏอยู่ในรูปแบบและกิจกรรมของการท่องเที่ยวโดยรวม แต่มีรูปแบบกิจกรรม และขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ มีการจัดการที่ดี คำนึงถึงการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมและประชากรเจ้าของท้องถิ่นจึงมีลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่วไป และมีสัดส่วนไม่มากนัก ในกระบวนการท่องเที่ยวทั้งหมด แต่หากมีการประสานความพึงพอใจกับการให้การศึกษา และสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจมีโอกาสได้รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ และสามารถพัฒนา Mass tourism มาเป็น Mass ecotourism ซึ่งจะบรรลุผลแห่งการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism development)

คำขวัญของ International year of ecotourism 2002: ปีท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ 2545
 ที่ว่า “Ecotourism, the key of sustainable development” การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงมิใช่เพียงสินค้า
 ทางการท่องเที่ยว (Travel product) รูปแบบใหม่เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว หากแต่เป็นรูปแบบ
 ของการท่องเที่ยวที่มีแนวคิดมุ่งประสานผลประโยชน์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการอนุรักษ์
 สภาพแวดล้อม ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม และเป็นกุญแจหรือเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่ง
 ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนอง
 ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมโดยรวม โดยใช้ทรัพยากร
 อันทรงคุณค่าอย่างรู้คุณค่า สามารถรักษาเอกลักษณ์ของเป็นธรรมชาติ และวัฒนธรรมไว้ได้ยาวนาน
 ที่สุด เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดและยั่งยืนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงอยู่ภายใต้กรอบ
 ของ

1. การท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ
2. การท่องเที่ยวที่สนับสนุนการอนุรักษ์
3. การให้ความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม
4. การจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

สิ่งที่ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยว
 แบบปกติหรือแบบประเพณีนิยมที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และเน้น
 การส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ใช่สิ่งตรงข้ามกับการท่องเที่ยวมวลชน (Mass tourism) หรือ
 การท่องเที่ยวเชิงปริมาณ เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้ถูกจำกัดที่ขนาดของนักท่องเที่ยว
 แต่จำกัดที่รูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่เพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ ก็สามารถ
 ทำลายสิ่งแวดล้อมได้ และอาจสร้างความเสียหายได้มากกว่านักท่องเที่ยวคณะใหญ่ หากปราศจาก
 การจัดการที่ดี
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่จำเป็นต้องเป็นการจัดการที่ง่าย ๆ ราคาถูก หรือมีรูปแบบ
 การท่องเที่ยวที่ยากลำบาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อย เพียงแต่ต้องมีการจัดการที่ดี มีการรักษา
 สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานความเข้าใจกับนักท่องเที่ยว และให้ประโยชน์
 ที่เหมาะสมตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจตอบสนอง
 นักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มระดับ และมีรายได้สูงได้เช่นกัน

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้ความสำคัญในการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกมากกว่า การให้ความพึงพอใจอย่างไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีการประสานความเข้าใจกันอย่างเหมาะสมตลอดกระบวนการ

ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2552, หน้า 40) ได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่รักษาความสมดุลระหว่างระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมกับผลประโยชน์ทางสังคม เศรษฐกิจ จึงมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ
2. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชน
3. มีการจัดการที่เป็นระบบในเรื่องของสิ่งแวดล้อม และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของสถานที่ มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว
4. มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสน
5. ชุมชนในท้องถิ่น ชายหาดบางแสนมีส่วนต่อการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค
6. นักท่องเที่ยวมีความพึงใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีการคิดริเริ่มมาเป็นเวลานานหลายสิบปีแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศถือเป็นหัวใจสำคัญต่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเลยทีเดียว แนวคิดและหลักการนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ต่อแหล่งธรรมชาติของโลก จะเห็นได้ว่ามีองค์กรระดับโลกต่างให้ความสำคัญในด้านนี้หลายหลาก องค์กร มีความร่วมมือ และสนธิสัญญาระดับประเทศเกี่ยวข้องกับด้านนี้หลายฉบับ นานาประเทศต่างร่วมมือกันในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาสังคม และความเจริญก้าวหน้า โดยเน้นว่าสิ่งนี้จะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศไทยเองก็ได้เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบยั่งยืนด้วยจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไทย มีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาหลายปีติดต่อกันจนถึงปัจจุบัน จากแนวคิดและทฤษฎีดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกองค์ประกอบด้านลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาด ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และสะท้อนวิถีชีวิตชุมชน โดยรอบพื้นที่ชายหาดบางแสน ด้านการจัดการ

ที่เป็นระบบในเรื่องของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว ด้านการสร้างจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบพื้นที่ชายหาดบางแสน ด้านชุมชนในท้องถิ่นโดยรอบชายหาดบางแสนมีส่วนต่อการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ด้านนักท่องเที่ยวมีความพึงใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน นำมาใช้ในการกำหนดกรอบในการศึกษา และใช้เป็นเหตุผลในการสนับสนุนการพิสูจน์สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับเรื่องแนวทางการศึกษาลักษณะการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศในบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2552, หน้า 24) ได้ให้ความหมายว่าการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สามารถเอื้อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ตลอดไป

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา (2557, หน้า 5) ได้ให้ความหมายว่าการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้ผลกำไรอย่างเป็นธรรมชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมสม่ำเสมอเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยอย่างชัดเจน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549, หน้า 5) ได้กล่าวถึง ความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไว้ว่า การท่องเที่ยวจะต้องมุ่งสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอันเอื้อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้การท่องเที่ยวทุกประเภทมุ่งหารายได้ทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันก็มุ่งเน้น การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่พร้อมกันไปด้วย อย่างไรก็ตามปัจจุบันได้มีการปลุกกระแสการท่องเที่ยวให้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายด้วยน้ำมือมนุษย์ จึงอยากให้การท่องเที่ยวทุกประเภทมุ่งสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้มากที่สุด เพื่อจะได้อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไว้ให้มากที่สุด เพื่อจะได้อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมไว้ให้มากที่สุด เช่นกัน เราจะทำการศึกษาให้เข้าใจความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายดังต่อไปนี้

ที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Earth summit conference) (Earth Summit Conference, 1992 อ้างถึงใน ทิพวรรณ พุ่มมณี, 2552, หน้า 6) ในความร่วมมือกัน ณ ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยรวมไว้ว่า “หมายถึง การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะจุดหมายปลายทางจะเป็นที่ใด หรือจะเป็นกลุ่มใหญ่ (Mass tourism) หรือกลุ่มเล็กทั้งในเมืองและชนบท”

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (จุลสารการท่องเที่ยว, 2538, หน้า 14 อ้างถึงใน ทิพวรรณ พุ่มมณี, 2552, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึง การท่องเที่ยว โดยจะต้องมีข้อคำนึงดังต่อไปนี้

1. ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติอย่างแท้จริง ชุมชนชนบทธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตโดยรอบชุมชน
2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนประเพณี ความเชื่อ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต
3. คำนึงถึงประชาชนหรือคนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค
4. ต้องชี้แนะภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สถานการณ์การท่องเที่ยวก่อนการปฏิวัติ พ.ศ. 2475

การส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยเริ่มในปี พ.ศ. 2467 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551 อ้างถึงใน คลฤทัย โกววรรณกุล, 2553) โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชร อัครโยธิน เกิดขึ้นโดยพระดำริของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟได้มีการส่งเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองไทยไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ใน พ.ศ. 2467 ได้มีการจัดตั้งแผนกโฆษณาของการรถไฟขึ้นทำหน้าที่รับรองและความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาประเทศไทย รวมทั้งการโฆษณาเผยแพร่ประเทศไทย ให้เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศมีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรมรถไฟเชิงสะพานนพวงศ์ ต่อมาได้ย้ายมาตั้งที่สถานีรถไฟหัวลำโพงเมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงย้ายไปดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม งานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้ย้ายไปอยู่ที่กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมด้วย แต่ยังคงทำงานร่วมกับกรมรถไฟ มีสำนักงานตั้งที่ถนนเจริญกรุง หน้าไปรษณีย์กลาง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เริ่มขึ้นอย่างชัดเจนใน พ.ศ. 2479 เมื่อกระทรวงเศรษฐกิจเสนอโครงการบำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศสยามต่อคณะรัฐมนตรี โดยเสนอแผน

และวัตถุประสงค์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 3 ประการ คือ

1. งานโฆษณาชักชวนนักท่องเที่ยว

2. งานรับรองนักท่องเที่ยว

3. งานบำรุงสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักช่วงเวลาแห่งความรุ่งเรืองของการท่องเที่ยวเริ่มขึ้นยุคของรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2453-2468) และรัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2468-2475) โดยช่วงแรกเกิดขึ้นในราชวงศ์โดยรัชกาลที่ 6 เสด็จประทับที่หาดเจ้าสำราญ จังหวัดเพชรบุรี เนื่องด้วยหาดเจ้าสำราญมีแสงวันเยอะ จึงได้ทรงย้ายไปที่พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ที่หัวหิน นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ชายหาดหัวหิน จึงเป็นสถานที่ที่ราชวงศ์และชนสูงนิยมเดินทางไปท่องเที่ยว สนามกอล์ฟแห่งแรกของประเทศไทยก็ได้สร้างขึ้นสมัยรัชกาลที่ 7 ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนามีการสร้างรถไฟ ถนนสองช่องทางจราจร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาฐานการดำเนินชีวิต ประชาชนพลเมืองเริ่มมีชีวิตที่หรูหราฟูฟ่า ชนชั้นสูง ข้าราชการ พ่อค้าที่ร่ำรวย นิยมเดินทางไปพักร้อนที่หาดหัวหิน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวได้เกิดอุปสรรคขึ้นเมื่อเกิดการปฏิวัติโดยทหาร เมื่อ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ทำให้รัชกาลที่ 7 ทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พ.ศ. 2475-2477 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเริ่มอย่างจริงจังอีกครั้ง เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2479 กระทรวงเศรษฐการได้เสนอให้จัดเป็นรูปของสมาคมการท่องเที่ยว คณะรัฐมนตรีประชุมปรึกษามีมติรับหลักการบำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ไม่ได้รับหลักการในการจัดตั้งให้เป็นรูปแบบสมาคม ได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งดำเนินงานโดย กระทรวงเศรษฐการได้มอบงานนี้ให้กระทรวงพาณิชย์ เป็นผู้ดำเนินงานเพราะว่า กระทรวงพาณิชย์มีแผนส่งเสริมพาณิชย์ และท่องเที่ยวอยู่กระทรวงเศรษฐการได้ดำเนินการด้านนี้ต่อมาจนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น และสำนักงานถูกกระเปิด จึงเลิกกิจการไปชั่วคราว ขณะที่สงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น พ.ศ. 2483-2488 (ค.ศ. 1940-1945) ผลของสงครามโลกทำให้ค่าเงินบาทตกต่ำ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวอย่างมากในวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2492 รัฐบาลจึงต้องทำการฟื้นฟูการท่องเที่ยวอีกครั้ง โดยปรับปรุงหน่วยงานท่องเที่ยวขึ้นใหม่ จึงได้มีมติส่วนใหญ่ให้กรมโฆษณา และจัดประชุม วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2492 คณะรัฐมนตรีได้มีมติความเห็นว่าให้กรมโฆษณาการพิจารณาส่งเสริมการท่องเที่ยว กรมโฆษณาการได้ทำความตกลงความร่วมมือกับกระทรวงเศรษฐการ ซึ่งมีชื่อเดิมว่า กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมขอโอนกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมมาอยู่กับกรมโฆษณาการสำนักรัฐมนตรี และให้เรียกส่วนนี้ว่า “สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว” และงบประมาณของกรมโฆษณา ต่อมากรมโฆษณาการได้พิจารณาเห็นว่ากิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับอย่างมาก

จึงได้เปลี่ยนให้เป็น “สำนักงานท่องเที่ยว” โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรม
โฆษณาการในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2493

ยุคความทันสมัยและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย

ในปี พ.ศ. สมัยที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ไปพักรักษาตัวอยู่ ณ โรงพยาบาลวอลเตอร์
รีด สหรัฐอเมริกา ได้ศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยความสนใจ และได้ดำริที่จะส่งเสริม
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศอย่างจริงจัง ในปีต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดแบ่งส่วนราชการ กรมประชาสัมพันธ์
พ.ศ. 2502 โดยตัด “สำนักงานท่องเที่ยว” ออก แล้วจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การอิสระ เรียกว่า “องค์การ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” มีชื่อย่อว่า “อ.ส.ท.” โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การ
ส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551) ในระยะแรกสถานที่ทำการ
ขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อาศัย อาคารของกรมประชาสัมพันธ์
เป็นสำนักงาน ต่อมาได้ย้ายมาเปิดดำเนินงาน ณ สำนักงานกรุงศรีอยุธยาเมื่อวันที่ 18 มีนาคม
พ.ศ. 2503 หน้าที่รับผิดชอบหลัก คือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยไปทั่วโลก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503
เป็นต้นมา ประเทศไทยเริ่มเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว จึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนองค์การ
ให้เหมาะสมกับช่วงเวลานั้นเพื่อขยายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลการพัฒนา
การท่องเที่ยว การอนุรักษ์และสงวนรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ดังนั้นจึงได้ร่างพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติธุรกิจ
นำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 กฎหมายสองฉบับนี้กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ
หน่วยงานทางการท่องเที่ยวในทิศทางที่หลากหลายมากขึ้น รวมไปถึงการดูแลความปลอดภัยของ
นักท่องเที่ยว ร่างพระราชบัญญัติถูกเสนอต่อรัฐสภาในการประชุมครั้งที่ 41 ในวันศุกร์ที่ 20
เมษายน พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถูกปฏิเสธ ขณะที่พระราชบัญญัติ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยผ่านญัตติ และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ 96 ตอน
ที่ 72 วันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 ส่งผลให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยถูกจัดตั้งขึ้น
เพื่อความเข้าใจในการศึกษานโยบายในการบริหารจัดการประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษา
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2535 ระบบการบริหารการเมืองของ
ประเทศบริหาร โดยมีภาพรวมอยู่ที่รัฐบาล และกระจายอำนาจอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
นโยบายรัฐบาลของไทยเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (National Development Plan:
NDP) นำมาใช้ในปี พ.ศ. 2506-2509 โดยจะมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทุก 5 ปี ในช่วงปี พ.ศ.
2510-2514 จัดทำโดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (National Economic and Social

Development Board: NESDB) และจะมีการนำเข้าไปพิจารณาในรัฐสภาเพื่อเสนอขออนุมัติงบประมาณในแต่ละส่วนทุกปีงบประมาณ (ตุลาคม-กันยายน) หลังจากนั้นแต่ละกระทรวงจะนำแผนของกระทรวงตนเองให้ตรงกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อนุมัติโดยสำนักงบประมาณ ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2533 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เริ่มมุ่งเน้นประเด็นในการที่ทำให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญ ในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลก (2549 อ้างถึงใน คลฤทัย โกวรรธนกุล, 2556) กล่าวถึงแนวทาง และการจัดการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องสอดคล้องกับการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ในแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ (Mass tourism) และการท่องเที่ยวแบบเฉพาะ กลุ่ม (Niche tourism) หลักความยั่งยืนอ้างอิงถึงความยั่งยืนความสมดุลของสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในระยะยาว โดยอาจมีแนวทาง ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญ การพัฒนาการท่องเที่ยว และรักษากระบวนการของระบบนิเวศวิทยา ขณะที่ยังคงอนุรักษ์มรดก ทางธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ
2. เคารพความมีเอกลักษณ์ด้านสังคมวัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นมรดกธรรมชาติหรือวัฒนธรรม และคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณีและก่อให้เกิด ความเข้าใจการยอมรับต่างวัฒนธรรม
3. ศึกษาความเป็นไปได้ กระบวนการดำเนินเศรษฐกิจระยะยาว ผลประโยชน์ทางสังคม และเศรษฐกิจกระจายสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม รวมไปถึงการจ้างงานและการสร้างโอกาส ในการเกิดรายได้ การบริการสังคมชุมชนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

อย่างไรก็ตามที่จะเกิดการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน จะต้องก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม เช่นเดียวกับกระบวนการการเป็นผู้นำทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง การที่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องมีกระบวนการการเป็นผู้นำทาง การเมืองอย่างต่อตนเอง และมีขั้นตอนการตรวจสอบผลกระทบ โดยนำมาตราที่จำเป็นมาใช้ขณะ เดียวกับก็ต้องสร้างความพอใจให้กับนักท่องเที่ยวด้วยเพื่อให้เขาเหล่านั้นได้รับประสบการณ์การ ท่องเที่ยวก่อให้เกิดความตระหนักความยั่งยืน และการปฏิบัติอย่างแท้จริง (องค์การการท่องเที่ยวโลก, 2551 อ้างถึงใน คลฤทัย โกวรรธนกุล, 2556)

โดยหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1. การบูรณาการท้องถิ่นสู่แผนนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. กลยุทธ์ระดับชาติ
3. ความร่วมมือ และการประสานงานระดับชาติ
4. การจัดการเชิงบูรณาการ
5. การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการใช้ทรัพยากร
6. การพัฒนาการท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
7. บทบาทการวางแผน
8. การวางแผนการพัฒนา และการใช้ที่ดินระดับท้องถิ่น
9. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental impact assessment: EIA)
10. การวางแผนมาตรการ
11. การจัดการท้องถิ่น
12. แนวคิดจากภาคอุตสาหกรรม
13. กระบวนการติดตาม
14. เทคโนโลยี
15. เสริมสร้างกระบวนการ
16. เงื่อนไขในการประสบความสำเร็จ
17. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
18. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
19. การสร้างศักยภาพ (Capacity building)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้เขียนสรุปว่าการท้องถิ่นแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงบริบทระดับโลก และต้องตรงกับความต้องการของประเทศ ปกป้องความเป็นของแท้ คุณค่า และบูรณาการ แหล่งท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และชุมชนภายใต้การปรับให้เข้ากับท้องถิ่น โดยสืบเนื่องความเชื่อมโยง ทั้งความพยายามและผลประโยชน์รวมถึงการประสบความสำเร็จในการเผยแพร่แนวคิด ต่อสาธารณชน

ทรัพยากรหลักและสิ่งดึงดูดใจ

1. องค์ประกอบสนับสนุนและทรัพยากร
2. การผ่านระดับมาตรฐานและทวิคูณ Determinants
3. นโยบายแหล่งท้องถิ่น การวางแผน และการพัฒนา
4. การจัดการแหล่งท้องถิ่น
5. การเปรียบเทียบข้อดี

6. การแข่งขันข้อดี

7. สิ่งแวดล้อมระดับมหภาค

8. การแข่งขันสิ่งแวดล้อมระดับจุลภาค

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน Eber (1992) ได้ให้หลักการสำคัญ ดังนี้

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างพอดี ทั้งสังคมโดยรอบและวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการในการทำธุรกิจในระยะยาว
2. การลดปริมาณที่มากเกินไปและการลดของเสียจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และจะช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติและการพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยที่ได้พิจารณาด้านราคาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย
6. การมีส่วนร่วมของท้องถิ่นจะช่วยยกระดับคุณภาพในการจัดการการท่องเที่ยวอีกประการหนึ่ง
7. ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สำหรับผู้ประกอบการ ชุมชนท้องถิ่น องค์กร และหน่วยงานเกี่ยวข้อง มีความจำเป็นที่จะดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกันได้
8. การฝึกอบรมบุคลากรโดยสอดคล้องแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุกระดับให้ความเข้าใจที่ตรงกันในด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
9. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวให้เข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลถึงความพอใจของนักท่องเที่ยว
10. การวิจัยและการติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวและนักลงทุน

หลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมา จะให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐศาสตร์ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพและกระจายรายได้

อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ การท่องเที่ยวจึงได้รับการส่งเสริมและพัฒนากลายเป็นอุตสาหกรรมบริการขนาดใหญ่ที่สุด ดำเนินการครอบคลุมทั่วโลก ประเทศที่กำลังพัฒนา จะใช้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการแสวงหารายได้เพื่อลดการขาดดุลระหว่างประเทศ และสร้างรายได้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากนักท่องเที่ยวมากที่สุด การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ผ่านมาจึงก่อให้เกิดการท่องเที่ยวมวลชน (Mass tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อปริมาณและรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างฟุ่มเฟือยผลประโยชน์สูงสุดเป็นผลให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เสื่อมโทรม และบางแห่งรุนแรงจนสร้างความเสียหายต่อระบบนิเวศ การพยากรณ์เกี่ยวกับแนวโน้มทางการท่องเที่ยว ที่คาดว่าจะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และความสามารถในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ หรือแหล่งพื้นที่ที่รองรับนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกลไกทางการตลาด เพื่อให้ตอบสนองความต้องการทั้งนักท่องเที่ยวและเจ้าของทรัพยากร เมื่อการท่องเที่ยวพัฒนาและขยายตัวเพิ่มขึ้น จะสร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมมากขึ้น ถือได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ประกอบกับกระแสของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก จึงก่อให้เกิดการศึกษาหาแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่จะต้องมีการจัดการหรือปรับกระบวนการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ในแนวทางที่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม หรือเสียหายต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ และสามารถใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยไม่กระทบต่อผลประโยชน์ในอนาคต ในขณะที่ทรัพยากรยังสามารถดำรงอยู่ได้ตลอดไป

กลุ่มคนในสังคมสมัยใหม่ให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพราะเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นปัญหาสาธารณะ ที่โลกกำลังเผชิญอยู่และนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น ส่งผลให้มีการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมแพร่ขยายไปทั่วทุกภูมิภาคของโลก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหลัก ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนทำลายสภาพแวดล้อมด้วยทางหนึ่ง การท่องเที่ยวมวลชน (Mass tourism) การเดินทางคนจำนวนมาก หรือคนกลุ่มใหญ่ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการพิจารณาศึกษาแนวทางสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ในทิศทางที่สามารถประสานผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจสังคม รวมทั้งสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างการท่องเที่ยว และให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน อำนวย

ประโยชน์ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดไป นำไปสู่แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism) ในการประชุมนานาชาติ ด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เรียกว่า Globe 90' conference ที่เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2533 ได้ให้หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พอสรุปว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะต้องสามารถบรรลุผลสำเร็จในทางเศรษฐกิจสังคมและการธำรงความมั่งคั่งของสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันต้องรักษาและบูรณาการทางวัฒนธรรมและกระบวนการทางระบบนิเวศ โดยกำหนดหลักการพื้นฐานและกรอบแนวปฏิบัติสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Using resource sustainably) เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างพอดีเท่าที่จำเป็นและประหยัด เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรที่ยาวนานขึ้น
2. การลดการบริโภคและไม่ทำให้เกิดของเสียที่เกินความจำเป็น (Reducing over-consumption and waste) เป็นการลดการบริโภคที่มากเกินไปเกินความจำเป็น และการลดของเสีย เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวและเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย
3. การรักษาความหลากหลาย (Maintaining diversity) เป็นการรักษาความหลากหลายของธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาวและช่วยขยายฐานการท่องเที่ยวด้วย
4. การรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับแผนพัฒนาแห่งชาติและแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งมีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) เพื่อช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวไปในระยะยาว
5. การให้การสนับสนุนเศรษฐกิจภาคท้องถิ่น (Supporting local economics) เป็นการให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม แต่ยังป้องกันการทำลายสิ่งแวดล้อมอีกด้วย
6. การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น (Supporting local ecommunities) เป็นการให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย
7. การปรึกษาระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล (Consulting stakeholders and the public) เป็นการศึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างรัฐบาล ผู้ประกอบการประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้าร่วมงานกันในทิศทางเดียวกันรวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์

8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training staff) เป็นการฝึกอบรมบุคลากรท้องถิ่นทุกประเภททุกระดับ ให้มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะช่วยยกระดับของบริการท่องเที่ยว

9. การตอบสนองการตลาดท่องเที่ยว (Marketing tourism responsibly) เป็นการจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวอย่างพร้อมมูล เพื่อเผยแพร่ไปยังนักท่องเที่ยว

10. การวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ (Undertaking research) เป็นการวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงนักลงทุน

กรอบแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวยั่งยืน

1. มุ่งเน้นพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศอย่างจริงจังก่อน แล้วจึงพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไปภายหลัง เพื่อให้เหมาะสมกับระบบสาธารณสุขโลกที่รองรับ

2. มุ่งเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โครงการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

3. เน้นการให้ความสำคัญอย่างรอบครอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับในทุกด้าน เพื่อผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น ๆ

4. เผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ และให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม จะช่วยสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

5. ให้ความสำคัญผลผลิตและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อช่วยลดดุลการค้ากับต่างประเทศได้ทางหนึ่งและเป็นการเพิ่มรายได้ให้คนในท้องถิ่นด้วย

6. กระจายรายได้และนำรายได้เข้าสู่ชุมชนท้องถิ่นให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ในระยะยาวของชุมชนท้องถิ่น

7. การจ้างงานในท้องถิ่นด้วยการส่งเสริมรูปแบบของงานที่น่าสนใจ เพื่อให้ผลตอบแทนสูงแก่ชุมชนท้องถิ่นนั้น

8. พัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อจะช่วยยกระดับของบริการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น

9. รักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้เติบโตในระยะยาว เพื่อเป็นแหล่งรองรับการท่องเที่ยวตลอดไป

10. มุ่งทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคระหว่างภาคธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อให้การทำงานขององค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และรัฐบาลร่วมกันบนหลักการข้างต้น

(ทิพวรรณ พุ่มมณี, 2552, หน้า 1)

ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีรับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยาว
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นด้วย

ซึ่งความหมายการพัฒนาแบบยั่งยืน ได้มีนักวิชาการให้ไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยใคร่ขอให้ความหมายของการพัฒนาแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและให้คงความอุดมสมบูรณ์สมบูรณ์ของธรรมชาติไว้ให้ยาวนานที่สุด และสะท้อนวิถีชีวิตการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ รวมถึงการรักษาวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ให้ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกรักธรรมชาติให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน

และขอสรุปการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่สภาพเดิมหรือคงความอุดมสมบูรณ์ให้ยั่งยืนตลอดไป ลดการถูกทำลายและการสร้างมลพิษที่เกิดจากฝีมือมนุษย์หรือปัจจัยอื่นอันจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศในแหล่งธรรมชาติ มีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ แต่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องสะท้อนวัฒนธรรมวิถีของชุมชนในท้องถิ่นอย่างมีอัตลักษณ์ ชุมชนจะต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค

แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา (2557, หน้า 5) กล่าวว่า แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมาจากแนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืนตามแผนแม่บทโลกตามแผนแม่บทโลกหรือแผนปฏิบัติ 21 หรือ Agenda 21 ที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

แนวความคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน (แผนปฏิบัติที่ 21 หรือ Agenda 21)

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (2557) กล่าวถึงไว้ว่า เป็นการประชุม

สหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The united nations conference on environment and development) หรือที่เรียกว่าการประชุม Earth summit ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 3535) หรือที่เรียกอีกชื่อ Rio summit (ปฏิญญาริโอ) และผู้นำจากทั่วโลก 179 ประเทศ ได้ร่วมลงนามรับรองแผนปฏิบัติ 21 (Agenda 21) อันเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการทองเที่ยวอย่างยั่งยืน เกิดจากแนวคิด การเพิ่มของประชากร การบริโภคและเทคโนโลยี ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น มนุษย์จึงต้องร่วมมือกันลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยและไร้ประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้นในทุกส่วนของโลก นอกจากนั้นยัง ได้เสนอแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และแนวทางอนุรักษ์ความหลากหลายชนิดและสายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต การอนุรักษ์ป่า การต่อสู้กับความยากจนรวมถึงปัญหาการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย การวางแผนการจัดการ ด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย การแก้ปัญหาของเมืองใหญ่ และปัญหาของแผนปฏิบัติการ 21 เป็นแผนการปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน (Agenda 21: Programme of action for sustainable development) เป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากจำนวนประชากร ปริมาณการบริโภคเทคโนโลยีที่ฟุ่มเฟือยและไร้ประสิทธิภาพ ทำให้มีความสมดุลระหว่างการบริโภคและสมรรถนะของโลก ต่อสู้กับความเสื่อมโทรมของดิน อากาศ และน้ำ อนุรักษ์ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ ต่อสู้กับความยากจน จัดการกับการศึกษา สาธารณสุข และสนับสนุนบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ให้ประชาชนผู้ยากไร้เข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ ประเทศที่ร่ำรวยช่วยเหลือประเทศที่ยากจนทางการเงิน ทางเทคโนโลยี ทางข่าวสารข้อมูลและทางสมรรถนะในการวางแผนและการดำเนินงาน และทุกประเทศต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในระดับโลก แผนปฏิบัติการ 21 จึงเป็นเอกสารที่มีความสำคัญมากที่สุดฉบับหนึ่งของสหประชาชาติ และได้รับการกล่าวอ้างอิงถึงอยู่เสมอ ๆ ในการประชุมระดับระหว่างประเทศในปัจจุบันแผนปฏิบัติการ 21 ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน 4 ส่วนด้วยกัน คือ

1. มิติทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Social and economic dimensions),
2. การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากร (Conservation and management of resources),
3. การส่งเสริมบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ที่สำคัญ (Strengthening the role of major groups)
4. วิธีการในการดำเนินงาน (Means of Implementation)

โดยมีแนวทางที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องผสมผสานและควบคู่ไปกับการพัฒนาและความหวังโย
ในสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมไม่อาจจะเป็นสิ่งสุดท้ายที่นึกถึงอีกต่อไป การเพิ่มรายได้และจัดหางาน
ให้ประชาชนนั้น ควรกระทำไปพร้อม ๆ กับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน
และสิ่งแวดล้อม
2. การใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย การสูญพันธุ์ของพืชและสัตว์ การปล่อยของเสีย
และมลพิษต่าง ๆ เป็นสาเหตุที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมไม่ยั่งยืน ซึ่งไม่อาจปล่อยให้เป็นอย่างนี้
อีกต่อไปได้ เพราะเป็นการทำลายสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตในโลก
3. จะต้องมีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีผลกระทบอย่างเฉียบพลันต่อสุขภาพ
และความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ และเกิดผลกระทบต่อประชากรรุ่นลูก รุ่นหลานในอนาคต
4. มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจนก็มีสิทธิเท่าเทียมกันในอันที่จะดำรงชีวิต
ความเป็นอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้ดื่มน้ำที่สะอาด หายใจ ในอากาศที่บริสุทธิ์และสามารถ
ที่จะควบคุมการใช้ทรัพยากรของตนเองได้

องค์การการท่องเที่ยวโลก (2549 อ้างถึงใน คลฤทัย โกวรรณะกุล, 2556, หน้า 27)

กล่าวถึงแนวทางและการจัดการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า ต้องสอดคล้องกับ
การท่องเที่ยวทุกรูปแบบในแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงการท่องเที่ยวขนาดกลุ่มใหญ่ (Mass tourism)
และการท่องเที่ยวแบบเฉพาะกลุ่ม (Niche tourism) หลักความยั่งยืนอ้างถึงความสมดุล
ของสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในระยะยาว โดยอาจมีแนวทาง ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญ
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวและรักษากระบวนการระบบนิเวศ ขณะที่ยังคงอนุรักษ์มรดก
ทางธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ
2. เคารพความมีเอกลักษณ์ด้านสังคมวัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็น
เป็นมรดกธรรมชาติหรือวัฒนธรรมชาติหรือวัฒนธรรม และคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี
และก่อให้เกิดความเข้าใจการยอมรับต่างวัฒนธรรม
3. ศึกษาความเป็นไปได้ กระบวนการดำเนินเศรษฐกิจระยะยาว ผลประโยชน์ทางสังคม
และเศรษฐกิจกระจายสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม รวมไปถึงการจ้างงาน และการสร้างโอกาส
ในการเกิดรายได้ การบริการสังคมสู่ชุมชนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา (2557, หน้า 17) กล่าวถึงแนวคิดของ

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ไว้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการจัดการ
ท่องเที่ยวเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน โดยมุ่งเน้นการปกป้องและรักษา

โอกาสให้กับคนในรุ่นต่อ ๆ ไปในอนาคต อันนำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดตามความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม ในขณะที่สามารถธำรงรักษากระบวนการทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบอื่น ๆ ซึ่งแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนพอสรุปได้ 3 มิติ คือ

1. มิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ทุกฝ่าย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดที่จะให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายในการป้องกันรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก เพื่อให้คงไว้ซึ่งความสวยงามและคุณค่าทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งวิธีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเน้นวิธีการจัดโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว การจัดให้มีนิทรรศการ/ แผ่นป้ายบรรยายตามบริเวณหรือจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ การจัดให้มีเส้นทางเดินป่าที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติหรือวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยือน รวมถึงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวพบเห็น เป็นต้น

2. มิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่นการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการจัดให้มีสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจกลับไป เป็นต้น

3. มิติด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดในการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการลงทุนด้านอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านมาขาย การจ้างงานในธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น

ข้อความค่านึงของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 ก)

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีข้อควรคำนึงที่สำคัญอยู่ 8 ประการ คือ

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนควรคำนึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวว่า พวกเขาต้องการเปิดบ้านเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมหรือไม่ ถ้าพวกเขาไม่พร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว ก็ควรชะลอการพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนออกไปก่อน มิฉะนั้นจะเกิดการขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่นหรือมีการทำร้ายนักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแย่ง นักท่องเที่ยวอาจไม่กล้าเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวก็ได้ แต่ถ้าหากพวกเขา มีความพร้อมที่จะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว ก็จะเป็นแนวทางการพิจารณาส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการจะเห็นสิ่งใดจากแหล่งท่องเที่ยว นั้นหรือต้องการได้ประโยชน์อะไรจากแหล่งท่องเที่ยว นั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางการพิจารณาจัดหาหรือจัดสร้างกิจกรรมเสริมในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด อันจะเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว นี้มากขึ้น ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรอยู่แล้วบ้าง มีความเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ และต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นอีกหรือไม่ จะเพิ่มในปริมาณมากน้อยเพียงใดซึ่งจะเป็นแนวทางการพิจารณาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด อันจะเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว นี้มากขึ้น ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

4. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า จะถูกกระทบหรือถูกทำลายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางการดูแลรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นไว้ด้วย

5. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางการพิจารณาในการกำหนดปริมาณและมาตรฐานของบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เหมาะสม และพิจารณามาตรการจัดการนักท่องเที่ยว

6. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า จะให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างไร ซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย

7. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมหรือไม่ ในขณะเดียวกันได้เน้นการจัดการด้านความสะอาด

ความสะอาดสบายตามมาตรฐานสากลหรือไม่ ทำให้สะท้อนถึงความสำเร็จที่เกิดจากความสามารถในการเชื่อมโยงเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่มีเสน่ห์เฉพาะตัวกับมาตรฐานสากล ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาในการสร้างความสมดุลระหว่างการดำรงเอกลักษณ์ท้องถิ่นกับการเตรียมพร้อมสำหรับยุคโลกาภิวัตน์ด้วย

8. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยวอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันว่า เขาพัฒนากันอย่างไรจึงประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาในการศึกษาและเปรียบเทียบพร้อมทั้งเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ให้ดีกว่าเขา

การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

เมื่อได้ประเมินศักยภาพทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อจัดอันดับความเร่งด่วน ก็จะได้ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความเร่งด่วนในการพัฒนาตามลำดับก่อนหลัง จากนั้นก็ทำการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความเร่งด่วนในอันดับสูงสุดก่อนแล้วค่อยพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวอันดับความเร่งด่วนรองลงมาเรื่อย ๆ ตามงบประมาณที่เอื้ออำนวยให้ ซึ่งความหมายของพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ที่ดีขึ้น เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมในขณะเดียวกันก็ต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวควบคู่กันไป โดยใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยาวนานที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวตามหลักวิชาการนั้นมิใช่เพียงการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีสภาพดีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วย จึงต้องมีขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่สำคัญ 7 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการจัดแบ่งเขตพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยว (Zoning) เป็นการแบ่งพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทออกเป็นเขตต่าง ๆ ตามความสำคัญของระบบนิเวศและกิจกรรมที่ยอมรับได้ เพื่อควบคุมกิจกรรมของแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดการและสร้างความสะอาดแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่จะเข้าไปดำเนินงานในแต่ละเขตพื้นที่ด้วย ซึ่งการจัดแบ่งเขตพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละแห่งย่อมแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะทางชีวภาพ ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน เพื่อช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

2. ขั้นตอนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในแต่ละเขตของทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการสร้างเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับแต่ละเขต

พื้นที่ของทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อปรับปรุงพื้นที่ให้ใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น รวมทั้งรักษา สภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เช่นการตกแต่งเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางกายภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ในแต่ละเขตพื้นที่ กำหนดขนาดของสาธารณูปโภค และสาธารณูปโภคให้เหมาะสมในแต่ละเขตพื้นที่ กำหนดสิ่งปลูกสร้างให้เหมาะสมกลมกลืน กับสภาพแวดล้อมในแต่ละเขตพื้นที่ กำหนดระบบป้องกันและกำจัดมลพิษที่เหมาะสมในด้าน ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งแต่ละเขตพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยวช่วยต้องการสิ่งก่อสร้างในการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่แตกต่าง เป็นต้นว่าในเขตพื้นที่บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว อาจต้องการก่อสร้างอาคารศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งก่อสร้างลาน จอดรถและทางเดินเท้า สำหรับในเขตพื้นที่บริการธุรกิจท่องเที่ยวนั้นเป็นเขตที่สามารถพัฒนา สิ่งก่อสร้างที่จะอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวได้ค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นบริเวณที่ไม่มี จุดเด่นทางธรรมชาติที่ต้องรักษาไว้ อาจก่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น ส่วนเขตพื้นที่นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวนั้นสามารถพัฒนาสิ่งก่อสร้างอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวได้อย่างจำกัด อีกทั้งต้องมีมาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ของทรัพยากรท่องเที่ยวให้เหลือน้อยที่สุด อาจก่อสร้างที่พักผ่อนชมทิวทัศน์ ห้องสุขา และควรมี ภาชนะรองรับขยะให้เพียงพอ และอีกเขต คือ เขตพื้นที่หวงห้ามนั้น ไม่ควรมีการพัฒนาสิ่งก่อสร้าง อำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเลย ถ้าหากจำเป็นก็ให้มีน้อยที่สุด เพื่อมิให้เกิดการรบกวน หรือเปลี่ยนแปลงต่อสภาพแวดล้อมของทรัพยากรท่องเที่ยว

3. ขั้นการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมแบบยั่งยืนเสริมใน ทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการสร้างเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่ ทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความเพลิดเพลินเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มกิจกรรมโดยไม่สร้างผลกระทบด้านลบ ต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เช่นกิจกรรมเดินป่า กิจกรรมถ่ายภาพหรือถ่ายวิดีโอ กิจกรรม จักรยานหรือขี่ช้าง กิจกรรมปีนเขาหรือไต่เขา กิจกรรมเล่นกีฬาหรือชมกีฬา กิจกรรมปลูกป่า กิจกรรมเก็บผลไม้ในสวน กิจกรรมฝึกสมาธิ กิจกรรมสนทนาธรรม เป็นต้น

4. ขั้นการประเมินขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวแต่ละเขตพื้นที่ของทรัพยากร ท่องเที่ยว เป็นการประเมินขีดความสามารถรองรับ (Carrying capacity) ของนักท่องเที่ยว ในแต่ละเขตพื้นที่ของทรัพยากรท่องเที่ยวว่าจะรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุดเท่าไร อันจะนำมากำหนดปริมาณ การควบคุม และมาตรการจัดกีดนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับเขตพื้นที่ นั้น ๆ เพื่อป้องกันปัญหาแออัด ขยะมูลฝอยตกค้าง เสียรบกวน การทำลายทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องกำกับดูแลให้เป็นไปตามขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวของแต่ละ

เขตพื้นที่อย่างเคร่งครัด ไม่ควรอะลุ่มอล่วยจนผิดหลักประเมินที่กำหนดไว้ ซึ่งขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยวสามารถแยกพิจารณาได้ 5 ด้าน คือ

4.1 ขีดความสามารถรองรับด้านเศรษฐกิจ (Economic carrying capacity) เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดโดยไม่กระทบต่อการลงทุนและการดำรงชีพของประชากร

4.2 ขีดความสามารถรองรับด้านความสามารถ (Physical carrying capacity) เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว รวมถึงระดับความอึดตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นด้วย

4.3 ขีดความสามารถรองรับด้านสังคม (Social carrying capacity) เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำให้ความสนุกสนานและความประทับใจของนักท่องเที่ยวจางหายไป ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อประชาชนท้องถิ่นด้วย

4.4 ขีดความสามารถรองรับด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental carrying capacity) เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมระบบนิเวศของพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยวนั้นด้วยค่าลง

4.5 ขีดความสามารถรองรับด้านความรู้สึก (Perceptual carrying capacity) เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะไม่ทำให้ความเป็นส่วนตัวและความน่าเที่ยวของนักท่องเที่ยวขาดหายไปหรือลดน้อยลง

ขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามชนิดหรือประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมท่องเที่ยว ช่วงเวลาท่องเที่ยว การยอมรับของประชาชนท้องถิ่นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนรวมถึงความสามารถในการจัดการ ควบคุม และป้องกันผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นด้วย

5. ขั้นการให้การศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยว และผู้ประกอบการท่องเที่ยวในทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นการให้การศึกษาถึงความเข้าใจในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวของตนเองและธุรกิจของตนเองที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในทรัพยากรท่องเที่ยวอีกทั้งยังสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่พนักงานของตนเอง และปลูกจิตสำนึกให้พวกเขาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของทรัพยากรท่องเที่ยวด้วย

6. **ขั้นการจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวต้องการรู้** เป็นการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว เช่นแนะนำประวัติทรัพยากรท่องเที่ยวแนะนำเขตพื้นที่ของทรัพยากรท่องเที่ยว แนะนำจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจ แนะนำกิจกรรมท่องเที่ยว แนะนำบริการที่มีให้ แนะนำวิธีการศึกษาเรียนรู้ และแนะนำการปฏิบัติตนในทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นต้น อาจจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (Tourist information center) โดยมีการฉายสไลด์หรือวิดีโอให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวหรือมีการแจกแผ่นพับเกี่ยวกับการให้ความรู้ในทรัพยากรท่องเที่ยวก็ได้ นอกจากนี้ควรจัดทำสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวที่เป็นเครื่องมือให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวด้วย เพื่อให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และต้องทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวให้กว้างขวางหากสามารถจัดทำเป็นคู่มือแจกให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมได้ ก็จะเป็นประโยชน์มาก

7. **ขั้นการจัดหางบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวให้เพียงพอ** เป็นการจัดการคน เงิน วัสดุ มาพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องจัดหางบประมาณให้ได้อย่างเพียงพอ หรืออาจเก็บค่าเข้าชมทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อนำรายได้มาพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านความสะอาด ความสะดวก ความสบาย และความปลอดภัย

จากแนวคิดและทฤษฎี ถือว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จากความสำคัญส่วนนี้จึงทำให้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สามารถเอื้อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ตลอดไป ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกองค์ประกอบของแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยประกอบด้วย มิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ทุกฝ่าย มิติด้านการสร้างความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว มิติด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น มาใช้ในการกำหนดกรอบในการศึกษา และใช้เป็นเหตุผลในการสนับสนุนการพิสูจน์สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนภายในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ชายหาดบางแสน

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ประวัติของแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสน ในช่วงยุคแรกหรือยุคบุกเบิกเป็นยุคแห่งการค้นพบ

ธรรมชาติที่งดงามของชายหาดบางแสนรวม ไปถึงพื้นที่อ่างศิลาในราวต้นกรุงรัตนโกสินทร์ แต่ที่พบหลักฐานแน่ชัด คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เนื่องจากพระองค์ท่านเสด็จประพาสที่ชลบุรีบ่อยครั้ง และได้โปรดให้สร้าง พระตำหนักขึ้นที่อ่างศิลา และที่เมืองชลบุรี ในระหว่างที่ประทับอยู่ที่ตำหนักอ่างศิลา จากการที่ รัชกาลที่ 5 โปรดเสด็จชลบุรีบ่อย ๆ นี้เอง ทำให้คนทั่วไปรู้จักบางแสน จอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้ให้กำเนิดสถานที่ตากอากาศบางแสนอย่างเป็นทางการขึ้นโดยจัดให้มีคณะกรรมการ และสร้างบังกะโลที่พักและโรงแรมขึ้นมีชื่อว่า “โรงแรมแสนสำราญ” ซึ่งจัดในรูปแบบของบริษัท คือ บริษัทแสนสำราญ แต่การดำเนินการขาดทุนเรื่อยมา จนกระทั่งในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2495 ทางรัฐบาลได้ดำเนินการขึ้นทะเบียน บริเวณสถานตากอากาศแสนสำราญในทะเบียนราชแล้ว ดำเนินการ ยกเลิกบริษัทแสนสำราญไป ต่อมาดำเนินการให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ดำเนินการ แทน จนคณะรัฐมนตรีก็มีความเห็นให้โอนสถานตากอากาศแสนสำราญให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินงานต่อและเปลี่ยนชื่อเป็นสถานตากอากาศบางแสนให้กับองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยดำเนินการ บางแสนจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวมาจนถึงปัจจุบัน

หาดบางแสนอยู่ห่างจากตัวเมืองชลบุรี ประมาณ 13 กิโลเมตร เป็นสถานที่ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของเทศบาลเมืองแสนสุข ในอดีตหาดบางแสน เป็นชายหาดกร้างว่างเปล่าของตำบลแสนสุข เคยมีชื่อเรียกว่า หาดแสนสุข มารยะหนึ่ง หาดบางแสนนับได้ว่าเป็นชายหาดที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวมาช้านาน ด้วยแนวชายหาดที่ทอดยาว 2.5 กิโลเมตร ริมรันด้วยทิวแถวต้นมะพร้าว เป็นชายหาดที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ อยู่ห่างจากตัวเมืองชลบุรีประมาณ 13 กิโลเมตร แยกขวาจากถนน สุขุมวิทเข้าไป 3 กิโลเมตร หาดมีความลาดเอียงเล็กน้อย ระดับน้ำตื้นเหมาะสมแก่การเล่นน้ำทะเล และกิจกรรมทางน้ำ มีถนนเรียบชายหาดที่สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย ณ ชายหาดบางแสนจะพบสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

หาดบางแสนล่าง หรือที่เรียกกันว่าหาดวอน เป็นหาดชายต่อเนื่องกับหาดบางแสน ด้านใต้โดยเริ่มต้นจากวงเวียน ยินดีต้อนรับ ไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตร บรรยากาศเงียบสงบกว่าหาดบางแสน สุดปลายทางเป็นชุมชนชาวประมงและสวนสาธารณะหาดบางแสนล่าง ยุทธศาสตร์ด้านการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสิ่งแวดล้อม

เทศบาลเมืองแสนสุข (2559, หน้า 3) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว ตามยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ว่า เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดการสมดุลเพียงพอแก่การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เทศบาลจึงได้ดำเนินการดูแลเฝ้าระวังและบำบัดฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการบริหารจัดการแบบบูรณาการ โดยมีโครงการที่ภาคีรัฐบาลได้ดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น

1. โครงการสัปดาห์แสนสุขสะอาด (Saensuk cleaning week)
2. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลเฉลิมพระเกียรติ
3. โครงการอนุรักษ์และปลูกป่าชายเลน
4. โครงการโรงเรียนปลอดขยะ
5. โครงการพัฒนาคลองบางโปรง
6. โครงการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
7. โครงการแสนสุขปลอดภัยร่วมกันจัดการขยะอันตรายและขยะติดเชื้อกวีธิ์
8. โครงการแสนสุขปลอดภัย ร่วมกันจัดการขยะติดเชื้อกวีธิ์
9. โครงการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียของเทศบาลเมืองแสนสุข
กลุ่มผู้ประกอบการ เทศบาลฯ ได้จัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 9 กลุ่ม ได้แก่
  1. กลุ่มผู้ประกอบการหาบเร่ จำนวน 45 คน
  2. กลุ่มผู้ประกอบการห่วยยาง จำนวน 292 คน
  3. กลุ่มผู้ประกอบการเรือสกีูตเตอร์ จำนวน 133 คน
  4. กลุ่มผู้ประกอบการเก้าอี้ผ้าใบ จำนวน 141 คน
  5. กลุ่มผู้ประกอบการแผงลอยอาหารชายหาดบางแสน จำนวน 157 คน
  6. กลุ่มผู้ประกอบการแผงลอยอาหารสวนหย่อมแหลมแท่น จำนวน 21 คน
  7. กลุ่มผู้ประกอบการล้อเลื่อน จำนวน 1,246 คน
  8. กลุ่มผู้ประกอบการไก่อ่าง จำนวน 126 คน
  9. กลุ่มผู้ประกอบการนวดแผนไทย จำนวน 57 คน

โดยในแต่ละกลุ่มฯ จะมีตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการ และในรอบ 1 ปี จะมีการประชุม 1 ครั้ง เพื่อซักซ้อมความเข้าใจและกำหนดแนวทางในการให้บริการและการจำหน่ายสินค้า
ต่อกันท่องเที่ยว

แนวทางในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์

1. บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์
2. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนเตรียมความพร้อมรับมือภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น

3. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการควบคุมและลดมลพิษเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

ทฤษฎีการวิเคราะห์ความได้เปรียบและเสียเปรียบทางการแข่งขัน (SWOT Analysis)

ประวัติและแนวคิดของ SWOT Analysis ผู้คิดค้น SWOT Analysis เทคนิคนี้ Albert Humphrey เป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดนี้ โดยได้นำเทคนิคนี้มานำเสนอในงานสัมมนาที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด หลักการสำคัญของ SWOT Analysis คือ การวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้แนวทางวิเคราะห์นี้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ แนวทางการดำเนินงาน แผนงาน หรือแผนยุทธศาสตร์ ฯลฯ ต่อไป (เอกวินิต พรหมรักษา, 2555) SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมาย ดังนี้

Strengths	จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ
Weaknesses	จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ
Opportunities	โอกาสที่จะดำเนินการได้
Threats	อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานองค์กร โดยได้อธิบายถึงความหมายไว้ว่า

S มาจากคำว่า Strengths หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในบริษัท เช่นจุดแข็งด้านการตลาด จุดแข็งด้านการเงิน จุดแข็งด้านการผลิต จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล บริษัทจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์

W มาจากคำว่า Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่าง ๆ ของบริษัท ซึ่งบริษัทจะต้องมีวิธีในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

O มาจากคำว่า Opportunities หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกของบริษัทเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินขององค์กร โอกาส

แตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน นักการตลาดที่ที่จะต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ และใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น

T มาจากคำว่า Threats หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งธุรกิจจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้จริง

หลักการสำคัญของ SWOT ก็ คือ การวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเองรู้จักสภาพแวดล้อม ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป

ขั้นตอน/ วิธีการดำเนินการทำ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูล ในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มีน้อยที่สุดได้ ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT นั้นจะต้องวิเคราะห์ทั้งภาพแวดล้อมภายในและภายนอก องค์กร โดยที่ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร จะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กร ทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงานและทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กรเพื่อที่เข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้านี้ด้วย

1.1 จุดแข็งภายในองค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กรนั้นว่า ปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำเนินการเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

1.2 จุดอ่อนภายในองค์กร (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยภายในว่าปัจจัยภายในองค์กรที่เป็นจุดด้อยข้อเสียเปรียบขององค์กรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป คือ สิ่งใดที่ควรดำเนินการ

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

ภายใต้การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร สามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานขององค์กรที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและนอกประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรได้ อาทิเช่น อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ นโยบายการเงิน การงบประมาณสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษา อัตราการเรียนรู้หนังสือของประชาชน การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม

2.1 โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดบ้างที่สามารถส่งผลกระทบต่อประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อการดำเนินงานขององค์กรในระดับมหภาค และองค์กรสามารถมองหาข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้ หน่วยงานเข้มแข็งขึ้นได้

2.2 อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพองค์กรให้มี ความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบดังกล่าวได้

2.3 ระบุสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับ จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-อุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกด้วยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกแล้ว ให้นำจุดแข็ง-จุดอ่อนภายในมาเปรียบเทียบกับ โอกาส-อุปสรรค จากภายนอกเพื่อดูว่าองค์กร กำลังเผชิญสถานการณ์เช่นใดและภายใต้สถานการณ์ เช่นนั้น องค์กรควรจะทำอย่างไร โดยทั่วไป ในการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวนี้ องค์กร จะอยู่ในสถานการณ์ 4 รูปแบบ ดังนี้

3.1 สถานการณ์ 1 (จุดแข็ง-โอกาส) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่สุด เนื่องจากองค์กรค่อนข้างจะมีหลายอย่าง ดังนี้ ผู้บริหารขององค์กรควรกำหนดกลยุทธ์แผนเชิงรุก เพื่อดึงนำจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้าง ปรับใช้และผนวกโอกาสต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-ภัยอุปสรรค) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายในหลาย

ประการ คำนึง ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ กลยุทธ์ การตั้งรับหรือการป้องกันตัว (Defensive strategy) เพื่อพยายามลดเหลือหลบหลีกภัยอุปสรรค ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่ทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุด

3.3 สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส) สถานการณ์องค์กรมีโอกาเป็นข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายประการ ทางออก คือ กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented strategy) เพื่อเป็นการกำจัดจุดอ่อนภายใน ให้สามารถเป็นโอกาสได้

3.4 สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค) สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน แต่ตัวองค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการ ดังนั้นแทนที่จะรอกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถที่จะเลือกกลยุทธ์การแตกตัว หรือ ขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีโอกาสในระยะยาวด้านอื่น ๆ

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT

วิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้ได้รับข้อมูลที่แท้จริงว่าส่วนใดมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อบรรลุเป้าหมายองค์กรในทางกลับกัน อุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้จะเป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

ผู้วิจัยได้นำแนวคิด SWOT analysis มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในด้าน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ดังต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง จุดโดดเด่น จุดที่น่าสนใจที่มีอยู่ของชายหาดบางแสนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสน

จุดอ่อน (Weaknesses) หมายถึง ข้อเสีย ข้อด้อย สิ่งที่ไม่ส่งผลดี ผลกระทบที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจะต้องได้รับการปรับปรุง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โอกาส (Opportunities) หมายถึง ปัจจัยภายนอก ที่ก่อให้เกิดผลทางบวกและเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายหาดบางแสน

อุปสรรค (Threats) หมายถึง ปัจจัยภายนอก ที่ก่อให้เกิดผลด้านลบและส่งผลกระทบทางด้านลบแก่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทาง ชายหาดบางแสน

เพื่อนำมาการระบุนสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อมปัจจุบันบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO-Strategies) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งคู่ ผู้วิจัยได้รับคู่วิเคราะห์ผล เพื่อที่จะใช้จุดแข็งและโอกาสร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนที่ได้เปรียบในการแข่งขัน

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST-Strategies) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค ซึ่งมีจุดแข็งเป็นปัจจัยเชิงบวกและมีอุปสรรคเป็นปัจจัยเชิงลบ เพื่อนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบ คือ นำจุดแข็งมาใช้เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO-Strategies) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส ซึ่งมีจุดอ่อนเป็นปัจจัยเชิงลบ แต่มีโอกาสเป็นปัจจัยเชิงบวก เพื่อนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบ คือ นำโอกาสมากำจัดจุดอ่อน หรือนำโอกาสมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบาง

กลยุทธ์เชิงรับ (WT-Strategies) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน กับอุปสรรค ซึ่งเป็นปัจจัยลบทั้งคู่ ซึ่งต้องกำหนดกลยุทธ์ที่สามารถกำจัดจุดอ่อนได้และสามารถป้องกันอุปสรรคได้ด้วย ในคราวเดียวกัน ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทนา กิตติอุดมพร (2555) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย และอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ

- 1) ศึกษาการจัดการทรัพยากรในอุทยานแห่งชาตินกน้ำทะเลน้อยและเขาปู่-เขาย่า จังหวัดพัทลุง
- 2) ศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ
- 4) ศึกษาบทบาทขององค์กรชุมชนและ NGOs ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนาในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประชากรในการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้โดยแบ่งออกเป็น ผู้นำส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเขตอุทยานนกน้ำทะเลน้อยและอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า จำนวน 5 คน ผู้นำส่วนราชการ และ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลพนาสูง ตำบลทะเลน้อยและตำบลเขาปู่ จำนวน 5 คน ผู้นำท้องถิ่นประกอบด้วยกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน องค์กรชุมชน ประกอบด้วยผู้นำกลุ่มและผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 5 คน ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกลุ่มผู้ค้าและบริการริมทะเลน้อย และผู้แทนปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 5 คน ประชาชนและนักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติน่านทะเลน้อยและเขาปู่เขาย่ามีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวใหม่มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ เช่น การทำผลิตภัณฑ์จากกระจูด การจับเรือนำเที่ยวชมทิวทัศน์คุนุกในทะเลน้อย และประมงพื้นบ้าน มีคุณภาพมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประเพณี วิถีชีวิตและงานเทศกาลรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติน่านทะเลน้อย และเขาปู่เขาย่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านการดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้คงสภาพเดิมไว้ การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรในการรองรับนักท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกในการรักษาระบบนิเวศ การจัดทำมีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดทำแนวทางปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทาง และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนการสนับสนุนการท่องเที่ยวที่ เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศนอกเขตอนุรักษ์ และการสนับสนุน โครงการขยายการ-ท่องเที่ยวในท้องถิ่น ระดับกลุ่มแผนงานยังไม่ค่อยชัดเจน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของคนในชุมชนผู้นำท้องถิ่นจะมีการสอบถามประชาชนก่อนเสมอ บทบาทขององค์กรชุมชน และ NGOs ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติน่านทะเลน้อย ที่มีความคาบเกี่ยว และเชื่อมโยงของจุดท่องเที่ยวในเขตและนอกเขตอนุรักษ์เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวร่วมกันส่งผลให้ภาคประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศประกอบกับในชุมชนท้องถิ่น มีศิลปวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ธนากร โพธิวงศ์ (2557) ทำการวิจัยเรื่อง การวางแผนและออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านปางไฮ ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัย ศักยภาพและเงื่อนไขของชุมชนทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านทรัพยากรกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อ

การพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) วางแผนและสร้างแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร่วมกับชุมชน 3) ออกแบบวางแผนผังชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนมีส่วนร่วม ใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) โดยมีประเด็นศึกษาเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งประกอบด้วย

ทุน 4 ทุนทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทรัพยากรการภาพ ทุนเศรษฐกิจ และทุนสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งผลการประเมินที่ได้จะถูกนำมาสร้างเป็นแนวทางในการออกแบบผังชุมชนบ้านปางไฮเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนิเวศ รวมถึงการจัดทำแผนบริหารจัดการชุมชนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืน พร้อมเป็นต้นแบบของชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรนิเวศ ที่ดำรงชีวิตที่เกื้อกูลกับทรัพยากรธรรมชาติ ให้กับชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรนิเวศอื่น ๆ ต่อไป ผลการวิจัยพบว่า มีชุมชนมีทุนทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีเอกลักษณ์ โดดเด่น ทั้งทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นป่าดิบเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีพรรณไม้ป่าและพืชสมุนไพรหลากหลายชนิด และระบบผลิตภาคการเกษตรซึ่งเป็นระบบวนเกษตร ปลูกกาแฟและเมี่ยง ที่มีการพึ่งพิงและเกื้อกูลกับระบบนิเวศป่า และเป็นเกษตรอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมี สำหรับทุนสังคมและวัฒนธรรม ระดับครัวมีการเกื้อกูลช่วยเหลือกันและอยู่ร่วมกันแบบที่น้อยมีความอบอุ่นในครอบครัวที่ดีมาก ในระดับชุมชน มีการส่งเสริมสัมพันธ์ภายในชุมชน โดยการสร้างกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ร่วมกันปลูกป่าและบวชป่า ทำแนวกันไฟ เป็นประจำทุกปี และทุนเศรษฐกิจ ในระดับครัวเรือนชุมชนมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง ทั้งด้านรายได้ที่มีความสมดุลระหว่างรายได้กับรายจ่ายในครัวเรือน และมีพื้นที่ทำกินที่มีขนาดเหมาะสมเพียงในแต่ละครัวเรือน

ในระดับชุมชน มีการส่งเสริมอาชีพเพื่อเป็นรายได้เสริม ส่วนทุนทรัพยากรการภาพนั้น ชุมชนยังขาดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้านการกำจัดขยะและของเสียจากครัวเรือนและชุมชน จากการประเมินศักยภาพทันทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปางไฮ เพื่อนำมาประกอบการวางแผนและออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแผนหลัก ดังนี้

- 1) แผนพัฒนาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำในชุมชน การพัฒนาพื้นที่ป่าต้นน้ำให้มีศักยภาพในการกักเก็บน้ำ โดยการสร้างฝายชะลอน้ำ สร้างแนวป่าเป็ยก 2) แผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์ (Conservation) การฟื้นฟูบูรณะ (Rehabilitation) และการพัฒนาพื้นที่รองรับการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ (Ecotourism) ส่วนผังการออกแบบที่สำคัญ ได้แก่ ผังแม่บทด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและผังการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชน ซึ่งการวางแผนและออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรอยู่บนพื้นฐานของบริบทและทุนทรัพยากรของชุมชน และคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ

ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

วรวัธน์ สัจจาภิรัตน์ (2555) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาชุมชนทุ่งพล ตำบลฉมัน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนทุ่งพล 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนทุ่งพล 3) เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการตลาดของชุมชนทุ่งพล 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนทุ่งพล การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลักด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึก และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูล จะเป็นหน่วยงานของภาครัฐ จำนวน 3 คน หน่วยงานของภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ จำนวน 7 คน ประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 6 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 7 คน และการวิจัยในครั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ด้วยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อให้การวิจัยมีผลลัพธ์ที่มีความน่าเชื่อถือและความถูกต้องมากขึ้น ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ Conjoint analysis และ Multidimensional scaling ในการวิเคราะห์ผลข้อมูล กับกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนทุ่งพลนั้นต้องพัฒนาทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ด้านการตลาดประชาสัมพันธ์ ด้านการสรรหาบุคลากร และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานทางภาครัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ชุมชนทุ่งพล ใ้ได้รับทางภาครัฐ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ชุมชนทุ่งพล ต่อไป

ธีรวัตร สังกวาล (2555) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวหาดเจ้าหลาว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบริบทชุมชนที่เอื้อประโยชน์ ศักยภาพ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในพื้นที่หาดเจ้าหลาว เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวหาดเจ้าหลาว โดยใช้วิธีการเก็บแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยว จากนักท่องเที่ยว จำนวน 406 คน และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อศักยภาพของหาดเจ้าหลาว การมีส่วนร่วม และนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวในด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว ด้านโรงแรมที่พัก ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม และด้านการคมนาคมอยู่ในระดับมาก แต่พึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวด้านอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย และกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบมากที่สุด คือ กิจกรรมเดินเล่น ตามชายหาด รองลงมา คือ กิจกรรมว่ายน้ำ ในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่หาดเจ้าหลาวนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของไฟฟ้า นำประปาหมู่บ้าน ไม่มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอย ไม่มีจุดบริการนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ไม่มีป้ายประชาสัมพันธ์ สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ ในส่วนของความปลอดภัย บริเวณชายหาดจะไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยจะมีเพียงตำรวจและอปพร. ที่คอยดูแลท่าเมื่อมีการแจ้งเหตุเท่านั้น และในด้านของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ยังไม่มีหลากหลาย แต่กิจกรรมที่มีอยู่ เช่น ว่ายน้ำ ดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น บานาน่าโบ๊ท ไม่ค่อยมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว จึงเสนอแนะแนวทางพัฒนาโดยเรียงลำดับความสำคัญ สาธารณูปโภคและการดูแลความปลอดภัย พัฒนาสถานประกอบการให้พร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยว, พัฒนาในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งกิจกรรมและการมีส่วนร่วมและพัฒนาเพิ่มการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยว

ทศม์ เจริญช่าง (2557) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา บ้านสวนมะนาวโห่ จังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินและศึกษาความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านสวนมะนาวโห่ ของผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐ และนักท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านสวนมะนาวโห่ และนำเสนอแนวทางการพัฒนาและกิจกรรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านสวนมะนาวโห่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเขตจังหวัด ผู้นำชุมชน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวยังบ้านสวนมะนาวโห่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และเก็บแบบสอบถาม และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า บ้านสวนมะนาวโห่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีศักยภาพบริหารจัดการ ศักยภาพการรองรับศักยภาพให้บริการ และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-30 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพนักเรียน นักศึกษา และมีรายได้ต่อเดือนประมาณ 10,000-20,000 บาท เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว ญาติ รับรู้ข่าวสารแหล่งท่องเที่ยวจากการบอกต่อจากเพื่อน ญาติ เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเสาร์หรืออาทิตย์ เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านสวนมะนาวโห่ ด้านบริการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ผู้ทำการวิจัย ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.58$) โดยให้ความสำคัญสูงสุดกับ การส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์

ทางการเกษตร มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, $SD = 0.69$) โดยให้ความสำคัญสูงสุดกับ สภาพแวดล้อมโดยรอบมุม ถ่ายภาพ จุดชมวิว มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, $SD = 0.59$) โดยให้ความสำคัญสูงสุดกับ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคย ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) และด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, $SD = 0.57$) โดยให้ความสำคัญสูงสุดกับ สภาพธรรมชาติที่สวยงาม และมีการตกแต่งภูมิทัศน์ให้กลมกลืนสวยงาม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ระดับ 0.05 พบว่า มาตรฐานคุณภาพด้านการบริการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านสวนมะนาวโห่ จังหวัดสมุทรสงครามอยู่ในระดับสูงขึ้นไป มาตรฐานคุณภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านสวนมะนาวโห่ จังหวัดสมุทรสงครามอยู่ในระดับสูงขึ้นไปและมาตรฐานคุณภาพด้านดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านสวนมะนาวโห่ จังหวัดสมุทรสงครามอยู่ในระดับสูงขึ้นไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เนื่องจากผู้วิจัยต้องการทราบเกี่ยวกับข้อมูล ลักษณะลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล บริเวณชายหาดบางแสน และมีมิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของชายหาดบางแสนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐบาล ภาคเอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยว อีกทั้งมิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวและความเห็น มิติด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ชายหาดบางแสน อย่างละเอียด จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัย เลือกการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพราะสามารถยืดหยุ่นคำถามในการสัมภาษณ์ได้ทำให้ผู้วิจัยได้รายละเอียดของข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด เนื่องจากระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสามารถอธิบาย รายละเอียดสิ่งที่ต้องการจาก-คำถามเพิ่มเติมได้ หรือสามารถพลิกแพลงคำถามให้เข้าใจง่ายขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา (Hakim, 1987; Bryan & Burgess, 1999) ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม โดยเลือกศึกษาประชากรทั้ง 4 กลุ่มนี้ ประชากรที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน โดยสังเกตจากผลกระทบของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ ส่วนเสียต่อพื้นที่ชายหาดบางแสน ผู้วิจัยได้ใช้

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาครัฐบาล 2) เอกชนหรือผู้ประกอบการ 3) นักท่องเที่ยว 4) คนในชุมชน รวมทั้งสิ้น 16 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ภาครัฐบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน ประธานชุมชน จำนวน 2 คน และหัวหน้างานรักษาความสะอาด กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 คน
2. ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการบริเวณชายหาด ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ให้บริการด้านที่พักจำนวน 1 คน ผู้ประกอบการร้านอาหารจำนวน 1 คน ผู้ประกอบการด้านลือเคเตียงผ้าใบจำนวน 1 คน ผู้ประกอบอาชีพประมงจำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 คน
3. นักท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย 2 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ ยุโรป 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 4 คน
4. บุคคลในชุมชน ได้แก่ ผู้ที่มีถิ่นที่พำนักอาศัยในชุมชน ตำบลแสนสุข มาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 4 คน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันของหน่วยงานเพื่อนำข้อมูลมาสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้วิจัย เพื่อให้คำถามนั้นควบคุมครบถ้วนในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ต่อไป
3. ผู้วิจัยศึกษารูปแบบและเทคนิควิธีการสัมภาษณ์ วิธีการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพของนักวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลมาวิเคราะห์และขอคำปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้วิธีการดำเนินงานวิจัยที่ถูกต้องครบถ้วน
4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) แบบกึ่ง โครงสร้าง ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของคำถาม จะเป็นประเภทคำถามปลายเปิด (Open question) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น เสนอแนะเพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศและเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ซึ่งคำถามได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ที่รู้เนื้อหาการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ผู้ที่รู้ทฤษฎีที่ใช้ในการทำวิจัย และผู้ที่รู้เรื่องการสร้างเครื่องมือและประเมินผล โดยมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Item-Objective Congruence index: IOC) โดยพิจารณาแต่ละหัวข้อเหมาะสมกับวิจัยนี้หรือไม่ ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนตรงตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

คะแนน +1 คำถามตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าคำถามตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน -1 คำถามไม่ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

หลังจากนั้นได้นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่า IOC โดยหาค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อมีค่า มากกว่าหรือเท่ากับ 0.67

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสำรวจโดยใช้วิจัยเชิงการสัมภาษณ์เชิงลึก รายบุคคล (In-depth interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) วิธีการเข้าถึงข้อมูล และเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field data)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data)

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ศึกษาวิธีการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ จากเอกสารงานวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาจะ ได้มีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี หลักการและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field data)

2.1 ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการจดบันทึก และการถ่ายภาพ เป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างละเอียด และในกรณีที่ผู้วิจัยมีความต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากที่ได้ทำการลงพื้นที่สำรวจจะทำการติดต่อกับองค์กรและบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ทางโทรศัพท์ ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความชัดเจนและกระจ่าง

มากยิ่งขึ้น เพื่อนำข้อมูลนั้นมาศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ชายหาดบางแสน

2.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) แบบกึ่งโครงสร้าง และใช้การสังเกตการณ์ด้วยในขณะที่มีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม (ภาครัฐบาล ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และบุคคลในชุมชน) ที่ทำการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดไปศึกษาความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงนำแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ชายหาดบางแสน และก่อนเริ่มสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ด้วย

2.3 โดยในวันที่ทำการสัมภาษณ์ ขออนุญาตในการจัดบันทึกและบันทึกเสียงตลอดระยะเวลาการสัมภาษณ์ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 45-90 นาที ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้จัดบันทึกประเด็นสำคัญและเมื่อการสัมภาษณ์ รวมถึงได้ขออนุญาตติดต่อกับผู้ให้สัมภาษณ์ภายหลังหากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

2.4 ข้อมูลที่ได้ทำการสัมภาษณ์มาในแต่ละวันจะถูกนำมาทำการบันทึกและถอดเทปรายวัน เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลตามการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วนั้น ก็จะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษาด้วยการสร้างข้อสรุป ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์เชิงลึก จะทำการถอดเทปคำสัมภาษณ์อย่างละเอียด รวมทั้งยังมีการบันทึกข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบในการวิเคราะห์ด้วย นอกจากนี้ยังจะทำการขอให้สัมภาษณ์ช่วยอ่านงานวิจัยก่อนสรุป เพื่อขอความเห็นจากผู้วิจัยเข้าใจในสิ่งที่มีสัมภาษณ์ไปอย่างถูกต้อง รวมทั้งอาจจะได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้นำข้อมูลมาตรวจสอบน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness) ดังนี้ (Golafshan, 2003)

1. ผู้สัมภาษณ์สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในตัวผู้ทำการวิจัย ซึ่งจะมีผลต่อความถูกต้องและเป็นจริงของข้อมูล

2. การยืนยันความถูกต้องของข้อมูล (Member checking) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ได้จดบันทึกอย่างละเอียดและอธิบายอย่างชัดเจนนำกลับไปให้ผู้ให้สัมภาษณ์ยืนยันความถูกต้องของข้อมูลว่าข้อมูลเป็นจริงตรงกับความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์หรือไม่

3. ตรวจสอบความไว้วางใจได้ของข้อมูล (Dependability) โดยการนำข้อมูลไปตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อยืนยันความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

4. ความสามารถในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ (Transferability) โดยการเขียนระเบียบวิธีการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และบริบทที่ต้องการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของการวิจัยในการที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในบริบทที่ใกล้เคียงกัน

5. การยืนยันผลการวิจัย (Conformability) โดยการที่ผู้ทำการวิจัยจะเก็บเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้เป็นอย่างดี พร้อมสำหรับการตรวจสอบ (Audit trail) เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ได้อาจไม่มีความลำเอียงหรือเกิดจากการคิดขึ้นของ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกภาคีรัฐบาล ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวและบุคคลในชุมชน โดยใช้คำถามกึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้จับลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่หาดหาดบางแสน

ส่วนที่ 3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ภายในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ภาคีรัฐบาล ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้อง

รหัส	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ	ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน	ระดับการศึกษา
GO 1	ชาย	41	นายกเทศมนตรีเทศบาลแสนสุข	7 ปี	ปริญญาโท
GO 2	ชาย	48	หัวหน้างานรักษาความสะอาด	15 ปี	ปริญญาตรี
CL 3	หญิง	52	ผู้นำชุมชน	4 ปี	ปริญญาตรี
CL 4	หญิง	48	ผู้นำชุมชน	3 ปี	ปริญญาตรี
EN1	ชาย	27	ผู้ประกอบการด้านที่พัก	3 ปี	ปริญญาโท
EN2	หญิง	27	ผู้ประกอบการสินค้าเครื่องดื่มกาแฟ	5 ปี	ปริญญาตรี

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

รหัส	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ	ประสบการณ์ใน ตำแหน่งปัจจุบัน	ระดับการศึกษา
EN3	หญิง	58	ผู้ประกอบการลือคเตียงผ้าใบ และอาหาร-ส้มตำ	13 ปี	ประถมศึกษา 4
EN4	ชาย	56	ชาวประมง	20 ปี	ประถมศึกษา 6
TR_TH1	ชาย	40	นักท่องเที่ยวยาวไทย	-	ปริญญาตรี
TR_TH2	ชาย	31	นักท่องเที่ยวยาวไทย	-	ปริญญาตรี
TR_EU3	ชาย	62	พนักงานบริษัท	-	ปริญญาตรี
TR_EU4	หญิง	65	เกษียณแล้ว	-	มัธยมศึกษา
CM1	หญิง	38	หอพัก	5 ปี	มัธยมปีที่ 6
CM2	หญิง	47	แม่บ้าน	10 ปี	ประถมศึกษา 4
CM3	ชาย	33	ธุรกิจส่วนตัว	7ปี	ปริญญาตรี
CM4	หญิง	27	พนักงานเอกชน	3 ปี	ปริญญาตรี

จากตารางที่ 3-1 ผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า
การสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ GO1

GO1 คือ นายกเทศบาลแสนสุข ลักษณะผู้ให้สัมภาษณ์ เพศชาย อายุประมาณ 41 ปี
สถานภาพ โสด ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายหาด
บางแสน คือ นายกเทศบาลแสนสุข เป็นระยะเวลา 7 ปี ซึ่งมีหน้าที่บริหารวางแผนและนโยบาย
ในการบริหารจัดการชายหาดบางแสน ที่ผ่านมามีผลงานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายหาด
บางแสนเป็นอย่างมาก มีการดูแลเรื่องการบริหารจัดการท้องถิ่น ให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข
ด้านสาธารณสุข ด้านประกอบอาชีพ ด้านสาธารณสุข โภค ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อีกทั้งยังเป็น
ผู้ริเริ่มในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และสร้างชื่อเสียงให้แก่ชายหาดบางแสนให้
โด่งดังระดับประเทศอีกด้วย อาทิเช่น Bangsaen Thailand Speed Festival ที่จัดขึ้นประจำปี
นอกจากจะสามารถสร้างชื่อเสียงไปไกลระดับโลกแล้ว ยังทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาติ
ต่างให้ความสนใจ มีผู้เดินทางมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก ส่งกระทบผลถึงการกระตุ้นเศรษฐกิจ
โดยรอบให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยอย่างคึกคักไปตาม ๆ กัน ไม่เพียงแต่กิจกรรมที่สร้าง
ความสนุกสนานอย่างเดียว ยังมีกิจกรรมเพื่อสุขภาพอีก อาทิเช่น กิจกรรม Bangsaen 21 The finest

Running event ever 2016 ที่ผ่านมา ก็ได้สร้างชื่อเสียงให้แก่ชายหาดบางแสนอย่างมากเช่นกัน ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้น รายได้ส่วนหนึ่งช่วยเหลือ โครงการเพื่อเด็ก โรงพยาบาลวิทยาลัยบูรพา ซึ่งอยู่ในพื้นที่เทศบาลบางแสน ซึ่งนอกจากกระตุ้นเศรษฐกิจแล้ว ยังก่อให้เกิดการพัฒนาในระดับท้องถิ่นอีกด้วย ลักษณะผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคนรูปร่างสูงโปร่ง สมส่วน สวมเสื้อแขนยาว สวมกางเกงขายาว สีทากิ ซึ่งเป็นชุดข้าราชการ นำชายเสื้อไว้ในกางเกงและคาดเข็มขัด ลักษณะเป็นคนอหิชาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ลักษณะการให้สัมภาษณ์ตอบคำถามอย่างมั่นใจ น้ำเสียงหนักแน่น ระหว่างการตอบสัมภาษณ์จะสบสายตากับผู้วิจัยอยู่ตลอดเวลา มีการแสดงอิริยาบถด้วยการผสานมือกันไว้บนโต๊ะ เอนตัวพิงพนักเก้าอี้ตลอดเวลาให้การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้มีการแนะนำตัวกับเลขานุการและแจ้งวัตถุประสงค์ในการขอข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และส่งหนังสือแนะนำตัวจากคณะพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาด้วยตัวเอง เพื่อรอการนัดวันสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์อนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ในเวลาประมาณ 14.30 น. วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่ให้สัมภาษณ์ คือ ห้องรับแขกภายในห้องทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ ณ เทศบาลแสนสุข ก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แนะนำตัว พูดคุย และใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 45 นาที

การสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ GO2

GO 2 คือ หัวหน้างานรักษาความสะอาด เพศชาย อายุ ประมาณ 48 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาตรี รูปร่างสมส่วน ผิวดำแดง ตัดผมทรงรองทรง สีดำ สวมเสื้อเชิ้ตแขนยาวสีดำ กางเกงสีดำ นำเสื้อไว้ในกางเกงและคาดเข็มขัด ลักษณะเป็นคนใจดี ให้การตอบทบทวนอย่างตั้งใจ น้ำเสียงหนักแน่น ระหว่างการตอบการสัมภาษณ์จะสบสายตากับผู้วิจัยเป็นระยะ ๆ มีการแสดงอิริยาบถด้วยการกุมมือไว้บนโต๊ะ สลับกับการใช้มือแสดงลักษณะท่าทาง พร้อมชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ที่กำลังกล่าวถึงเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้มีการแนะนำตัวกับเลขานุการและแจ้งวัตถุประสงค์ในการขอข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และส่งหนังสือแนะนำตัวจากคณะพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาด้วยตัวเอง เพื่อรอการนัดวันสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์อนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ในเวลาประมาณ 10.00 น. วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2560 สถานที่ให้สัมภาษณ์ คือ ภายในห้องทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ ณ เทศบาลแสนสุข ก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แนะนำตัว พูดคุย และใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 40 นาที

การสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ CL3

CL3 คือ ประธานชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลแสนสุข เพศ หญิง อายุประมาณ 52 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งมาเป็นระยะเวลา 4 ปี รูปร่างสมส่วน

ผิวขาว ผมหักโสกลีดำ สวมเสื้อโปโลมีปกแขนสั้นสีขาว สวมกางเกงยีนสีน้ำเงินขาวยาว นำเสื้อไว้นอกกางเกง ลักษณะเป็นคนอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ใจดี ให้การตอบการสัมภาษณ์อย่างมั่นใจ น้ำเสียงหนักแน่น ระหว่างการตอบสัมภาษณ์จะสบตากับผู้วิจัยเป็นระยะ ๆ และยิ้มแย้มตลอดเวลา มีการแสดงอิริยาบถ ด้วยการใช้มือแสดงลักษณะท่าทาง พร้อมชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ที่กำลังกล่าวถึงเพื่อให้สัมภาษณ์เข้าใจเหตุการณ์ได้ง่ายขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้มีการแนะนำตัวและติดต่อล่วงหน้าก่อนที่จะถึงช่วงเวลาสัมภาษณ์ ได้มีการโทรศัพท์ติดต่อกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้เป็นระยะถึงช่วงเวลานัดพบให้เข้าสัมภาษณ์ ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณเวลาเย็น เวลาประมาณ 16.00 น. วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2559 ก่อนที่จะสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แนะนำตัวอย่างเป็นทางการ สถานที่สัมภาษณ์ คือ บ้านของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้เวลาทักทาย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

การสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ CL4

CL 4 คือ ประธานชุมชนในเขตพื้นที่หาดวอน นภา ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข อายุประมาณ 49 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาปริญญาตรี รูปร่างสมส่วน ผิวขาวเหลือง ผมหักโสกลีเล็กน้อย สีดำ สวมเสื้อโปโลแขนสั้นสีขาว สวมกางเกงผ้าสีดาขาวยาว ให้การตอบการสัมภาษณ์อย่างมั่นใจ น้ำเสียงดัง ฟังชัด สบสายตากับผู้วิจัยเป็นระยะ ระหว่างการให้สัมภาษณ์ มีการรับโทรศัพท์หรือโทรติดต่อกับบุคคลอื่น เรื่องการประสานงานต่าง ๆ

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการขอข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และแนะนำตัวทางโทรศัพท์ เพื่อรอการนัดวันสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์อนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ในเวลาประมาณ 15.30 น. วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2560 สถานที่ให้สัมภาษณ์ คือ บ้านของผู้ให้สัมภาษณ์ บริเวณริมหาดวอนนภา ก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แนะนำตัว พูดคุย และใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 40 นาที

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ EN1

EN 1 คือ ผู้ประกอบการด้านที่พัก บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เพศชาย อายุประมาณ 27 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาโท รูปร่างสมส่วน ไม่สูงมาก ผิวดำแดง ผมหักโสกลีดำ ทรงผมรองทรง สวมเสื้อเชิ้ตแขนยาวสีดา กางเกงยีนสีน้ำเงินเข้ม ลักษณะเป็นคนอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม น้ำเสียงหนักแน่น เสียงดัง ฟังชัด สบสายตากับผู้วิจัยเป็นระยะ และสลับกับมองไปรอบ ๆ บริเวณที่นั่งสัมภาษณ์ มีสถานประกอบการในความดูแลด้านที่พัก 2 แห่ง บริเวณติดชายหาดบางแสน คือ คอนโดให้เช่าทั้งแบบรายวัน-รายเดือน และเซอวิสอพาร์ทเมนท์ ประกอบกิจการโดยประมาณ เป็นระยะเวลา 3 ปี

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้โทรศัพท์แนะนำตัวก่อนล่วงหน้า 1 อาทิตย์ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ยินดี ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณเวลาเย็น เวลาประมาณ 19.00 น. วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2559 สถานที่สัมภาษณ์ คือ สถานประกอบการของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้เวลาพักททาย พุดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ EN2

EN2 คือ ผู้ประกอบการด้านร้านอาหารและเครื่องคั้ม แสน เพศ หญิง อายุ 27 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษา ปริญญาตรีโดยเข้ามาดูแลกิจการมาเป็นระยะเวลาโดยประมาณ 5 ปี สถานประกอบการอยู่บริเวณริมหาดบางแสนทางด้านหาดวอนภา มีรูปร่างสมส่วน ผิวขาว ผอมตรงสีดำ ตาคม สวมเสื้อยืดสีเทา กางเกงยีนสีฟ้าอ่อนขายาว พุดจานุ่มนวล มั่นใจ เสียงดังฟังชัด ผู้ให้สัมภาษณ์สบายตากับผู้วิจัยเป็นระยะ บางครั้งมองไปโดยรอบบริเวณที่นั่งสัมภาษณ์ มีการแสดงอิริยาบถด้วยการกุมมือผสานไว้ที่คัก สลับกับการจิบกาแฟเป็นระยะ

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ให้ผู้วิจัยได้โทรศัพท์แนะนำล่วงหน้าและนัดสัมภาษณ์ในวันถัดมา ผู้ให้สัมภาษณ์อนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณช่วยบ่าย เวลาประมาณ 16.00 น. วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่ที่ทำการสัมภาษณ์ คือ ภายในร้านกาแฟบริเวณริมชายหาดบางแสน ผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้เวลาในการพักททาย พุดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 40 นาที

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ EN3

EN3 คือ ผู้ประกอบการลือกเตียงผ้าใบและอาหารประเภทส้มตำ บริเวณริมชายหาด บางแสน เพศ หญิง อายุประมาณ 58 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบกิจการบริเวณพื้นที่บริเวณริมชายหาดบางแสนเป็นระยะเวลาโดยประมาณ 15 ปี รูปร่าง อวบ ผิวขาว ผอมดำปนขาว พุดจาฉะฉาน ค่อนข้างมั่นใจในตนเอง ใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ตลอดระยะเวลาในการให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ให้ผู้วิจัยได้เข้าไปขอสัมภาษณ์ในวันดังกล่าวเลย ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์กำลังประกอบกิจการอยู่ แต่ผู้วิจัยรอนจนกว่าผู้ให้สัมภาษณ์จะว่าง ซึ่งใช้เวลาไม่นาน เนื่องจากเป็นวันธรรมดา ลูกค้าจะน้อย ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณช่วยบ่าย เวลาประมาณ 14.00 น. วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่ที่ทำการสัมภาษณ์ คือ ภายในร้านส้มตำบริเวณริมชายหาด บางแสน ผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้เวลาในการพักททาย พุดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ EN4

EN4 คือ ผู้ประกอบอาชีพชาวประมง บริเวณริมชายหาด เพศชาย อายุประมาณ 56 ปี สถานภาพ สมรสแล้ว ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6 รูปร่าง สมส่วน ผิวดำ ผอมรองทรง

สวมเสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีดำ กางเกงผ้าขายาว ประกอบอาชีพชาวประมงมาเป็นระยะเวลาโดยประมาณ 20 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ค่อนข้างเกร็งเล็กน้อย น้ำเสียงฟังชัด พูดน้อย สบตาเป็นระยะ สลับกับมองโดยรอบพื้นที่นั่ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้รับการแนะนำจากเพื่อน และได้โทรศัพท์แนะนำตัวเป็นระยะ 1 วัน ในวันถัดมาผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณช่วงเวลาบ่าย เวลาประมาณ 13.00 น. วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่สัมภาษณ์ คือ บริเวณร้านอาหารริมชายหาดบางแสน โดยใช้เวลาพักท่าย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 40 นาที

การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทย TR_TH1

TR_TH1 คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย เพศชาย อายุประมาณ 40 ปี สถานภาพ หย่า ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีที่พักอาศัยอยู่ที่ กรุงเทพมหานคร เดินทางมาท่องเที่ยวเพียงคนเดียว เป็นระยะเวลา 1 วัน โดยไม่ค้างคืนเพื่อพบปะเพื่อน ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ชายหาดบางแสน โดยเฉลี่ย 3 เดือน 1 ครั้ง เหตุผลในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เนื่องจาก ใช้เวลาในการเดินทางเพียงชั่วโมงกว่าจากกรุงเทพมหานคร อีกทั้งมีเพื่อนทำธุรกิจอยู่ที่นี้และมีสถานที่ให้พักผ่อนที่หลากหลาย

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณเวลาเย็น เวลาประมาณ 16.30 น. วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่สัมภาษณ์ คือ ร้านกาแฟบริเวณริมชายหาดบางแสน โดยใช้เวลาพักท่าย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 20 นาที

การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทย TR_TH2

TR_TH2 คือ นักท่องเที่ยวเพศชาย อายุประมาณ 31 ปี สถานภาพ โสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีที่พักอยู่ที่ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เดินทางมาท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน 2-3 คน เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยไม่ค้างคืน ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ ชายหาดบางแสน โดยเฉลี่ย เดือนละ 1 ครั้ง บังคับในการมาท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เนื่องจาก มีสถานที่ให้พักผ่อนหลากหลายรูปแบบ ธรรมชาติ ร้านอาหาร สถานบันเทิง

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณเวลาเย็น เวลา 17.30 น. วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่สัมภาษณ์ คือ ริมชายหาดบางแสน โดยใช้เวลาพักท่าย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 20 นาที

การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ TR_EU3

EU3 คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพศหญิง อายุประมาณ 62 ปี สถานภาพ สมรสแล้ว ระดับการศึกษา ปริญญาตรี เป็นนักท่องเที่ยวชาวเดนมาร์ก ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท

ความถี่ในการเดินทางมาเที่ยวพื้นที่ชายหาดบางแสน ปีละ 2 ครั้ง ปัจจัยในการมาท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เนื่องจาก มาเที่ยวกับสามี และขึ้นชอบททะเล

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณเวลาค่ำ เวลา 18.00 น. วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2560 สถานที่สัมภาษณ์ คือ ร้านอาหารริมชายหาดบางแสน โดยใช้เวลาทักทาย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 20 นาที

การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ TR_EU4

EU3 คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพศชาย อายุประมาณ 65 ปี สถานภาพ สมรสแล้ว ระดับการศึกษา มัธยมศึกษา เป็นนักท่องเที่ยวชาวเดนมาร์ก ที่เกษียณแล้ว ความถี่ในการเดินทางมาเที่ยวพื้นที่ชายหาดบางแสน ปีละ 2 ครั้ง ปัจจัยในการมาท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เนื่องจาก เพื่อนแนะนำ เพื่อนเคยมาเที่ยวแล้วประทับใจ

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประมาณเวลาค่ำ เวลา 18.30 น. วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2560 สถานที่สัมภาษณ์ คือ ร้านอาหารริมชายหาดบางแสน โดยใช้เวลาทักทาย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 20 นาที

การสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน CM1

CM1 คือ บุคคลในชุมชน เพศหญิง อายุ 38 ปี ประกอบอาชีพ ทำกิจการหอพัก สถานภาพ สมรสแล้ว อาศัยอยู่ชุมชนบางแสนโดยกำเนิด ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6 รูปร่างผอม ผิวคล้ำ ผมขอยสั้น สวมเสื้อเชิ้ตแขนสั้นลายทางลงสีดำ สวมกางเกงขายาวสีดำ มีการให้สัมภาษณ์แบบเป็นกันเอง น้ำเสียงดังฟังชัด ลักษณะเป็นคนใจดี เอื้ออาทร สบายตากับผู้วิจัยเป็นระยะ ระหว่างการสัมภาษณ์ยิ้มแย้ม แจ่มใสตลอดเวลา และหาน้ำให้ผู้วิจัยดื่ม มีการแสดงอิริยาบถด้วยท่าทางสบาย ๆ ระหว่างให้สัมภาษณ์ และใช้มือประกอบการอธิบายเป็นบางครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้รับการแนะนำจากเพื่อน และได้โทรศัพท์แนะนำตัวในวันถัดมาผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ให้ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ประมาณช่วงเวลาบ่าย เวลาประมาณ 14.00 น. วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่สัมภาษณ์ คือ สถานประกอบการของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้เวลาทักทาย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 40 นาที

การสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน CM2

CM2 คือ บุคคลในชุมชน เพศหญิง อายุประมาณ 47 ปี ประกอบอาชีพ แม่บ้าน ทำความสะอาดหอพัก สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 มีบ้านพักอาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลบางแสน และเป็นบุคคลในชุมชนโดยกำเนิด รูปร่างผอมตัวเล็ก ผิวคล้ำ ผมประบ่า สวมเสื้อยืดสีดำ กางเกงขาสั้นสีดำ ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้การสัมภาษณ์เป็นกันเอง น้ำเสียงดัง

ฟังชัด สบตาเป็นระยะกับผู้วิจัย มีอริยาบถด้วยท่าทางที่สบาย ๆ ระหว่างการให้สัมภาษณ์ และใช้มือประกอบการอธิบายเป็นครั้งคราว

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้รับการแนะนำจาก CM1 ให้มาติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์ในวันเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ให้ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ประมาณช่วงเวลาบ่าย เวลาประมาณ 15.00 น. วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่สัมภาษณ์ คือ บริเวณสถานประกอบการของ CM1 โดยใช้เวลาทักทาย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

การสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน CM3

CM 3 คือ บุคคลในชุมชน เพศชาย อายุประมาณ 30 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีบ้านพักอาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลแสนสุข และเป็นบุคคลในชุมชนโดยกำเนิด รูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว ผมรองทรง สวมเสื้อยืดสีขาว กางเกงยีนสีน้ำเงินเข้ม ขาว มีบุคลิกอริยาบถดี พูดคุยด้วยความเป็นกันเอง น้ำเสียงดังฟังชัด สบตาเป็นระยะกับผู้วิจัย มีอริยาบถด้วยท่าทางที่สบาย ๆ สลับกับกุ่มมือบนโต๊ะเป็นครั้งคราว

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้โทรศัพท์เพื่อแนะนำตัวและขอเข้าสัมภาษณ์ในวันเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ให้ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ประมาณช่วงเวลาบ่าย เวลาประมาณ 15.00 น. วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2559 สถานที่สัมภาษณ์ คือ บริเวณ ร้านกาแฟบริเวณริมชายหาดบางแสน โดยใช้เวลาทักทาย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

การสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน CM4

CM 4 คือ บุคคลในชุมชน เพศหญิง อายุประมาณ 26 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ที่อยู่ปัจจุบันอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลแสนสุข บ้านเกิดอยู่ที่ จ.จันทบุรี ย้ายมาอยู่เขตพื้นที่เทศบาลแสนสุข ได้เป็นระยะเวลา 11 ปี รูปร่างสมส่วน ผิวสีแทน มีความมั่นใจในตนเอง บุคลิกภาพมาดมั่น ยิ้มแย้ม ให้ความเป็นกันเองกับผู้วิจัย ในระหว่างให้การสัมภาษณ์มีการสบตาเป็นระยะกับผู้วิจัย

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้ ผู้วิจัยได้โทรศัพท์เพื่อแนะนำตัวและขอเข้าสัมภาษณ์ในวันถัดมา ผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ให้ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ประมาณช่วงเวลาบ่าย เวลาประมาณ 15.00 น. วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2560 สถานที่สัมภาษณ์ คือ บริเวณบ้านของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้เวลาทักทาย พูดคุย และสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

การวิจัยเรื่อง แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและใช้คำถามกึ่งโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาครัฐบาล ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และบุคคลในชุมชน รวมทั้งสิ้น 16 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยกระบวนการทางเชิงคุณภาพ คือการจัดกลุ่มข้อมูล และการจัดกลุ่มย่อยของข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

มิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาด

GO 1 กล่าวว่า “เรามีการสร้างจิตสำนึกอยู่ตลอดและเราทำในกลุ่มแม่ค้าของเราด้วย คือ คน ที่อยู่ในอำนาจควบคุมของเทศบาล คือ กลุ่มของผู้ประกอบการทั้งหมด 2,000 กว่ารายในบริเวณชายหาดนั้นเยอะมาก ซึ่งเราจะมีการอบรมทุกปี ซึ่งตรงนี้จะมีการเชิญไปให้รับทราบ ส่วนคนภายนอกเราจะมีการจัด แท้ ขบวน ชายหาดปลอดโฟม มีการออกสื่อประชาสัมพันธ์และเราก็ได้รับรางวัลจากกรมอนามัยมาหลายครั้งแล้ว เราจะมีการพัฒนาระบบนิเวศโดยการ อยู่ในทะเล โดยการไปเพิ่ม โดยการสร้างบ้านปลาในการเพิ่มระบบนิเวศใต้ทะเล และก็เพื่อเป็นการกรองน้ำ เราก็มีการทำบ้านปลาเฉลิมพระเกียรติ เราทำมาแล้วอย่างต่อเนื่อง ทุกวันนี้ ก็ยังทำ เดือนที่แล้วก็เพิ่งไปทำบ้านปลาเพิ่ม อีก 10 หลัง และก็มีมีการล่าสุดมีการเก็บขยะ โดยมีกลุ่มพันธมิตรลงไปเก็บขยะ อวน ส่วนของชายหาด โดยการรักษาระบบนิเวศให้ดี คือ มีส่วนทางอ้อมก็ คือ เราเป็นชายหาดปลอดโฟม ตรงนี้ในที่สุดแล้วก็จะเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศของชายหาดบางแสน แต่ถามว่ามีผลกระทบหรือไม่ มีแต่ว่า ผลกระทบไม่ได้อยู่ในระดับที่รุนแรงทำให้สิ่งมีชีวิตหรือระบบนิเวศภายในทะเลนี้เสีย แล้วเราก็จะมีการปลูกป่าชายเลนในส่วนที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวแต่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข คือ เขตเชื่อมต่ออ่างศิลา เราทำทุกปี ในการเพิ่มประชากรพันธุ์สัตว์น้ำและก็ตัวต้นไม้ที่ปลูกในน้ำอย่างเช่น ต้น โกงการ และก็มีมีการปล่อยพันธุ์ปลาทุก ๆ ปี ตรงนี้ คือ สิ่งที่เราทำอยู่แต่เพื่อการท่องเที่ยว เราก็จะทำในลักษณะเช่น การปลอดโฟม การตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมถึงความสะอาดโดยรอบพื้นที่หาด จะเป็นส่วนหนึ่งในที่เทศบาลเราได้ปฏิบัติอยู่แล้ว เราจะมีการพัฒนา ระบบนิเวศโดยการ อยู่ในทะเล ตรงนี้ คือ สิ่งที่เราทำอยู่แต่เพื่อการท่องเที่ยว เราก็จะทำในลักษณะเช่น การปลอด โฟม จะเป็นส่วนหนึ่งในที่เทศบาลเราได้ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่เรา

ก็ถามว่าประชาชนเหล่านี้ไม่ค่อยมองเรื่องระบบนิเวศเลย น้อยมาก เข้ามองแค่ว่าเข่าจับประมงได้น้อยลง แต่เขาก็ไม่ได้ช่วยเหลืออะไร เขาก็ทำพื้นบ้านชาวประมง และก็ไม่มีการรักษาระบบนิเวศที่ดี แต่ว่าเราให้มีส่วนร่วมทุกครั้ง ในการที่จะทำแร่ก็แล้วแต่ที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ คือ ให้มีส่วนร่วมทุกครั้งเลย เพียงแต่ว่าเข่าจะตระหนักมากหรือตระหนักน้อย มันเป็นเรื่องของส่วนบุคคล แล้วเราก็จะมีการทำคอน โดปู เนื่องจากอยากเพิ่มประชากรปู ซึ่งทางเทศบาลก็เป็นเจ้าภาพตลอด เช่น การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ”

GO2 กล่าวว่า “อย่างโครงการอนุรักษ์ป่าชายเลน (ปลูกป่า) และโครงการจัดทำปะการังเทียม (บ้านปลา) เราทำต่อเนื่องทุก ๆ ปีอยู่แล้ว มีหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการนี้ หลายหน่วยงานมาร่วมกันจัดกิจกรรมและ ได้มีการประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานอื่นเข้าร่วมกิจกรรมด้วย ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่าน่าจะมีส่วนช่วยในทางอ้อม ถ้าหากเรามีการเพิ่มทรัพยากรธรรมชาติจะช่วยปรับระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมฟื้นขึ้นมาไม่มากนักน้อย ส่วนทางด้านริมชายหาดเรามีข้อกำหนดสำหรับผู้ประกอบการริมหาด แม่ค้าริมหาด ล้อเคียงผ้าใบจะต้องดูแลความสะอาดบริเวณพื้นที่ของตนเอง”

GL 4 กล่าวว่า “เทศบาลเข่าก็จัดเป็นประจำอยู่แล้วทุกปี ด้านรณรงค์ทำความสะอาดชายหาดอย่างเนี่ยละ เข่าก็จะให้ ทุก ๆ ตำบล ทุก ๆ ชุมชน ไปร่วมกันทำความสะอาดชายหาด เข่าก็จะเดินเก็บแล้วก็จะม็นักเรียนอะไรช่วยกันทำเทศบาลก็ช่วยด้วย คน ในชุมชนด้วย”

EN 3 “ทุกวันนี้นักท่องเที่ยวเข่าก็ไม่ได้มาทึ่งไม่เป็นที่ชะที่เดียวละ เข่ามานั่งเดียวเราเนี่ยเราก็เป็นคนเก็บ ผู้ประกอบการเก็บ เพราะนักท่องเที่ยวเข่าถือว่าเข่าใช้บริการเรา เข่ากินเสร็จแล้วก็วางไว้ตรงนั้นเราก็เป็นคนเก็บเพราะเข่าเช่าเสียดังเราแล้ว เข่าไม่เก็บกลับหรือทาทะบาลเข่าก็ไม่ได้มาเก็บ เป็นหน้าที่เราหน้าที่ของผู้ประกอบการที่จะต้องดูแลในพื้นที่ของตนเอง รวมไปถึงเวลาบริเวณชายหาดด้วยเราก็ต้องเก็บ คาดขยะขึ้น ไม่เอาทรายกลบนะ บางเจ้ามาทรายกลบทับ ถึงเวลาน้ำทะเลพัดขึ้นมาขยะก็ไหลขึ้นมาอีก แบบนี้ไม่ดี ๆ ทางเทศบาลเข่ามีนโยบายไม่ให้พ่อค้า แม่ค้าริมหาดไม่ใช่โฟม เราก็ปฏิบัติตามนะ ถือว่าช่วยสิ่งแวดล้อมด้วยมันย่อยยาก ป่าก็เข้าใจอยู่ เราก็ทำตามส่วนนักท่องเที่ยวเข่ามาตั้งใจมากิน กินอย่างเดียวแล้วก็เล่นน้ำทะเล สังเกตนะพวกที่มาเข่าเนี่ยไม่ค่อยถามว่านะเที่ยวที่ไหน ไม่ค่อยมี น้อยคนนอกจากพวกฝรั่งเข่าจะถามแต่เราไม่รู้เรื่องหรือแต่เดินมาเข่าจะมีศูนย์ประชาสัมพันธ์ อยู่ตรง ซอย 2 นะ เข่าจะมีโบชัวร์แจกทางนี้เข่าจะบริการคืออยู่แล้วทางเทศบาลเข่าดูแลดี ทำให้ชายหาดถึงไม่โดนยุบนะ เราอยู่ในระเบียบของเข่าอยู่แล้ว เราจะไปนอกกลุ่มนอกทางไม่ได้หรือ ต้องอยู่ในกฎของเข่า ไม่งั้นทหารก็ยุบหมดแล้ว แต่นี้เข่ายังไม่ยุบนะเพียงแต่ลดสัดส่วนลงมา เท่านั้นเอง ลดเพียงลงมาจากที่เยอะกว่านี้จาก 7 แถว เข่าก็เหลือ 6 แถว รายได้เราก็ลดลงไป แต่ก็ต้องทำตามระเบียบ เข่าหัดเราให้หาดมันดูโล่ง เว้นให้ไว้ปูเสื่อ เพราะสมัยก่อน

มันจะเต็มหมด ไม่มีที่ปูเสื่อ มาเปลี่ยน ตอนทหารมาเนี่ย 2-3 ปี ที่ผ่านมาแล้วติดจัดระเบียบมา เพราะความเห็นเรา เรื่องความสะอาด ไรเนี่ยเค้าไม่กลัว เพราะเวลาถ้าขยะขึ้นเยอะ ๆ พวกแม่ค้า ช่วยกันเค้าจะรวมไปช่วยเค้า เทศบาลเค้าก็จะมาออกน้ำออกไรให้ สมัยนี้ก็จะมีการพนักงานโรงงาน ก็จะมาขอเก็บนะ แล้วเค้าก็ เหมือนมาบ่าเพ็ญประโยชน์ มาบ่อยนะ ก่อนหน้านี้มาเก็บขยะ ไม่มี หรอก เพราะลมมันพัดออกน้ำก็ใสแต่ช่วงที่ลมพัดเข้าก็จะมียขยะ เค้าจะมาพนักงานมาบ่อย มาที่ 4-5 คันรถเลย เข้ามาเค้าก็มาเก็บ แต่มันไม่มีหรอก เพราะเข้ามาเทศบาลเค้าก็เก็บใช้รถคันเลย จัดเก็บ เค้าแน่นอนวันนึงวิ่งไม่รู้กี่สิบเที่ยว สบายคนงานเค้าเยอะ”

CM3 กล่าวว่า “ถ้าถามว่า ทำได้ไหม ก็มันทำได้ แต่ยากตามประสานไทย นิสัยอะมันทำได้ส่วนหนึ่ง แต่ไม่ถึงกับสำเร็จหรือจากเท่าที่อยู่บางแสนมานะ ยาก ๆ ถ้าอยู่ในบางแสน คือ เทศบาลเค้ารับผิดชอบแหละ เรื่องทำความสะอาด เราก็ส่วนหนึ่ง ในหน้าที่ของเราที่อยู่บริเวณ ที่รับผิดชอบได้ระดับหนึ่ง แต่มันกว้างอะ เราจะมาทำคนเดียวมัน ไม่ได้หรือ เทศบาลเค้าเข้ามาช่วย เรื่องความสะอาดเนี่ย มันได้แค่จำนวนหนึ่ง”

TR-EU2 กล่าวว่า “เคนมารักกฎหมายเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมค่อนข้างเข้มงวด รัฐบาลก็มีการจัดที่ดีครับ จิตสำนึกเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ส่วนตัวผมรักธรรมชาติและเราคิดว่า คือ สิ่งมีค่า”

2. การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ในด้านมีการจัดการที่เป็นระบบในเรื่องของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว

GO1 กล่าวว่า “การบำบัดน้ำเสียของทางเทศบาลเรามีถึง 2 บ่อ ซึ่งโดยทั่วไปเมืองท่องเที่ยวโดยที่อื่น ไม่แน่ใจอาจจะมึน้อยที่จะมีบ่อบำบัดน้ำเสีย คือ นำเสียท้ายที่สุดแล้วจะต้องลงทะเล เมืองแสนสุขของเราเป็นเมืองชายทะเล และเราก็น้ำที่เรากรองแล้วก็จะปล่อยลงทะเล โดยเรา จะมีการ คือ ในปัจจุบันทางเทศบาลว่าจ้างหรืออาจจะความร่วมมือการจัดการน้ำเสีย เป็นผู้ดูแลรักษาระบบเพื่อ ที่จะมีความมั่นใจว่าน้ำที่มีการบำบัดจากบ้านเรือน จากกิจการทั้งหมดก่อนลงสู่ทะเล จะมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำให้อยู่ในสภาพที่รับได้กับการปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อที่จะรักษาระบบนิเวศ รวมไปถึงแผนขจัดคราบน้ำมันในระดับท้องถิ่น ตรงนี้เราก็เข้าไปดูแลในเรื่องการดูแลรักษาระบบนิเวศทางทะเล และเรามีการร่วมมือกับทางกรมทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งที่เป็นสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอดีตรัฐมนตรี ยิ่งรักภักดี มาดูสถานที่ด้วยตนเอง และก็มีการศึกษาเกี่ยวกับทางกรมเจ้าท่า และกรมสิ่งแวดล้อม ภาค 13

ของจังหวัดชลบุรี ในเรื่องที่จะมีดูแลเรื่องคาบน้ำมัน ตอนนี้ทางเทศบาลเราเราทำการวิเคราะห์ โดยของประมาณจากทางทะเลชายฝั่งเป็นผู้ส่งออกประมาณให้เรา 10 ล้านบาท ในการวิเคราะห์ ปัญหาระบบนิเวศโดยการกัดเซาะชายฝั่งปัจจุบันได้ศึกษาเสร็จแล้ว และเลือกที่จะทำให้ชายหาด มีการป้องกันแนวการกัดเซาะชายฝั่งนั่นก็คือ ส่วนหนึ่งของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน จะต้องมี การสร้างเป็นเกาะเพื่อป้องกันดิน ททราย ตอนปัจจุบันนี้ไม่มีฤดูทรายเข้า ฤดูทรายหาย เดียวนี้ คือ ทรายหายก็ คือ หายไปเลย ซึ่งเราก็ตอบไม่ได้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร มันเป็นที่กระแสน้ำเปลี่ยนทิศ เนื่องจากคนไปปลูกต้นไม้ปลูกสร้างในทะเล ในการทำที่หนึ่งและอาจไปกระทบอีกที่หนึ่ง และ ในการทำของเทศบาลนั้นอยู่ที่ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมไม่ผ่านว่า รูปแบบการทดลองที่ศึกษามาว่า จะต้องทำเงื่อนไขในลักษณะไหนที่จะมีการป้องกันทราย และมีการเติมทรายให้อยู่ในทะเลบางแสน เป็นสิ่งปลูกสร้าง เป็นโครงสร้าง ซึ่งเล็ก ๆ แล้วเราไม่อยากจะ แต่ถ้าเราไม่ทำ ปัจจุบันบ้านหาดวอน นภา มีการกัดเซาะชายฝั่ง 2-5 เมตร ซึ่งก็ถือว่าเยอะมากในปัจจุบัน ซึ่งสมัยก่อนชายหาดบางแสน ยาว 35 เมตร แต่ปัจจุบันนั้นสั้นมาก มีอยู่ไม่กี่เมตรเอง เราก็เลยคิดว่าเทศบาลนั้นทำต่อเนื่อง แต่เรา ต้องให้หน่วยงานส่วนกลางเข้ามาเป็นคนแก้ไขให้เรา และกิจกรรมที่เราจัดก็เป็นกิจกรรมที่เราอยู่ ต่อเนื่อง ไม่ใช่แค่ตัดริบบิ้นแล้วทำข่าวและจบ ซึ่งทางเทศบาลมีการทำทุกปี”

GO2 กล่าวว่า “ในด้านของหน้าที่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานรักษาความสะอาด งานรักษาความสะอาดนะครับ เราดูแลในด้านของ งานเก็บขนขยะมูลฝอยทั่วเขตพื้นที่เทศบาล, จัดเก็บขยะบริเวณชายหาดบางแสน หากเป็นช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ เราจะมีรถเก็บถึง 2 รอบครับ, การดูแลจัดตั้งถังขยะตามถนนสายต่าง ๆ, รับผิดชอบสิ่งปลูก, รับผิดชอบในงานรักษาความสะอาด, ล้างถังขยะ/ ล้างลานแหลมแท่น/ ล้างเขาสามมุข, ล้างฟุตบอลบาส แก้ปัญหาความสกปรกจากขึ้น, ตัดหญ้าบริเวณไหล่ทาง, กวาด/ ดูดฝุ่นถนนสายต่าง ๆ เรามีการอบรมพนักงาน เจ้าหน้าที่ บุคลากร ในสำนักงานเรื่องการคัดแยกขยะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ของโรงปรับปรุงคุณภาพน้ำแสนสุขเหนือ-ใต้ และศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง คือ ขยะเราเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี เนื่องจากความเจริญเข้ามา นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น งบประมาณ ในการกำจัดขยะ ก็ทวีคูณมาก ก็ต้องยอมรับว่าเราเสียงบประมาณไปในส่วนนี้มาก งานอนุรักษ์ ทรัพยากรทางทะเล อย่างน้อยปีละ 1 ครั้งโดยเราจะมีทีมงานนักวิทยาศาสตร์ที่มีความเชี่ยวชาญ ลงไปศึกษา ปฏิบัติการในพื้นที่ที่เกิดผลกระทบมีคราบน้ำมัน ซึ่งตรงนี้ก็ส่งผลถึงระบบนิเวศใต้ทะเล ด้วย”

EN1 กล่าวว่า “ทางเรามีนโยบายในการจัดการเรื่องของความสะอาด การทิ้งน้ำลงท่อน้ำ ที่ เรื่องการดูแลความสะอาดโดยรอบ โครงการอยู่เป็นปกติอยู่แล้ว ยังมีการทำความสะอาดไปถึง ส่วนกลาง ส่วนของบริเวณใกล้เคียงที่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวโดยรอบ เพราะมันก็ส่งผลถึงภาพลักษณ์

ของสถานประกอบการของเราอยู่แล้วเวลานักท่องเที่ยวจะมาเที่ยวพักผ่อนแล้วพบเห็นทัศนียภาพที่น่ามอง น่าดู นักท่องเที่ยวก็ประทับใจ กิจกรรมเราก็มีนะครับ เป็นกิจกรรมลงไปเก็บขยะตามแนวชายหาด เราจะชักชวนนักท่องเที่ยวที่สนใจ ในช่วงไฮซีซั่น ในเวลาเช้า ๆ ไปร่วมกันเก็บขยะร่วมกับบุคลากรของเรา ถือว่าเป็นการออกกำลังกาย ปีนึงจะจัด ประมาณ 2 ครั้งครับ ส่วนถังขยะของเทศบาลก็เพียงพอจะอยู่ด้านหลังของคอน โดและที่ของเซอร์วิสอพาร์ทเมนท์เนีย จะอยู่ข้างหน้าเลย ซึ่งง่ายต่อการทิ้งมาก”

EN 2 กล่าวว่า “พี่ก็เป็นคนบางแสน อยากให้ชายหาดของเราสะอาดอยู่แล้ว ยิ่งระบบการท่องเที่ยวของเราดี เท่าไหร่ ก็คือ เศรษฐกิจบางแสนของเราจะดีขึ้นไปเวลานักท่องเที่ยวมาเที่ยวแล้วจะรู้สึกที่ไม่อายเค้านะ พอน้ำทะเลของเราดี ชายหาดของเราสกปรก คือ ปกติในร้านจะมีบ่อ น้ำทิ้งอยู่แล้ว ไม่ยุ่งเกี่ยวในส่วนน้ำทิ้งลงในทะเลอยู่แล้ว จะมีการขุดลงใต้ดินตามหลักว่าลึกกี่เมตร ส่วนเด็กที่ร้านก็เป็นเด็กบางแสนทั้งนั้น เค้ารู้อยู่แล้วว่าเธอเลขของเรา รักษาความสะอาดอยู่แล้ว ส่วนมากปัญหาของเรา จะเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวมากกว่า เทียบรถก็ทิ้งขยะ”

EN 3 กล่าวว่า “เรื่องความสะอาด ขยะของนักท่องเที่ยวเราดูแลรับผิดชอบในส่วนของตัวเองอยู่แล้ว ถ้าสื่อเราสกปรกก็คงไม่มีลูกค้าอยากนั่ง อีกอย่างทะเลป่าก็อยากให้มีคนสวมหมวก นามอง นำเข้ามานั่งพักผ่อนอยู่แล้ว ถึงขยะก็พอนะ พอเพราะมันไม่เต็มถัง แต่ถ้าเทศบาลเค้าก็จะเก็บ 2 รอบ บ่ายหนึ่งรอบ มีอีกรอบหนึ่งเพราะถ้าขยะเค้าเก็บ 2 รอบ เพราะทางเทศบาลเนียเค้าเก็บอยู่แล้ว”

3. การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้เกี่ยวกับลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ในมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสน

GO1 กล่าวว่า “เทศบาลเราเป็นตัวตั้งต้นในการจัดประชุมใหญ่ เรื่องการเกิดแพลงตอนบูม น้ำทะเลเปลี่ยนสีจากแพลงตอน ซึ่งทางเทศบาลเราเป็นเจ้าภาพหมดเลย เนื่องจากหน่วยงานภาคส่วนกลางไม่ได้ให้ความสนใจ เนื่องจากเค้าไม่ได้มีสำนักงานอยู่ที่นี่ และไม่ได้เป็นผู้เสียผลประโยชน์ ซึ่งทางเทศบาลเราเป็นตัวที่ได้รับผลกระทบโดยตรง สมัย ผมเด็ก ๆ หน้ำบ้านจะมีหอยเสียบปัจจุบันนี้หอยเสียบหายไปเกือบ 100 เปอเซ็นต์ ตอนนี้ก็มีอยู่บ้าง คือ หาดวอนนภา ซึ่งเราก็เคยมีโครงการอนุรักษ์พันธุ์หอยเสียบ โดยนำไปปล่อยและเนื่องจากเรามีการเปลี่ยนแปลงตรงถนนริมหาดวอนนภา สมัยก่อนเป็นชายหาดด้วยความเจริญเข้ามาแทรก เราจะต้องมีการจัดเก็บขยะ สมัยก่อนนั้นรถขยะเก็บไม่ได้ และทะเลตรงส่วนหาดวอนนภาที่จะสกปรกมากแต่ก็เป็นธรรมชาติ แต่ก็จะมีแต่ขยะเหมือนที่น้อง ๆ อาจจะเห็นในช่วง ที่ไปหน้าร้อนจะมีขยะพวกไม้ไผ่ เศษประมง ขยะพลาสติกเต็ม ไปหมดก็ตอนหลังเทศบาลก็เลยตัดสินใจที่จะทำถนนเพื่อขยายความเจริญ เป็นการทำให้ดีที่สุดแต่ก็ต้องทำลายระบบนิเวศบางอย่างออก อย่างเช่น หอยเสียบ ชายหาด

ที่เคยมีทรายก็จะหายไป ซึ่งล่าสุดมีการทำความสะอาดของพื้นที่ ถนนของบริเวณเขาสามนุษ งานวิ่งบางแสน ทวีวันตี๋วันที่เพิ่งจบไป เรามีโครงการที่ใช้ EM ไม่ใช่ผงซักฟอก เนื่องจากเรามองถึง สิ่งแวดล้อมตรงนั้นที่มีแต่สัตว์ ดิตทะเล ถ้าเราล้างโดยการใช้น้ำเกลือ พวกน้ำก็ลงไปสู่ทะเล แต่ถ้าเราถามว่าถ้ากระทบมากน้อยแค่ไหนก็ไม่กระทบมาก เพราะเป็นบริเวณกว้าง แต่เราก็ไม่ยอม ใให้มีสิ่งปนเปื้อนลงสู่ทะเล เราก็เลยเลือก น้ำยา EM มาใช้ ซึ่งทางเทศบาลนั้นเป็นผู้หมักเอง โดยใช้ทำความสะอาดตลาดหนองมนเราก็ใช้ และก็มาลงทิ้งตามท่อ ก็ถือว่าเป็นการรักษาระบบ นิเวศน์ ที่หน่วยงานราชการที่ผมเป็นผู้บังคับบัญชาเค้า ก็ถือว่าทำมาโดยตลอดแล้วปัจจุบัน ความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ เพิ่มสูงขึ้นส่งผลในโอกาสเพิ่มนักท่องเที่ยวที่มี คุณภาพเพิ่มขึ้นครับ”

GO 2 กล่าวว่า “คือ เราเป็นเมืองท่องเที่ยวเรามีนโยบายที่ดูแลในส่วนนี้อยู่แล้ว ท่านนายก ท่านก็ให้ความสนใจในด้านกิจกรรมต่าง ๆ สัปดาห์แสนสุขสะอาด (Saensuk cleaning week) 3 ครั้งต่อปี ซึ่งกิจกรรมนี้เราก็ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป คนในชุมชน พ่อค้า แม่ค้า มาเข้าร่วมกิจกรรม ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในส่วนของงานที่จัดงานเผยแพร่และฝึกอบรม ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายหาด มีกิจกรรม ดังนี้ 1) เผยแพร่กิจกรรมทางวิชาการสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม เราได้ร่วมกับ นักวิชาการด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวทางการแก้ปัญหา และพัฒนา จนไปถึงขั้นกระบวนการฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชน ทั่วไปในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงบริเวณชายหาดด้วย 2) โครงการจัดการชายฝั่งแบบ บูรณาการ จังหวัดชลบุรี คือ ที่ผ่านมายายฝั่งเราโดนกัดเซาะเพิ่มขึ้นทุกปี นโยบาย คือ เราจะพยายาม ใช้ธรรมชาติ เพื่อรักษาธรรมชาติ เช่นการใช้หิวกั้นตามแนวชายฝั่ง หาดวอนภา การปลูกป่าชายเลน เพื่อป้องกันการกัดเซาะของชายฝั่ง แต่ก็เป็นเรื่องที่สำคัญที่เราจะต้องดูแลและพัฒนา ตรวจสอบ คุณภาพอยู่เสมอครับ กิจกรรมทำความสะอาดในวันสำคัญของชาติ เช่น วันพ่อ วันแม่ อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ จัดทำแผ่นพับเรื่องขยะอันตราย แนะนำสถานที่ ตั้งตู้ คัดแยกขยะ อบรมความรู้เรื่องขยะอันตรายแก่ คน ในชุมชนด้วย รวมไปถึงการทำน้ำ EM (น้ำหมัก ชีวภาพ) นี้ คือ หน้าที่หลัก ๆ ของงานรักษาความสะอาด เนื่องจากพื้นที่เทศบาลแสนสุขเนี่ย เป็นพื้นที่ของเมืองท่องเที่ยว งานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญนะ เมื่อนักท่องเที่ยวมาเยือน และด้วยเหตุที่เป็นเมืองท่องเที่ยวอีกเช่นกัน มีผู้เข้ามาแวะเวียนอยู่ ตลอดเวลา ภาระหน้าที่จึงมากกว่าเขตพื้นที่อื่น คนมากขึ้น ขยะมากขึ้น การบริหารจัดการก็ต้อง มากขึ้นเช่นกัน ในส่วนของงานรักษาความสะอาด ท่านนายก ท่านให้ความสำคัญมาก และเรามี การประชุมเพื่อหาแนวทางในการจัดการอยู่ตลอด เพื่อให้ทัศนียภาพของชายหาด สะอาด นักท่องเที่ยวมาแล้วประทับใจ นอกจากนั้นแล้วกิจกรรมที่เทศบาลจัดเป็นแผนกิจกรรมขึ้น

ในแต่ละปีในด้านของการพัฒนาชายหาด ก็แผนปฏิบัติการจัดการบ่อน้ำมันจำเพาะพื้นที่ ระดับท้องถิ่น”

EN1 กล่าวว่า “ในความคิดของผมนะครับ ผมมองว่าส่วนใหญ่คนจะมองว่า บางแสน น้ำดำ มีขยะเยอะนะครับ ซึ่งไม่เหมือนกับที่อื่นซึ่งผมมองว่าทางเทศบาลหรือทางบางแสนเนี่ยได้มีการเข้มงวดกวาดขันอย่างดี แต่คนที่มานั่นเอง คนที่ว่า ว่ามีน้ำดำบ้าง มีขยะบ้าง ซึ่งคนส่วนใหญ่มาจากภายนอกเนี่ย ก็มาทิ้งขยะนะครับ ควรจะปลูกฝังในทุกภาคส่วนนะครับ”

EN 3 กล่าวว่า “มันก็แล้วแต่คน คนไทยอะนะนิสัยไม่เหมือนกัน บางคนเค้าสะอาด บางคนก็สกปรกมาก ก็อย่างลือคเตียงป่า เวลาที่ย้ายไปอยู่ คนที่เค้าดูแลดี ๆ ไม่ต้องกวาดเลยนะ คือ เข้าไปอยู่ ได้เลย แต่ถ้าพวกที่จ้างลูกน้องพวกพม่า เขมร เค้าฝังไว้ใต้ดิน เรายังครากมันยิ่งขึ้น ขยะที่อยู่ในชายหาด เพราะเค้าเอาดินกลบ แล้วหน้าจะเรียบแก่นั่นเอง เหมือนบึงหน้าเลย ๆ แต่เราครากเยอะ ใจ ครากมันก็จะยิ่งขึ้น ๆ ถ้าไปนั่งตรงไหนมดเยอะ ตรงนั้นแหละ ขยะเยอะ แต่ถ้าตรงไหนไม่มีมด ตรงนั้นสะอาด”

TR-TH1 กล่าวว่า “ถามว่าการเที่ยวท่องเชิงนิเวศ คือ อะไร เอ็ม ในเท่าที่รู้จักคือ เป็นการที่เรามาท่องเที่ยว และกับธรรมชาติแล้วก็ดูแลธรรมชาติ ให้อยู่คู่กับเราตลอดไป คิดว่าจะต้องเริ่มจากสิ่งใด ส่วนตัวเริ่มต้นจากตัวเราก่อน มันเป็นเรื่องของจิตสำนึก ทิ้งขยะให้ลงถัง ถ้าผมเจอถุงแยกผมก็จะแยกขยะนะ”

CM1 กล่าวว่า “เคยไปอยู่นะคะกิจกรรมวันแสนสุขสะอาด ช่วงแรก ๆ แต่หลัง ๆ ไม่ค่อยได้ไป เรายังติดงาน แต่เป็นกิจกรรมที่ดี”

CM4 กล่าวว่า “การสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนและก็นักท่องเที่ยว แต่ทางที่ดีก็คือให้จิตสำนึกของคนในชุมชนก่อน แล้วมันก็จะเป็นการแพร่ไปเรื่อย ๆ เพราะในชุมชนเราจะต้องมีจิตสำนึกที่ดีก่อน ถึงจะไปเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยวได้ ก็จะเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และก็เป็นการท่องเที่ยวแบบรักษาวัฒนธรรมไปเรื่อย ๆ”

ตารางที่ 4-2 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ภาพรวมมิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง																	
การดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน	ภาครัฐบาล				ภาคเอกชน				นักท่องเที่ยว				ชุมชน				ร้อยละ
	Go1	Go2	CL3	CL4	EN1	EN2	EN3	EN4	TR	TR	TR	TR	CM1	CM2	CM3	CM4	
									TH1	TH2	EU3	EU4					
การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาด																	
กิจกรรมร่วมกลุ่มการเก็บขยะ	✓																12.50%
ชายหาดปลอดโฟม	✓																12.50%
การปลูกป่าชายเลน	✓	✓															12.50%
เพิ่มประชากรพันธุ์สัตว์น้ำและกึ่งตัวต้นไม้ที่ปลูก ในน้ำ	✓	✓															12.50%
สร้างบ้านปลา คอนโดปูเพื่อเพิ่มระบบนิเวศ ใต้ทะเล	✓																6.25%
จัดระเบียบผู้ประกอบการค้าริมชายหาดบางแสน	✓	✓															18.75%
การจัดการที่เป็นระบบในเรื่องสิ่งแวดล้อม																	
บำบัดน้ำเสีย-บ่อน้ำทิ้ง	✓				✓	✓											18.75%
ทบทวนแผนปฏิบัติการจัดการบ่อน้ำมันจำเพาะ พื้นที่ ระดับท้องถิ่น	✓	✓															12.50%
การป้องกันการกัดเซาะแนวชายฝั่ง	✓	✓															12.50%

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

ภาพรวมมิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง																	
การดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน	ภาครัฐบาล				ภาคเอกชน				นักท่องเที่ยว				ชุมชน				
	Go1	Go2	CL3	CL4	EN1	EN2	EN3	EN4	TR	TR	TR	TR	CM1	CM2	CM3	CM4	
									TH1	TH2	EU3	EU4					
การจัดการที่เป็นระบบในเรื่องสิ่งแวดล้อม (ต่อ)																	
ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย		✓			✓		✓	✓									ร้อยละ 25.00%
ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำของโรงปรับปรุงคุณภาพน้ำ	✓	✓															ร้อยละ 12.50%
การมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม																	
ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ จัดทำแผ่นพับเรื่องขยะอันตราย แนะนำสถานที่ ตั้งตู้คัดแยกขยะ	✓	✓							✓								ร้อยละ 18.75%
อบรมความรู้เรื่องขยะอันตราย																	
กิจกรรมทำความสะอาดในวันสำคัญของชาติ		✓															ร้อยละ 6.25%
สัปดาห์แสนสุขสะอาด (Saensuk cleaning week)		✓											✓				ร้อยละ 12.50%
ประชุมแนวทางแก้ปัญหาทรัพยากรทางทะเล (แพลงตอนบูม, หอยเสียบ)	✓	✓															ร้อยละ 12.50%
การทำน้ำหมักชีวภาพ (EM)	✓	✓															ร้อยละ 12.50%

มิติด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

1. ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นแหล่งท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และสะท้อนวิถีชีวิตชุมชน โดยรอบชายหาดบางแสน

GO 1 กล่าวว่า “จะเห็นได้ว่าปีที่ผ่านมา เรามีการปรับปรุงทางด้านของทัศนียภาพบริเวณรอบหาดให้สวยงาม เรามีการบูรณะศาลเจ้าพ่อแสนที่อยู่ริมหาด รวมไปถึงการอนุรักษ์ดูแลลักษณะเฉพาะที่เป็นจุดเด่นของบางแสน อย่างเช่นต้นมะพร้าว การฟื้นฟูประเพณีท้องถิ่นอันนี้ก็ทำสืบสานเป็นอย่างดีเพราะมันถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นบางแสนเลย อย่างวันไหล งานก่อเจดีย์ทราย กวนกะละแม ผู้ที่เข้าร่วมในการแข่งขันฝีมือในระดับประเทศครับ อย่างข้าวหลามเทศบาลก็ได้มีงานวิจัยเพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าตราสินค้า ให้ไปในระดับสากล ให้เป็นสินค้า 5 ดาวดีเด่น ตรงนี้เราสนับสนุนผู้ประกอบการอยู่แล้ว”

CL3 กล่าวว่า “มีการจัดกิจกรรม งานประเพณีอย่างวันไหลนี้ก็ จัดปีละครั้ง กวนกะละแมก็ปีละครั้ง สงกรานต์ก็ปีละครั้งเหมือนกัน คน ที่มาร่วมกิจกรรมก็เยอะนะ ส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้าน พี่ที่มีหน้าที่เป็นสื่อกลางในการชักชวน ในการประสานงาน ทางวัดเป็นคนจัดงาน เทศบาลเค้าก็จะมาช่วยเหลือด้านทำความสะอาดอะไรพวกนี้ เทศบาลเค้าจะให้ความสะดวกทุกอย่างคะในวันไหล มันมีไหลของที่หาดวอน แล้วก็ไปสาดน้ำกันที่ชายหาดเลย อันนั้นของบางแสน แต่ถ้าชุมชนนี้เค้าจะไม่ไปทำที่หาดวอน วันไหลของชุมชนเนี่ยของศาล้อม ศาล้อม 1 ศาล้อม 2 ใช้คอนจะรวม ๆ กันเนี่ย แล้วก็จะมีอีกที่นึง ก่อนจะไหลบบางแสน เค้าก็จะไปทำบุญ เค้าก็จะมีก่อพระทราย ก่อเจดีย์ การละเล่น คน ที่มาร่วมกิจกรรม ไม่เยอะเท่าไร 40-50 คน

CL 4 กล่าวว่า “ถามว่าเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน พี่นี่ก็ถึงข้ามหลามของเรานะ เพราะใคร ๆ ก็รู้จัก ของเรามีชื่อเสียง อร่อยมีเอกลักษณ์ ใคร ๆ มาก็ต้องแวะซื้อ ทางส่วนกลางก็มีลงมาดูแลนะ มาบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ว่าจะทำยังไงให้ได้ 5 ดาว แล้วก็มาดูแลเรื่องสถานที่เผด็จช้างหลังตลาด จะมีหลายเจ้าเค้าใช้สถานที่เดียวกันเผด็จช้างตรงนี้ก็ถือว่าเค้าเข้ามาดูแลมาอนุรักษ์ไว้ วันไหลของเราก็ดีนะ มีชื่อเหมือนกัน พี่ว่าบางแสนเรามีหลายอย่างที่มีคุณค่า มีจุดเด่นนะแล้วก็ในส่วนของที่เค้าดูแล คือ ภาครัฐเค้าเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนให้เรามีผู้นำชุมชนเพื่อเวลาใครหมู่บ้านมีปัญหา หรือมีความต้องการอะไรเราก็เข้าไปช่วยเหลือ มันทำให้คนในชุมชนรักกันนะพี่ว่า”

EN1 กล่าวว่า “วันสงกรานต์ครับ นักท่องเที่ยวจะเยอะจองห้องพักเต็ม เหมือนเค้าเตรียมตัวมาเพื่อมาเล่นน้ำเลยก็มี ส่งผลดีให้ผู้ประกอบการครับในงานวันไหล ถ้าเป็นงานรถแข่งทางของ

แหลมแทน ผลกระทบเรียกได้ว่า เป็นทั้ง 2 ทางครับ ขายดีครับผม ต่อให้เค้าจะปิดถนนด้านหน้า แข่งรถก็จริง แต่คอนโด เรายื่นได้เปรียบกว่าที่อื่น คือ เราจะมีทางเข้า-ออก 2 ทาง เราเปิดข้างหลัง ซึ่งเป็นทางเชื่อมต่อไปทางสะพานที่จะข้ามได้พอดีซึ่งไม่มีผลต่อการเข้าออกของลูกค้า ปัญหาที่จะมีเกี่ยวกับพวกรถที่ไม่สูงมาก แต่ส่วนใหญ่จอดจะเต็ม เจ้าหน้าที่มาพักที่มาจากสนาม อะไรพวกนี้ ถือว่าเป็นผลประโยชน์แก่เรา”

EN2 กล่าวว่า “กิจกรรมที่ทางหน่วยงานรัฐจัดก็กระตุ้นให้คนมาเที่ยวค่ะ ดีค่ะ บางแสน จะดีกว่ามากดีค่ะ เป็นจุดเด่นของเรา กิจกรรมที่คนเยอะ ๆ ก็มี ช่วงสงกรานต์ งานแข่งขันรถ นอกนั้นคนก็จะเยอะช่วงหน้าร้อนเป็นพิเศษอย่างวันแรงงานคนก็เยอะ”

EN3 กล่าวว่า “คนเยอะมากวันไหล ก็เป็นเป็นวันได้เงิน ดินะใคร ๆ ก็รู้จักอย่างคนต่างจังหวัดก็มา เข้ามึงงานประเพณีก่อพระทรายมีคนในชุมชนมีกาลละเล่น”

TR-TH1 กล่าวว่า “ถ้าถามถึงเอกลักษณ์เด่น ๆ บางแสน ก็นึกถึงข้าวหลามหนองมน (หัวเราะ) แต่กินไม่บ่อยหรือจนครบถ้วน แต่ซื้อไปฝากมีครับ แล้วก็ของแห้ง ประเพณีวันสงกรานต์ วันไหลนะครับนี่ก็เด่น ควรอนุรักษ์ไว้ครับ”

TR-TH2 กล่าวว่า “รู้จักวันไหลนะ แต่ก็ไม่ค่อยได้มาหรือ คน เยอะ รถติด แต่ผมว่ามันเป็นงานที่ดีนะ”

TR-EU 3 กล่าวว่า “รู้จักครับ วันที่คนไทยเล่นน้ำกัน เพราะอากาศร้อนมาก ผมก็ได้มาร่วมกิจกรรม เมื่อปีก่อนสนุกครับ”

TR-EU 4 กล่าวว่า “มากับแฟนนะ วันไหล สนุกดี แปลกดีคนออกมาเล่นน้ำเยอะมาก”

CM1 กล่าวว่า: ได้เข้าร่วมก่อพระทรายวันไหล เป็นประเพณีสนุกและมีกิจกรรมทุกปี ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยกัน ในชุมชนในการก่อเจดีย์ทราย มีการออบูทอาหาร ผู้คนที่หลังไหลมามากเพราะว่าก็เป็นประเพณีที่มีชื่อเสียงมากในแถบภาคตะวันออกก็จะรู้จักกัน

CM 3 กล่าวว่า “จุดเด่นของชุมชนก็มีแต่ละเด แล้วก็ตามต่างทำมาหากิน จุดเด่นของชุมชนบางแสน ยังไม่ชัดเจน”

CM4 กล่าวว่า “บางแสนเมื่อพูดถึง ก็มีวัฒนธรรมที่เด่น ๆ เลข หลัก ๆ เลข ที่มีชื่อเสียงก็คือ วันไหล และก็จะมื่ออาหาร ก็พวก ข้าวหลามหนองมน ที่ทำให้ดึงดูดลูกค้านักท่องเที่ยวและเป็นที่ยุ้จักไปทั่วประเทศคนต่างจังหวัดเวลามาเที่ยวชลบุรี หรือบางแสนก็จะนึกถึงข้าวหลามหนองมน”

2. จากตารางที่ 4-2 ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านชุมชนในท้องถิ่น โดยรอบชายหาดบางแสนมีส่วนร่วมต่อการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค

GO1 กล่าวว่า “จริง ๆ แสบจะทุกงานเรา ทุกครั้งที่เราทำโครงการเราจะมี การประชาวิจารณ์ทุกครั้ง และกิจกรรมที่ทำเราก็พยายามให้ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างเครือข่ายในผู้นำ ชุมชน ดึงกลุ่มคนในชุมชนเข้ามาร่วม การพัฒนาอาชีพให้แก่คนในชุมชนตรงนี้ผมก็เข้าไปดูแล ให้ความสำคัญในส่วนนี้อยู่แล้วครับ อย่างกิจกรรมล่าสุด วังฮาฟมาราทอน วังเสรีมีอาหาร ให้กับนักวิ่งทุกคนซึ่งอาหารเราก็นำมาจากพื้นที่ของเราทั้งหมดเลย และแน่นอนได้รับโดยตรง และที่สำคัญ ทางอ้อมนักวิ่ง วังเสรี อาบน้ำ กิน นอน บริเวณชายหาด ฉะนั้นผู้ประกอบการ ห้องพัก โรงแรม ร้านอาหารได้รับเต็ม ๆ ช่วงเสาร์-อาทิตย์ที่ผ่านมา เราดึงคนที่เข้ามาเป็นหมื่น เฉพาะผู้เข้า แข่งขันยังไม่รวมผู้ติดตาม เพราะฉะนั้นคนที่เคยมาปกติ ธรรมดา จะมีนักท่องเที่ยวที่เป็นนักกีฬาเข้ามา ตรงนี้ จะกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการทุกประเภทที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ร้านเบเกอรี่ กาแฟ หรือแม้กระทั่งร้านเสริมสวย บางคนวิ่งเสร็จก็ทำผม เป่าไดร์ทผม มันก็จะกลายเป็น ว่างาน ที่มีเราไม่ได้มีทุกสัปดาห์ แต่ทุกครั้งที่เราจัดบางแสนจัดงานทุกครั้งมีความประสบความสำเร็จ ทุกครั้ง ก็ถือว่ากระจายรายได้ไปสู่ชาวบ้านโดยตรง

EN3 กล่าวว่า “รายได้วันสงกรานต์ มันก็ได้ระดับหนึ่ง มันก็เป็นวันที่เค้าเล่นน้ำกัน เค้าก็ไม่ได้มานั่งกิน ในวันหยุดนักขัตฤกษ์ วันที่ดีที่สุด คือ วันแรงงาน คน จะมาใช้เงิน”

CM3 กล่าวว่า “เราทำอะไรไม่ได้ได้อย่างเช่นลูกโป่งลอยน้ำ ที่มี สไลเดอร์ เหมือน จังหวัดกาญจนบุรีตามจุดของบริเวณชายหาดบางแสนที่ก็อยากให้มีนะ แล้วก็ไม่ต้องหนึ่งนั่งเก้าอี้ สั่งอาหาร จัดเป็นสวนน้ำ หรือควรเป็นห่วงทางเดินลอยน้ำ มันดึงคนเข้ามาหาดได้อยู่ ทำกิจกรรม แล้วดึงคนมาหาดบ้าง กิจกรรมส่วนใหญ่ไม่ได้ดึงคนมาหาด คือ มีอะไรให้เป็นจุดดึงดูดเหมือน เกาะล้าน อย่างเช่นที่เทศบาลบางแสนทำ คือ รูปปลาโลมาลอยน้ำ ทำได้ไม่นาน โลมาแตก ตอนนั้น ดึงคนได้อยู่ นะ อีกอย่างหากผู้ประกอบการเตียงการมีเรื่องกับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะถูกหรือผิด ผู้ประกอบการเป็นคนผิด เพราะว่าจะเสียภาพลักษณ์ การทำผิดมีเรื่องทะเลาะกับนักท่องเที่ยว นั้น จะมีบทลงโทษ ดังนี้ ครั้งที่หนึ่งตักเตือนครั้งที่สอง หยุดพักสามเดือน ครั้งที่สามยึดใบอนุญาต”

CM4 กล่าวว่า “คือ ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น วันไหล การแข่งรถ ลอยกระทง ประมาณนี้คะ ถามว่าเพียงพอไหม มันก็ไม่เพียงพอถามว่ามันลงไปถึงระดับท้องถิ่นไหม ก็ไม่ทุกกิจกรรมและ ส่วนใหญ่ก็ไม่ถึง อย่างเช่น กิจกรรมแข่งรถ ที่มีทุก ๆ สัปดาห์ มันทำให้ แม่ค้าหรือว่า ธุรกิจรายเล็กเข้าไม่ถึงเพราะว่าเขาปิดทาง ก็จะได้แค่ผู้ประกอบการรายใหญ่ เช่น โรงแรมห้องพัก ร้านอาหารใหญ่ ๆ อย่างเนี่ย ที่ร้านเล็ก ๆ เข้าไม่ถึง ก็จะได้แค่วันไหลอย่างเดียวที่ได้เดินเล่นหาซื้อของกิน ก็ถือว่าเป็น การกระจายรายได้ของชุมชน”

ตารางที่ 4-3 ผลการสัมฤทธิ์ข้อมูลด้านมิติด้านการสร้างความร่วมมือในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

การดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน	ภาพรวมมิติด้านการสร้างความร่วมมือในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น																ร้อยละ
	ภาครัฐบาล				ภาคเอกชน				นักท่องเที่ยว				ชุมชน				
	Go1	Go2	CL3	CL4	EN1	EN2	EN3	EN4	TR	TR	TR	TR	CM1	CM2	CM3	CM4	
								TH1	TH2	EU3	EU4						
การเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม																	
อนุรักษ์และบูรณะโบราณสถานรวมถึงสถานที่สำคัญต่าง ๆ	✓																6.25%
กิจกรรมประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรม อาทิ วันไหล ก่อพระเจดีย์ทราย กวนกาละแม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	81.25%
อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การเผาข้าวหลาม		✓		✓												✓	18.75%
ชุมชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการและได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาค																	
การสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน	✓		✓	✓													18.75%
อบรมและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน	✓		✓														12.50%
ประชาวิจารย์	✓																6.25%
กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	✓																6.25%

มิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว

1. ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายกลุ่มเป้าหมายการสัมภาษณ์ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ในด้านนักท่องเที่ยวมีความพึงใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน

GO1 กล่าวว่า “กิจกรรมเราทำเยอะมาก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เมืองเรามีเสียงชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว เส้นทางคมนาคมก็ค่อนข้างสะดวกสบาย การกระตุ้นการท่องเที่ยวในหนึ่งปี กิจกรรมหลัก ๆ ที่เราจัดขึ้น มีอย่างเช่น บางแสนกรังปรีซ์ บางแสน ไทยแลนด์ สปีดเฟสติวัล เป็นมหกรรมการแข่งขันรถยนต์ทางเรียบ และ Tour of Bangsaen เป็นงานแข่งขันจักรยานทางไกลระยะทาง 115 และ 75 กิโลเมตร ที่ถือว่า ดีที่สุดในอาเซียน เราได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การกีฬาแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เราได้รับการรับรองจาก ราชยานยนต์สมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวให้หลากหลายยิ่งขึ้น ในงานนี้มีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาร่วมงาน แต่ละปีจะมีการตั้งเป้าหมายทั้งชาวไทยและต่างชาติ ปีนี้ตั้งเป้าไว้ 5 แสนคน ถือเป็นความสำเร็จที่ได้ให้ชุมชนพื้นที่ แต่ก็ยังมีบางงานที่เสียประโยชน์ อย่างเช่นบางงานเรามีการปิดถนน ในช่วงการแข่งขันรถยนต์ทางเรียบ เราก็ได้มีการรับเรื่องร้องเรียนจากประชากรบางส่วน เราก็ได้มีการจัดสะพานข้ามให้กับประชาชนในการสัญจร สำหรับคนที่ไปทำงานการค้าขาย เราก็มีการออกหนังสืออนุญาตชั่วคราวในการเดินเร่ขายในกรณีพิเศษ นั้นรายได้อาจจะเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ซึ่งอย่างร้านอาหารกลางวันที่อยู่ในเขตที่ปิดถนน ค่าก็ขายไม่ได้ ตรงนี้ ถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์เมืองในระยะยาวและเราคงต้องอธิบายให้เค้ารับทราบ ว่า 1 ปีให้ระยะเวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์ ในการที่จะทำให้เค้าศูนย์เสียรายได้ ก็ถามว่ามันก็มีข้อเสียด้วย แต่ว่าในภาพรวมของเมืองจังหวัดชลบุรี เทศบาลเมืองแสนสุข ตั้งอยู่ ทำให้ภาพลักษณ์ การประชาสัมพันธ์ มูลค่าในการประชาสัมพันธ์ในระบบสากลต้องใช้เงินมหาศาล หลาย 10 ล้าน แต่เราใช้เงินไม่เท่าไร สมมติซึ่งทางจังหวัดชลบุรี ได้จัดสรรปีละ 8-9 ล้าน บาท ผลตอบแทนอย่างน้อย 30-40 ล้าน ถามว่าข้อมูลนี้ทางเทศบาลมันใจ ได้อย่างไรนั้น ทุกครั้งที่เรามีการจัดอีเวนต์ เรามีการจัดศึกษาวิจัยผล ความคุ้มค่าทุกครั้ง เราจัดออกมาแล้วคุ้มอย่างไร ถามว่าชาวบ้านที่อยู่ในโซนนั้นเค้าก็ค่า แต่เราดูองค์รวมภาพรวมของเราของจังหวัด การที่เราจะจัดงาน อย่างเช่นงานบางแสนทเวนตีวันเป็นงานฮาล์ฟมาราธอน นั้น เป็นงานที่เราประสบความสำเร็จปีแรกที่เราจัดได้รับการโหวตอันดับ 1 ของประเทศไทย เป็นอีเวนต์การวิ่งที่ดีที่สุด ปีนี้ก็เลยทำให้เราเพิ่มยอดมาอีก 3 เท่า นักท่องเที่ยวเข้ามาเพิ่มจากเดิมอีก 3 เท่าคิดว่ามันจะแน่นขนาดไหน สำหรับเมืองเรา เศรษฐกิจก็จะบูมอยู่ช่วงหนึ่งในวันที่มีงาน ตรงนี้ก็คือว่าเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองของเรา

ซึ่งผู้บริหารควรที่จะปฏิบัติแบบนี้ต่อไป นอกจากนั้นเรื่องการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามก็ทำอย่างต่อเนื่อง สุขาเราก็เพิ่มให้เพียงพอต่อความต้องการ รถขนส่งสาธารณะ เบอร์สายด่วนสำหรับเหตุฉุกเฉินสำหรับนักท่องเที่ยว ตลาด Walking street ก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งนอกพื้นที่ และคนในพื้นที่เอง เรามีนโยบายโดยเปิดโอกาสให้พื้นที่สำหรับของทำมือก่อนเลย เพื่อสร้างรายได้ในประชาชนด้วย สนับสนุนสินค้าท้องถิ่น เป็นการกระจายรายได้ส่วนหนึ่ง”

CL3 “คือ ประธานชุมชนก็จะดูแลคนในชุมชนเป็นตัวแทน ในด้านของกิจกรรมหาด เทศบาลจัดกิจกรรมขอความร่วมมือมา เราก็จะเป็นตัวแทนในการรวมคน อย่างวันไหลของบางแสน ก็มีกิจกรรม มีการเล่นพื้นบ้าน สรงน้ำพระ”

CL4 “เวลามีกิจกรรมในชุมชนจะเข้าร่วมตลอด ทางเทศบาลจะขอความร่วมมือมาทุก ๆ เทศกาล เราก็จะสร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนเรา ชุมชนเราเป็นเมืองท่องเที่ยวเราก็มีการอนุรักษ์หรือคงประเพณีนั้น ๆ ไว้หรือการอบรม พัฒนาอะไรเราก็ไป”

TR-TH1 กล่าวว่า “จริง ๆ แล้วพี่เพิ่งได้เข้ามาที่บางแสนเมื่อไม่กี่ปีมานี้ พี่เกิดที่ใต้แล้วก็โต เข้าเรียนที่กรุงเทพ จนทำงาน เรียกได้ว่าเป็นคนกรุงเทพเลยได้ ก่อนหน้านั้นเคยได้ยินชื่อหาดบางแสนแต่มีข่าวไม่ดี เล้าบอกน้ำดำ เวลาจะไปเที่ยวพักผ่อนทะเล ใกล้กรุงเทพกับครอบครัวก็เลยจะไปทาง หัวหิน คือไม่เคยได้มาบางแสนเลย จนกระทั่ง มีเพื่อนเข้าทำธุรกิจที่นี่ เราก็เลยได้มีโอกาสมาเมื่อปีก่อน พอมาแล้วก็ไม่เหมือนแบบที่คิดนะ คือ ระบบการดูแลความสะอาดนี้ เทศบาลเค้าเอาอยู่ ดูแลทั่วถึงจริง น้ำทะเลอาจจะไม่ได้ใสบ้างในช่วงบางฤดู แต่ฤดูที่ใสก็มี แล้วมันมีเสน่ห์ในแบบของบางแสนนะ พี่ก็รู้สึกประทับใจนะ เรื่องประสบการณ์ใหม่ บางแสนเค้าจัดกิจกรรมเยอะนะ อย่างงานรถแข่งก็ถือว่า เยี่ยมเลย มันน่าตื่นตื้นนะ มีรถแข่งในเมืองที่เป็นชายหาด วิ่งใช้ได้เลย ถือว่ามันเป็นกิจกรรมที่สร้างความแปลกใหม่นะ นอกเหนือจากการมาเที่ยวพักผ่อนแล้ว ไม่นานมานี้ก็มี มินิมาราธอน ได้ยินข่าว แต่พี่ไม่ได้มานะ ก็รู้สึกแอบบางแสนเค้าจัดกิจกรรมน่าสนใจนะ คือ สถานที่เราอำนวยความสะดวกแล้วในเรื่องบรรยากาศ วิ่ง ให้คนมาวิ่งออกกำลังกายถือว่าดีมาก เข้า ๆ วิ่งริมทะเลนี้สุดชดชดเลยนะ พี่เคยมาวิ่ง มาปั่นจักรยานอยู่ ก็โอเคเลย วิ่งสวย”

EN1 กล่าวว่า “ผมชอบกิจกรรมงานแข่งขันรถแข่งนะ มันเป็นงานที่ยิ่งใหญ่คนมาจากหลายภูมิภาคเหมือนกันนะ ส่วนการบริการนักท่องเที่ยวเราจะบอกพวกพนักงานของเราเนะครับ คน ที่ขายห้อง หรือบริการลูกค้าอยู่ข้างล่างเนี่ยเนะครับ ก็จะเป็นการทั้งแนะนำทั้งร้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยว หรือการบริการเกี่ยวกับ การโดยสารเราก็จะดูแลให้ลูกค้าตอนนี้เราก็วางแผนเกี่ยวกับว่าเวลาเราจะทำโฆษณาเกี่ยวกับตัวห้องพัก เราจะไม่ได้โฆษณาห้องพักอย่างเดียวเราตั้งใจว่า จะใส่เกี่ยวกับอาหารการกินเนะครับ และก็สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งอย่างส่วนตัวผมเองเนี่ย ตอนมาแรก ๆ สัก 6-7 ปีที่แล้วก็ได้ไปเที่ยวบางแสนป่าชายเลนหรือที่ทะเลเนะครับ”

TR-TH1 กล่าวว่า “บางแสนมีการจัดการที่เป็นระบบอยู่ครับในเรื่องของการปรับปรุงสถานที่ มีการปรับเส้นหาควอนนภา ก็ดูดีขึ้นครับ สะอาดตา สวยงามขึ้นทำถนนใหม่ด้วยล่าสุด ดีครับ ห้องน้ำสาธารณะก็เพียงพออยู่ครับ มันมีทั้งเอกชนเค้าก็ทำอยู่ส่วนหนึ่งด้วยก็มีเป็นจุด ๆ พออยู่ครับ ส่วนกิจกรรมที่ผมมา ก็มีมาครูดแข่งนะมีแข่งจักรยานด้วย ดีครับจัดดี แล้วก็ Walking street ผมก็ไปเดินบ่อยอยู่”

TR-TH2 กล่าวว่า “มีการจัดระบบเตียงใหม่ให้ มีพื้นที่นั่งปุ่เสื่อได้ดึนะ เมื่อก่อนจะไม่มีมีแต่เตียงมันดูแออัด ไปพี่ว่า เวลาเค้ามีงานมีกิจกรรมก็มานะ วันไหน มีก่อเจดีย์ทราย จัดได้ดีครับ งานแข่งรถก็มาครูด เรื่องการดูแลห้องน้ำเพียงพออยู่ครับ ถ้าไม่ใช่ช่วงมีกิจกรรมคนเยอะมาก ๆ ก็เพียงพอครับ ถ้ามารู้จักประวัติบางแสนใหม่ พอรู้มาบ้างครับ เจ้าพ่อแสน เจ้าแม่สามมุกก็ได้ยินมาจากการเล่าต่อ ๆ กันมาครับ”

TR-EU3 กล่าวว่า “กฎหมายข้อบังคับเมืองไทยยังค่อนข้างอ่อนกว่าเดนมาร์ค และการสร้างจิตสำนึกยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม พวกเราจะรักธรรมชาติมาก เพราะว่าเป็นสิ่งที่หาได้ยาก วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ตรงนี้ถือเป็นเสน่ห์ของเมืองไทย อย่างเช่น สงกรานต์ ในด้านของแหล่งท่องเที่ยวอย่างทะเล แต่ละที่ก็จะมีเอกลักษณ์ต่างกันไป บางแสนก็จะมีความสงบหน่อย ชาวต่างชาติก็จะอยู่กันเป็นกลุ่ม ไม่เยอะมาก แต่ก็มีพอสมควร คือ เดนมาร์กต่างจากเมืองไทย บ้านเราจะหนาวกว่า สูงสุดก็ 25 องศาได้ ที่ไทยผมชอบเห็นคนมาเที่ยวแล้วทิ้งขยะไว้ตรงนั้นเลย ไม่นำมาทิ้งลงถัง เห็นแล้วสงสารธรรมชาติ บางแสนผมถือว่าประทับใจ เพราะเจียบสงบ ค่าครองชีพถูก มาบางแสนเพราะว่า มีเพื่อนชักชวนมา ใกล้สนามบิน ใกล้กรุงเทพ มาเมืองไทยปีละประมาณ 2 ครั้ง สถานที่ท่องเที่ยวสวย มีวัฒนธรรม คนไทยมีน้ำใจน่ารัก บางแสนมีการจัดการขยะที่ค่อนข้างดีอยู่ แต่จะเป็นจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวเองที่ยังไม่มีเท่าที่ควร สำหรับการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ก็มีในเบอร์โทรศัพท์ด่วน สำหรับนักท่องเที่ยวเขตบางแสน ก็ถือว่าดีครับตรงนี้”

TR-EU4 กล่าวว่า “เมืองไทยเป็นเมืองร้อน เราหลบฤดูหนาวของเดนมาร์คมาปีละ 2 ครั้งละ 1 อาทิตย์ เพื่อนชวนมาเที่ยวเพราะมาเที่ยวแล้วประทับใจ ส่วนตัวเองก็ประทับใจ เมืองไทยอากาศดี อาหารอร่อย จิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติมีอยู่แล้วเพราะว่าคิดว่า มันเป็นสิ่งที่สวยงาม เรายุ่รักธรรมชาติ ประทับใจคนไทย ใจดี ยิ้มสวย พบเห็นการจัดการกับขยะเป็นจำนวนมาก ถือว่าทำได้ดี แต่ทะเลน้ำใสสวยช่วงปลายปี กลาง ๆ ปีไม่สวยเท่า เป็นช่วง ๆ ไป”

ตารางที่ 4-4 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว

การดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน	ภาพรวมมิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว																
	ภาครัฐบาล				ภาคเอกชน				นักท่องเที่ยว				ชุมชน				
	Go1	Go2	CL3	CL4	EN1	EN2	EN3	EN4	TR	TR	TR	TR	CM1	CM2	CM3	CM4	ร้อยละ
								TH1	TH2	EU3	EU4						
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่																	
การปรุงภูมิทัศน์	✓							✓	✓								18.75%
บริการรถขนส่งสาธารณะ	✓							✓	✓								6.25%
ห้องน้ำสาธารณะ	✓							✓	✓								18.75%
งานประเพณี วัฒนธรรม วันไหลบางแสน ก่อเจดีย์ทราย	✓		✓	✓					✓	✓	✓						37.50%
จัดการแข่งขันบางแสนกรังปรีซ์ (แข่งขันรถ)	✓					✓		✓	✓								25.00%
บางแสนฮาล์ฟมาราธอน	✓							✓									12.50%
แข่งขันจักรยาน (Tour of bangsaen)	✓																6.25%
call center สายด่วน 1132 บริการประชาชน	✓										✓						12.50%
บางแสน Walking street	✓							✓									12.50%
การเผยแพร่ประวัติชุมชนบางแสน	✓									✓							12.50%

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

GO 1 กล่าวว่า “ปัญหาและอุปสรรค คือ การทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวนี่แหละ ทำให้เค้าเห็นความสำคัญของระบบนิเวศว่าให้อยู่อย่างยั่งยืน อย่างเช่น ระบบนิเวศว่าทำไมหลัง ๆ แพลงตอนนม มาบ่อย สาเหตุเพราะระบบนิเวศมันเปลี่ยน หอยเสียดาย แต่ตรงนี้บางอย่าง นักท่องเที่ยวอาจจะไม่ทราบหรือไม่รู้ ซึ่งทางเทศบาลมีหน้าที่ให้ความเข้าใจและส่งเสริมให้อนุรักษ์ พื้นที่พุ่มมากกว่า คือ ถ้ามว่า อนุรักษ์ป้องกันคงไม่ทันแล้ว คือ ต้องอนุรักษ์พื้นที่พุ่มของที่มีอยู่เดิมให้มากที่สุด และเราก็จะมีโครงการทุกอย่างเช่น การเพิ่มประชากรสัตว์น้ำ ในการทำบ้านปลา สร้างคอน โดปู ปลูกป่าชายเลน ที่เป็นแหล่งปฐมภูมิของสัตว์ทะเลเบื้องต้น เราก็ทำ และก็ปรับปรุง ในระบบบำบัดน้ำเสียล่าสุดเราก็ใช้งบประมาณเกือบ 10 ล้านบาท จากองค์กรการบำบัดน้ำเสีย มาเปลี่ยนแปลง ทำให้ระบบการทำน้ำให้มีประสิทธิภาพก่อนลงกลับสู่ทะเล ทำให้รักษาระบบนิเวศ ได้ดีขึ้น ซึ่งตรงนี้ทำหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งถ้าผู้บริหาร หรือนายคนอื่น หรือไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบนิเวศน์ เค้าไม่ทำก็ไม่คิดเนื่องจากเค้าไม่มีกฎหมายในเมืองไทยระบุไว้ เพียงแต่ว่าส่วนตัวเป็นคนชื่นชอบทางด้านนี้ และก็บังเอิญมีกลุ่มที่เรารู้จักกัน ทางจังหวัด หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องค่อนข้างให้ความสำคัญ และก็เราก็เป็นผู้ให้ความสนับสนุนที่ดีมาโดยตลอด ก็ล่าสุด เป็นปัญหาเรื่องแมลงกะพูน เป็นตัวชี้ว่าระบบนิเวศน์เราเปลี่ยน เนื่องจากสมัยก่อนแมลงกะพูน ไม่เยอะขนาดนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าสัตว์ที่มันกินตามธรรมชาติลดน้อยลง เช่น เต่าทะเล มันคงได้ หรือสูญพันธุ์ ทำให้ประชากรสัตว์บางชนิดมีจำนวนมาก และมาเป็นผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ชายหาด ทำให้นักท่องเที่ยว โคนพิชแมลงกะพูนบาดเจ็บเยอะ และเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งทางเทศบาลเองเป็นหน่วยงานเล็กนิดเดียว อำนาจหน้าที่ งบประมาณก็น้อยไม่สามารถดูแลได้ทั้งหมด แต่ทุกวันนี้เราได้เป็นเจ้าภาพหลัก ส่วนคนที่ทำหน้าที่ดูแลไม่เคยออกมารับผิดชอบ เพียงแต่ว่าทุกครั้ง ที่มีปัญหาที่จะมาถ่ายรูปและก็หายไปแต่ในที่สุดแล้วไม่ได้รับการช่วยเหลืออะไรเลย หรือน้อยมาก ในที่สุดแล้วเทศบาลอาศัยอยู่ในท้องถิ่นซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่นี้โดยตรง ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ จุดดิน กักคราบน้ำมัน เอาไปทดลองตรวจสอบ กำจัดทุกอย่าง ซึ่งบางทีหน่วยงานทางตรวจสอบ ว่ามันไม่ใช่หน้าที่ของคุณทำไมต้องตรวจสอบ ก็ถ้าในเมื่อเราต้องทำ ไม่มีใครดูแล และเราเป็นผู้เสียหาย มันก็จะปัญหาแบบนี้ตลอด เนื่องจากกฎหมายประเทศไทยยังอ่อน คน ที่มีอำนาจดูแล โดยตรงไม่มีอำนาจ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นเราเองต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าทุกที ซึ่งเราแก้ปัญหาไม่ได้ และก็เรื่องประมงที่มาจากที่อื่นมาใช้อุปกรณ์ที่ไม่รักษาระบบนิเวศ เช่น อุปกรณ์ที่ผิดกฎหมาย เช่นชายบ้านจับลูกปลา ลูกปู ตรงนี้ก็จะเป็นเรื่องจิตสำนึกของชาวบ้านที่เราต้องทำความเข้าใจ ซึ่งทางเรา นักท่องเที่ยวและรวมถึงแม่ค้า แต่สาเหตุที่จริง ๆ คน ที่มีหน้าที่ดูแลอย่างเช่น พวก

คราบน้ำมัน กรมเจ้าท่ามีหน้าที่เต็ม ๆ กรมประมงก็มีหน้าที่ แต่คนที่ทำหน้าที่เหล่านี้ ไม่ได้ทำหน้าที่ของตัวเองได้อย่างสมบูรณ์แบบ เนื่องจากบุคลากร เนื่องจากงบประมาณ นโยบายขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากความใส่ใจก็แล้วแต่ จึงทำให้ปัญหานี้ ยิ่งไงก็บางแสนก็ยังแก้ปัญหาไม่ได้ เพราะว่าเทศบาลเมืองแสนสุขเราไม่มีอำนาจหน้าที่เลยตามกฎหมายพระราชบัญญัติ ไม่มีอำนาจหน้าที่ดูแลเข้าไปจับกุม พวกเรือที่มาทิ้งคราบน้ำมันและเราก็ไม่ทราบด้วยว่าใคร จากคนที่ลักลอบปล่อย และจนในปัจจุบันนี้ที่เกิดคราบน้ำมันในสันเข้ามาในพื้นที่ชายหาดไม่มีใครจับได้เลย หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่คือ ตำรวจน้ำกับทางกรมเจ้าท่าหรือประมงจังหวัดไม่เคยทำหน้าที่ได้สำเร็จ เพราะฉะนั้นเราเทศบาลเมืองแสนสุขเป็นผู้เสียหายเรามีหน้าที่แก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ก็คือ ต้องมีหน้าที่จัดเก็บ แดงขาวและใช้งบประมาณในการจัดเก็บ ซึ่งความจริงแล้วมันผิดตามวิถี คือ ธรรมชาติของคนควรจะมีการป้องกัน การเข้มงวดว่าคุณทิ้งน้ำมันแล้วลงทะเลด้วยโดยการยกเว้นการบำบัด คุณน่าจะได้ถูกยกเลิกใบอนุญาตการเดินเรือ แต่บ้านเรากฎหมายมันเบามาก ที่สำคัญไปเอาความผิดจากเค้าก็ไม่ได้ เนื่องจากไม่มีหลักฐาน ก็เลยทำให้ระบบนิเวศน้ำที่บางแสนก็เสีย เพราะว่าถ้าถามว่าระบบนิเวศที่นี้เปลี่ยนไป”

CL4 กล่าวว่า “เศรษฐกิจไม่ดี จะมั่วมาเที่ยวไม่ได้หรือก็ต้อง อาทิตย์นึงมาสักครั้งนึง วันธรรมดา คือ ถ้าบางคนเค้าว่างเค้าก็เลือกที่จะมา วันธรรมดาใช้ไหม เราะมันสะดวกสบาย คนก็ไม่แออัดไม่แน่น ของก็ไม่แพงเท่าไร แต่ที่นี้ เราก็ต้องนึกว่าภาวะเศรษฐกิจมีผลกระทบ รายได้ ไปทุกภาคส่วน เพราะจะมั่วมาเที่ยวกันก็ไม่ได้ คน ก็ไม่ค่อยเที่ยว”

EN1 กล่าวว่า “ก็ส่วนใหญ่ในเรื่องของเจ้าหน้าที่ อาจยังไม่ทั่วถึงพอเพราะว่า ชายหาดค่อนข้างกว้างอาจจะดูแลไม่ทั่วถึง และก็บางทีการจราจรเลย บางครั้งเนี่ย ทางเจ้าหน้าที่อาจจะคิดว่า โอเค กั้นถนน แล้วให้ความสะดวกเรื่องรถ แต่ผมคิดว่า บางครั้งเนี่ย อาจจะทำให้รถติดมากขึ้น เพราะว่า คน ที่มาส่วนใหญ่เนี่ยเป็นคนต่างจังหวัดซึ่งเข้าไม่สามารถรู้เส้นทางได้ว่า ถ้าเลยจุดเดียว ตรงนั้นมาแล้ว แล้วจะกลับไปอย่างไร”

EN3 กล่าวว่า “กิจกรรมแต่ละกิจกรรมของบางแสน มีผลกระทบต่อเรามาก รายได้ไม่ดี มันเป็นกิจกรรมที่ ไม่ได้ลงมาถึงเรา อย่างเช่น กิจกรรม วิ่ง คน มาจำนวนเป็นพันเลย ใครได้ประโยชน์สุดบุคคลข้างนอก คือ โรงแรม ส่วนกิจกรรมรถแข่ง รายได้ก็มาไม่ถึงเรา แต่ เมื่อก่อนมันจะมีเคส รถแข่ง ปีก่อน ที่ทหารจะเข้ามาเนี่ย มันจะมีฝั่งนึง ฝั่งแนวคันมะพร้าว สามารถเอาเตียงผ้าใบไปกางได้ ตรงนี้เป็นร้านเรา แล้วก็มิดนกัน ตรงนี้ก็เป็นที่จอดรถ เค้าก็จะมานั่งที่ร้าน เค้าจะ हमเราเลย ที่ 5-6 วัน เพื่อให้ลูกน้องเค้ามานั่งพักผ่อน แต่พอทหารเข้ามาปรับปรุงอะ เค้าไม่ให้เรากันกางเตียงตรงนี้และให้ไปอยู่ตรงนั้น ชายทะเล แล้วเดินที่รถอยู่เนี่ยแล้วใครจะเดินไปนั่ง คราวนี้ก็เลยไม่มีผลประโยชน์แล้ว เมื่อก่อนยังมี ผลประโยชน์บ้าง ทีมงานยังสั่งสัมดำไปกิน สั่งน้ำไปกินนะ

ตั้งอะไรไปหลาย ๆ อย่าง: นักท่องเที่ยวก็เยอะเหมือนเดิม แต่ไม่มีที่มานั่งร้านเรา ไม่ได้รายได้เลย
 เข้ามาถึง เข้าไม่ได้มานั่งหรือก เข้ามาดูรถแข่ง แล้วก็ไปดูรถแข่งที่สนาม เข้าจะไม่มานั่งดูทะเล
 อยู่หรือ พวกที่ตั้งใจมาเที่ยวทะเลเนี่ย ก็นี่อยู่โซนนี้ เพราะโซนนี้ไม่โดนโซนอื่น คือ ตั้งใจดูรถแข่ง
 อย่างเดียว ไม่มีผลประโยชน์อะไรกับผู้ประกอบการเลยนะ แยกว่าเดิม กิจกรรมทุกกิจกรรม ไม่มี
 อะไรดีขึ้นมาเลย มันติดอุปสรรคเค้า อย่างวิ่ง ไม่มีคนจนหรือที่มาวิ่ง มีแต่คนรวย ๆ แล้วคน
 พวกนี้ เที่ยวหัวหิน ไม่ได้เที่ยวบางแสนหรือ มาวิ่งเพื่อมาทำกิจกรรม แข่งรถอีกอย่าง พอแข่งเสร็จ
 เค้าก็เข้าห้องพัก ไม่มานั่งหรือก เค้าร้อน ปีนั้นเราได้เห็นที ของ ชมรมสวัสดิ์ สมัยคอบเจนี่ นั่งที่ล็อกเลย
 นะ แต่เค้านั่งไม่ได้ มันต่ำเค้าเลยย้ายไปนั่งที่บูท แคนั้นเองถ้าถามว่าเค้าทำดีไหม มันก็ดี คน รู้จัก
 บางแสนเพิ่มขึ้น แต่เค้าไม่ทราบถึง รายรับรายจ่ายของแม่ค้านะ อย่างจัดงานวิ่งอย่างเงี้ย ปิดหน้า
 เซอร์เทรค อย่างเนี่ย คน ขายอะ แล้วพอตีมีองก์ภาคีปี 2 วันเต็ม ๆ อะ ขายกันไม่ได้เลย ลูกเค้า
 เข้าไม่ได้เค้ากั้นถนน ทำไรไม่ได้ มันมี ในสัญญาเค้ามีแล้ว ระบุว่า หากเค้าจะใช้พื้นที่ เราต้อง
 ยินยอม เค้ามีในสัญญา บังคับเราเรียบร้อยแล้ว ชุดที่ไปประท้วงงานเรีกเก็บปีแรก เค้าก็เลยโกรธ ว่า
 มันไม่ใช่ที่ของคุณนี่ มันเป็นที่ของหลวง หากจะเอาพื้นที่ที่คุณต้องยินยอม ผู้เช่า คือ คุณเช่าทำกิจการ
 คุณจะมายึดพื้นที่ได้ไง ถ้าหากเค้าจัดงานบูบ พวกเราจะกระทบทันที เค้าจะให้เราหยุดนะ หรือไม่ให้
 หยุด แต่ขายไม่ได้ เพราะเค้ากั้นรถ มันก็ไม่ได้ทำอะไรจัดกิจกรรมที่ไร เรามีผลกระทบทุกทีอะ วันนั้น
 เค้ามี แข่งอะไรอะ ไตรกีฬาอะ เรามีผลกระทบแล้ว เพราะเค้ากั้นไม่ให้รถเค้า ที่ วิ่งด้วย ลงน้ำด้วย
 ปั่นจักรยานด้วยอะ เราก็ต้องคอยเค้า ให้เค้าเปิดหาดก่อนถึงจะขายได้ ชุดนี้ก็มีวิ่ง เค้ากั้นหมดไม่ให้รถ
 เข้า แม้แต่เราเองยังเค้าไม่ได้เลยเค้าไม่ให้เข้า มันก็กระทบหมดอะ แต่เราก็พูดไม่ได้หรือก เพราะ
 กิจกรรมเค้าเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว เราเป็นผู้ย่อยเราอยู่ในระเบียบเค้า ตอนเราเซ็นสัญญา
 เรารับรู้หมดอะ ถ้าจะทำอะไร คุณต้องยอมนะ เห็นเค้าว่าจะปิดหาด ก็ต้องยอม ว่าเค้าจะปรับพื้นที่
 เพราะที่มันสูงแล้วน้ำมันขัง เราก็คิดว่านี่มันมีประโยชน์นะไม่ทุกเรื่องหรือก ถามว่าความคิดเค้าดี
 ไหม มันก็ดี แต่บางครั้งเรามีรายได้ แต่ความรู้สึกเราอะเนอะ เราขาดรายได้ เค้าก็บอกว่า คุณก็เห็น
 แก่ส่วนรวมบ้างไม่ใช่คุณจะทำอย่างเดียว ความคิดเห็นป้าว่า ไม่ต้องไปปรับปรุงไรแล้ว เราไม่ได้มี
 ความรู้โรมากมาย เราก็คิดแค่ฐานที่เราทำกิน ก็ไม่ต้องทำอะไรแล้วเพราะอยู่ในระเบียบเค้า นั่นมันก็
 เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดึงดูดคนจะได้มาเที่ยวกันเยอะ ๆ เราก็ต้องฟังเค้า เค้าก็พูดถูก แต่เค้า
 ได้ เราไม่ได้ ก็แค่นั้น ไม่มีข้อเสนอแนะหรือก เค้าทำดีหมดแล้ว แต่เค้าว่า เค้าเอาอุปสรรคของเค้า
 เป็นจุดเด่นมากกว่า แต่เค้าไม่คำนึงถึงแม่ค้า ผู้ประกอบการว่าเป็นยังไงอะไรยังงั้น คุณจะอยู่ได้ไม่ได้
 ก็ต้องอยู่ ผมไม่รู้คุณจะเป็นอย่างไร ขอเค้าว่า คุณทำตามที่ผมสั่ง ระเบียบ คือ ปฏิบัติต่อกัน บางที
 ถ้าเราเดือดร้อนเค้าก็ช่วยเรา เค้าก็มีข้อดี มีทางออกให้เรา ก็ไม่ใช่ว่าเค้าจะแยกไปซะทุกอย่างหรือก”

EN4 กล่าวว่า “ต้องการอยากให้อนุรักษ์พวกเรืออวนล้อม トラอวนเล็กเข้ามาล้อมจะทำให้ปลาสูญพันธุ์หมด ถึงตอนนี้ปลาทุกที่ไม่มีแล้ว ปลาหลังก็ไม่มี แกวหาซากต้องออกไปวางอวนไกล เป็นประเภทอวนจม ความลึกหนึ่งวากว่ากว่ายังไม่ได้เลย อีกอย่าง คือ หากบางเส้นมีข้อจำกัดตอนนี้ ก็เริ่มดียังถ้าเป็นตอนฤดูหนาว ขยะก็จะไม่ค่อยมี เพราะจะไม่มีขยะเข้าชายหาดจะมีมาช่วงเดือน เมษายน - พฤศจิกายน เพราะลมทะเลจะพัดขึ้นบกจะมีขยะลอยมาตามน้ำ ซึ่งมันมาจากไหนก็ไม่รู้ มีมาก็ลอยขึ้นชายหาดตามธรรมชาติ ก็จะมาขึ้นที่ตามแนวหาดนี้แหละ คน ทั่วไปเค้าไม่รู้ก็คิดว่า หาดเราสกปรก แต่จริง ๆ มันพัดมาจากทางอื่น”

CM3 กล่าวว่า “จริง ๆ ที่ทำให้หาดดูไม่สะอาดจริง ๆ มันเป็นขยะที่พัดเข้ามาเพราะว่า ลมมันพัดเข้ามา แต่หน้าหนาวเนี่ย น้ำใสนะ เพราะว่าลมมันดันออกไปใต 3 เดือนอะ พฤศจิกายน ถึง มกราคม”

CM 4 กล่าวว่า “ในความคิดว่าการรณรงค์ยังไม่เพียงพอคะ น่าจะมีป้ายไว้นิลหรือว่า ป้ายต่าง ๆ ที่บอกว่าทิ้งขยะตรงนี้นะ หรือว่า เป็นการให้ชุมชนสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวที่มา เที่ยวแบบว่า คุณควรทิ้งขยะแยกขยะนะช่วยกันคนละนิดคนละหน่อยนะ หาดเราก็ยังคงความ สวยงามเหมือนเดิม แต่ถ้าเกิดนักท่องเที่ยวเราไม่มีจิตสำนึก ก็ทำให้ชายหาดบางเส้นเราเสื่อมโทรม ลง ก็ คือ อยากให้ทางเทศบาลช่วยติดป้ายด้วย แล้วทำป้ายให้แบบชัดเจนนะคะ

TR-TH1 กล่าวว่า “ราคาอาหารริมหาด ค่อนข้างสูง คือ พอออกจากบริเวณที่ไม่ใช่ริมหาด ราคาถูกกว่า อยากให้มีการควบคุมราคาสินค้าบริเวณริมหาดมากขึ้นกว่านี้”

TR-TH2 กล่าวว่า “ความไม่ประทับใจ อย่างเช่นเตียงผ้าใบ คือ เราไปทานอาหารร้านเค้า ทำไมเราต้องเสียค่าเตียงผ้าใบ 30 บาท ทำไมต้องมาเสียค่าเก้าอี้ทั้งที่เราก็กินอาหารร้านเขา แล้วสมควรจะให้เทศบาลมาแก้ไขเรื่องขยะ ก็ต้องรณรงค์ให้เทศบาลให้ความสำคัญ กับการแยกขยะ ให้มากกว่านี้ เพราะส่วนมากปัญหาส่วนใหญ่ คือ ขยะครับ”

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

GO1 “สิ่งที่เรากำลังพัฒนาและต้องการผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม ก็ คือ อย่างต้นมะพร้าวที่ล้มตาย แม้กระทั่งการจัดการรักษาระบบน้ำอย่างไร ทำให้ช่วงทะเลนั้น ปรับสภาพได้ดี หรือเพิ่มประชากรสัตว์น้ำ หอยเสียบที่เราอยากให้กลับมา เราก็อยากได้ แต่ปัจจัย ก็ยาก แม้อำนาจงานเสร็จก็ทั้ง นักท่องเที่ยวก็เหมือนกัน ไปแต่ตัวทิ้งขยะไว้ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยว ชายหาดบางเส้น ถือว่าเป็นมาตรการที่ยาก”

CL3 กล่าวว่า “ช่วงนี้ก็ทางชายฝั่งเค้าก็จะมาปรับปรุงมาทำอะไร เห็นเค้าวางแผนอยู่ เหมือนกันนะ เค้าก็จะมาวางแผนทำอะไรใหม่ การจอดรถ เตียงผ้าใบ ความหนาแน่น ราคาเนี่ยพื้ว่า ควรจะคุมให้มากขึ้นสูงเกินไป แต่เราก็ต้องเข้าใจนะ แต่ละอย่างเนี่ย ราคาไม่เท่ากันเพราะ อย่างปูม้า

เนี่ย เราจะไปคุมเค้าก็ไม่ได้ บางวันหน้าที่มันหายากมันก็จะแพง วันไหนมีมากมันจะถูก เรายังคุมเค้าไม่ได้เราก็ต้องคำนึงถึงแม่ค้าด้วย แต่ก็ทำให้เค้ามีจิตใต้สำนึก ถ้าเราขายแพงไปใครเขาจะมา”

CM1 กล่าวว่า “ถึงขยะไม่เพียงพอ ถังน้อยรถเก็บขยะน้อยถึงขยะเต็มเร็ว พอเวลาถึงขยะพังระยะเวลาการเปลี่ยนถังนานเข้ามาเยอะค่ะ”

TR-TH1 กล่าวว่า “ช่วงนี้เทรนการออกกำลังกายด้วยจักรยานกำลังมา พี่เห็นคนมาปั่นจักรยานบริเวณริมหาดเยอะอยู่นะ อย่างให้มีการจัดเลนเฉพาะจักรยานก็จะดีนะ ปั่นรอบหาดยาวไป เขาสามมุกออกกำลังกายตอนเช้า เพิ่มความปลอดภัยยิ่งขึ้น”

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

จุดแข็ง

1. ผู้บริหารมีวิทัศน์สนับสนุนในการพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม อ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1 และ GO2, หน้า 64, 69
2. เป็นชุมชนที่มีการสืบทอดประเพณีที่มีเอกลักษณ์อันยาวนานและคงาม ที่ชื่อเสียงในระดับประเทศ เช่น ประเพณีวันไหลในเทศกาลวันสงกรานต์ การก่อพระเจดีย์ทราย ข้าวหลามหนองมน ประเพณีกวนกาละแม อ้างอิงจาก ตารางที่ 4-2 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติด้านการสร้างความร่วมมือในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น
3. ทำเลที่ตั้งเหมาะสมแก่การพัฒนาการท่องเที่ยว อ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1 และ GO2, หน้า 69,77
4. มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบายและติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว อ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1, หน้า 77

จุดอ่อน

1. ทรัพยากรเสื่อมโทรมเนื่องจากคนเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1, หน้า 81
2. การประชาสัมพันธ์ด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างทั่วถึงยังไม่เพียงพออ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ CM4, หน้า 84
3. กิจกรรมที่ส่วนกลางจัดขึ้น รายได้ยังไม่สามารถกระจายได้อย่างทั่วถึง ในระดับชุมชนเท่าที่ควรอ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ EN 3, หน้า 82
4. ขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมยังขาดแคลน อ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1, หน้า 82

โอกาส

1. ความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ เพิ่มสูงขึ้นส่งผลใน โอกาสเพิ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม อ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1, หน้า 69

2. โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นอ้างอิงจากตารางที่ 4-2 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติด้านการสร้างความร่วมมือในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

อุปสรรค

1. เนื่องจากชายหาดบางแสนมีลักษณะเป็นอ่าว จึงปัญหาขยะที่พัดมาจากฝั่งอำเภออื่น ๆ จะพัดเข้ามาในช่วงฤดูร้อนและฤดูฝนเนื่องจากกระแสลมพัดมาอ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ CM3, หน้า 82

2. ในเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อมยังมีบางส่วนที่ส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจพอที่จะเข้าไปบริหารจัดการอ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1, TR-EU2, หน้า 79,81

3. ปัญหาเศรษฐกิจจืดจาง ส่งผลกระทบให้คนไม่ออกมาท่องเที่ยวอ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ CL4, หน้า 82

4. ปัญหาต้นทุนสินค้าและค่าครองชีพสูง อ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ TR-TH1 และ TR-TH 2, หน้า 84

5. นโยบายของภาครัฐบาลขาดความต่อเนื่องอ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1, หน้า 82

6. มาตรการด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมยังไม่เข้มงวดเพียงพออ้างอิงจากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ GO1และEN 4, หน้า 82, 84

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการวิจัยเรื่อง แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี การศึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ มีจำนวนทั้งสิ้น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐบาล ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวและบุคคลในชุมชน จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดทั้งสิ้น 16 คน โดยใช้คำถามกึ่งโครงสร้าง ในการดำเนินงานผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบ การศึกษาวิจัยให้สมบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการพิจารณาประเด็นที่สำคัญ ตีความหมาย พร้อมทำการดึงข้อความหรือประโยคที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาจัดกลุ่ม (Theme and sad-theme) โดยเสนอข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์เชิงทฤษฎี ได้ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อประโยชน์แนวการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน
3. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ชายหาดบางแสน
4. เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

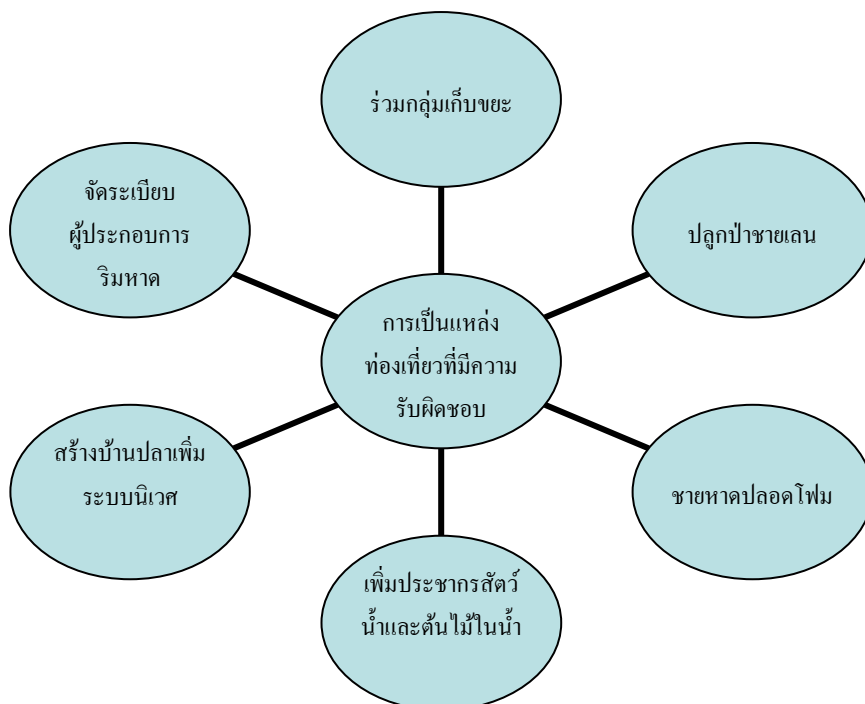

สรุปผลการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อประโยชน์แนวการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสน โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาด
2. มีการจัดการที่เป็นระบบในเรื่องของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว
3. มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสน
4. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และสะท้อนวิถีชีวิตชุมชน โดยรอบชายหาดบางแสน
5. ชมชนในท้องถิ่นโดยรอบชายหาดบางแสนมีส่วนร่วมต่อการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค
6. นักท่องเที่ยวมีความพึงใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน

ผู้วิจัยได้สรุปผลจากตารางที่ 4-2 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาดที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สรุปการดำเนินงาน 6 กิจกรรม บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ดังต่อไปนี้

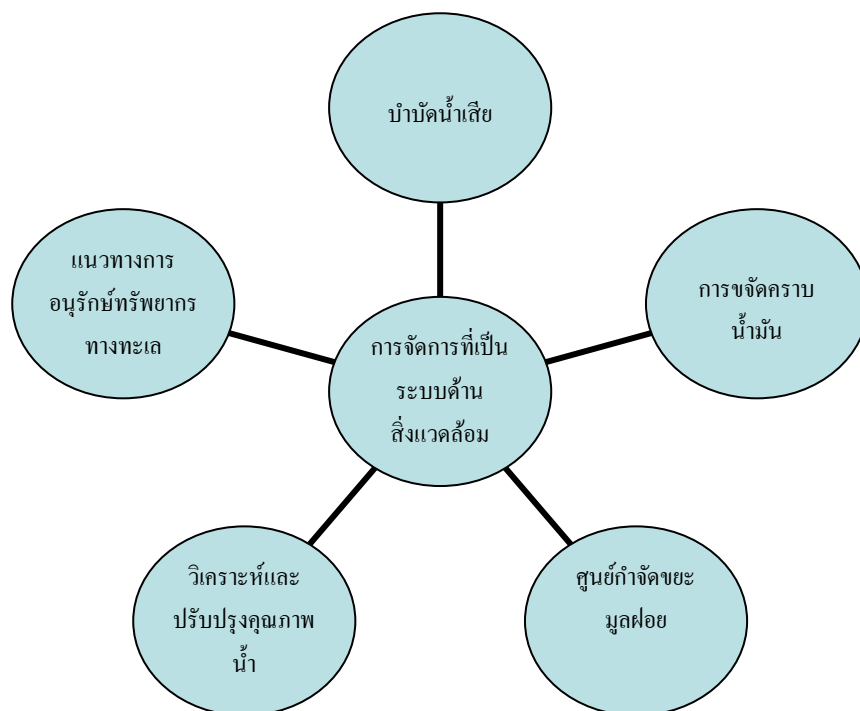
1. การร่วมกลุ่มเก็บขยะ
2. ชายหาดปลอดโฟม
3. ปลุกป่าชายเลน
4. การเพิ่มประชากรสัตว์น้ำและต้นไม้ในน้ำ
5. สร้างบ้านปลาเพิ่มระบบนิเวศ
6. จัดระเบียบผู้ประกอบการริมหาด

ภาพที่ 5-1 การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาดที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

ผู้วิจัยได้สรุปผลจากตารางที่ 4-2 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติการสร้างจิตสำนึก การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดการที่เป็นระบบ ในด้านของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว ที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สรุปการดำเนินงาน 5 กิจกรรมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนดังต่อไปนี้

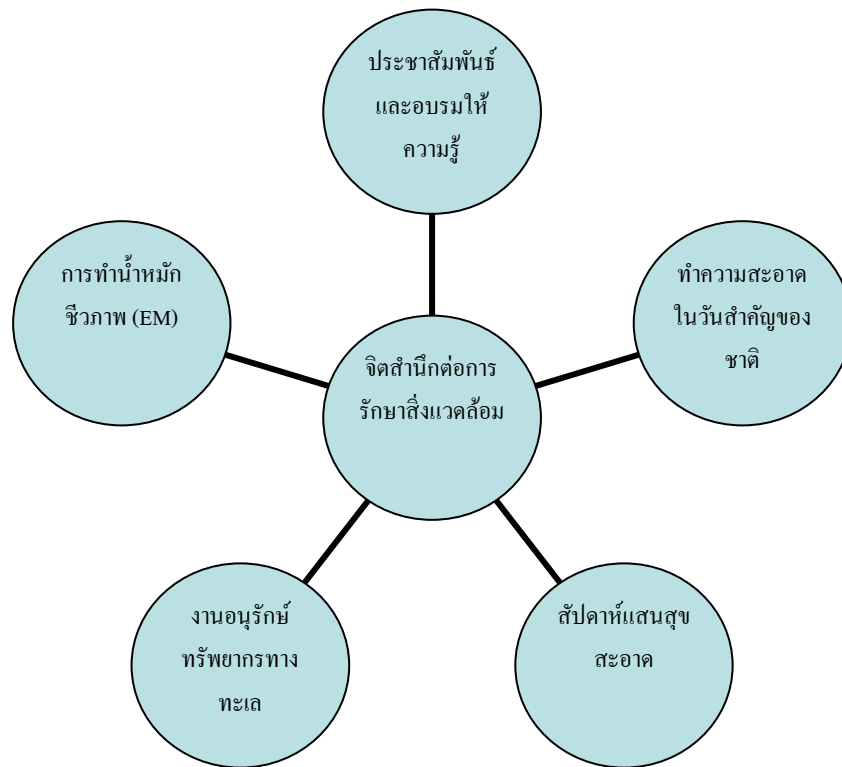
1. บำบัดน้ำเสีย-บ่อน้ำทิ้ง
2. การจัดการน้ำมัน เป็นการทบทวนแผนปฏิบัติการจัดการน้ำมันจำเพาะพื้นที่ระดับท้องถิ่น
3. การป้องกันการกัดเซาะแนวชายฝั่ง
4. ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย
5. การวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพน้ำ

ภาพที่ 5-2 การจัดการที่เป็นระบบในด้านของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สรุปผลจากตารางที่ 4-2 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านมิติการสร้างจิตสำนึก การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านการมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สรุปการดำเนินงาน 5 กิจกรรม บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ดังต่อไปนี้

1. ประชาสัมพันธ์และอบรมให้ความรู้
2. ทำความสะอาดในวันสำคัญของชาติ
3. สัปดาห์แสนสุขสะอาด
4. ประชุมแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล
5. การทำน้ำหมักชีวภาพ (EM)

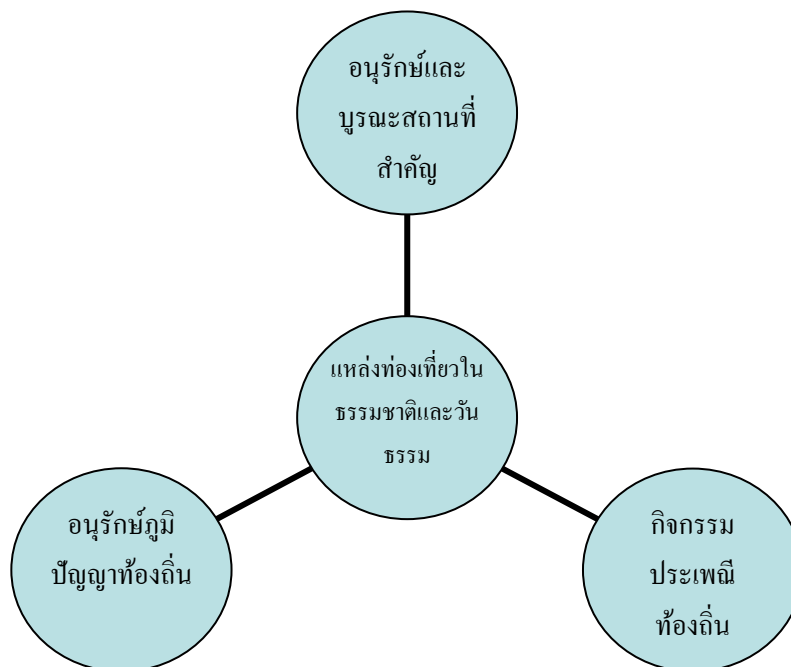

ภาพที่ 5-3 การมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสน ที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

ผู้วิจัยได้สรุปผล จากตารางที่ 4-3 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลมิติด้านการสร้างความร่วมมือในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และสะท้อนวิถีชีวิตชุมชน โดยรอบชายหาดบางแสน ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สรุปการดำเนินงาน 3 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. อนุรักษ์และบูรณะโบราณสถานที่สำคัญต่าง มีการปรับปรุงทัศนียภาพด้านสถานที่สำคัญต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ อาทิเช่นศาลเจ้าพ่อแสน อีกทั้งยังนโยบายภาครัฐบาลยังมีการปรับทัศนียภาพสถานที่ท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน
2. กิจกรรมประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรม ปัจจุบันเขตพื้นที่ชุมชนแสนสุข มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีจุดเด่น ที่ได้มีการสืบทอดมาเป็นเวลานาน อัน ได้แก่ ประเพณีวันไหล ก่อพระเจดีย์ทราย ประเพณีกวนกาละแม และการละเล่นพื้นบ้านในชุมชน

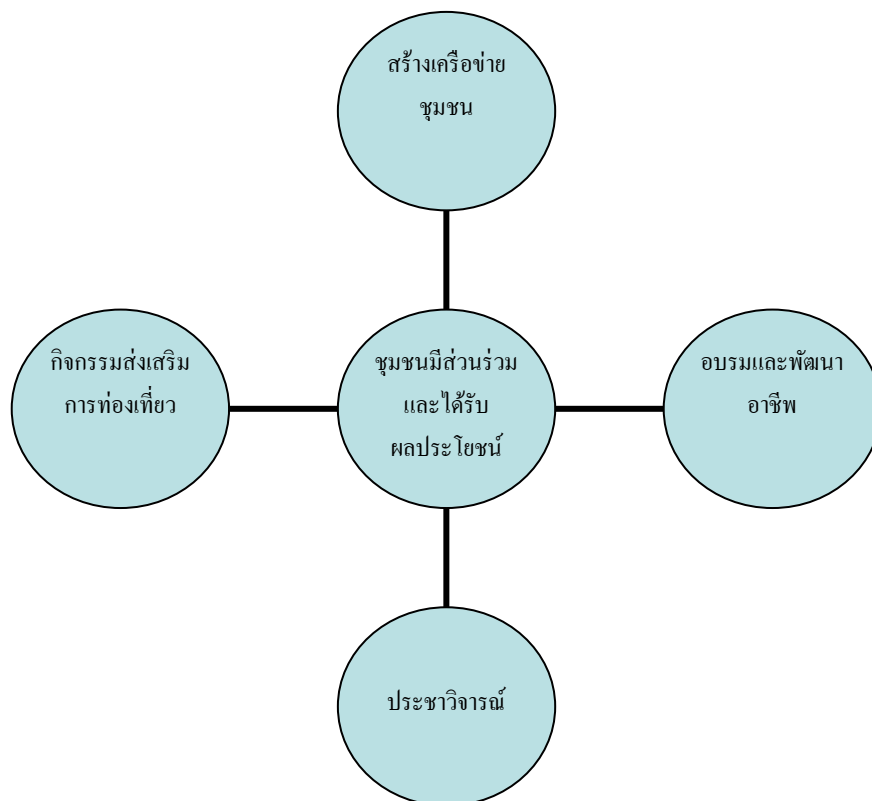
3. อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การเผาข้าวหลามหนองมน

ภาพที่ 5-4 การเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สรุปผลจากตารางที่ 4-3 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลมิติด้านการสร้างความร่วมมือในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ด้านการชุมชนในท้องถิ่นโดยรอบชายหาดบางแสนมีส่วนร่วมต่อการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สรุปการดำเนินงาน 4 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. การสร้างเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งชุมชน
2. อบรมและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน
3. ประชาวิจารณ์
4. กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกระจายรายได้ให้คนในชุมชน

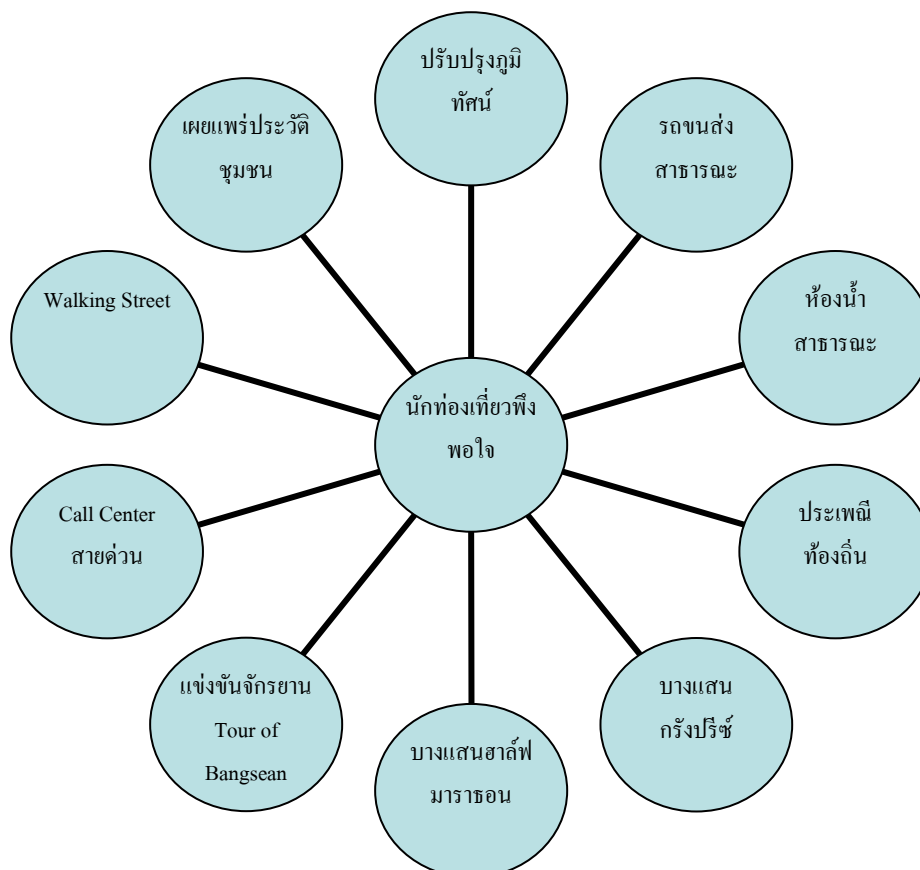

ภาพที่ 5-5 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ผู้วิจัยได้สรุปผลจากตารางที่ 4-4 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลมิติด้านการสร้าง ความพึงพอใจ ให้แก่นักท่องเที่ยว ด้านนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สรุปการดำเนินงาน 10 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงภูมิทัศน์
2. การบริการรถขนส่งสาธารณะ
3. ห้องน้ำสาธารณะ
4. งานประเพณีท้องถิ่น ประเพณีสงกรานต์ไหลบางแสนและประเพณีก่อพระเจดีย์ทราย
5. งานจัดการแข่งขันบางแสนกรังปรีซ์ (แข่งขันรถ)
6. บางแสนฮาล์ฟมาราธอน

7. แข่งขันจักรยาน (Tour of Bangsaen)
8. Call center สายด่วน 1132 บริการประชาชน
9. บางแสน Walking street
10. การเผยแพร่ประวัติชุมชนบางแสน

ภาพที่ 5-6 การสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ด้านนักท่องเที่ยวมีความพึงใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนที่เอื้อประโยชน์ ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

สรุปผล การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาด

บางแสน

1. ผู้วิจัยได้สรุปผล การศึกษามิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ชายหาดบางแสนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จำเป็นจะต้องมีแนวคิดเพื่อจะได้สร้างความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายในการอนุรักษ์ ป้องกัน ดำรงไว้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้ได้มากที่สุด เป็นอันดับแรก เพื่อความสวยงามและคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว จากการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ในภาพรวมด้านมิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ปัจจุบันมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 48.48 ประกอบไปด้วย กิจกรรมแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อชายหาด ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของพื้นที่ชายหาดบางแสน ผู้วิจัยได้สรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในการดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ดังนี้ 1) การร่วมกลุ่มเก็บขยะ 2) ชายหาดปลอดโฟม 3) ปลูกป่าชายเลน 4) การเพิ่มประชากรสัตว์น้ำและต้นไม้ในน้ำ 5) สร้างบ้านปลาเพิ่มระบบนิเวศ 6) การจัดระเบียบผู้ประกอบการ รวมทั้งสิ้น 6 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 18.18

1.2 ด้านการจัดการที่เป็นระบบในเรื่องของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยวผู้วิจัยได้สรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในการดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ดังนี้

1.2.1 บำบัดน้ำเสีย-บ่อน้ำทิ้ง

1.2.2 การขจัดคราบน้ำมัน เป็นการทบทวนแผนปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมันจำเพราะพื้นที่ระดับท้องถิ่น

1.2.3 การป้องกันการกัดเซาะแนวชายฝั่ง

1.2.4 ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย

1.2.5 การวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพน้ำ รวมทั้งสิ้น 5 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.15

1.3 ด้านจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสน ผู้วิจัยได้สรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในการดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ดังนี้

- 1.3.1 ประชาสัมพันธ์และอบรมให้ความรู้
- 1.3.2 ทำความสะอาดในวันสำคัญของชาติ
- 1.3.3 สัปดาห์แสนสุขสะอาด
- 1.3.4 ประชุมแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล
- 1.3.5 การทำน้ำหมักชีวภาพ (EM) รวมทั้งสิ้น 5 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.15

2. เพื่อศึกษามิติด้านการสร้างความมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

โดยรอบชายหาดบางแสน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนแนวคิดอีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ การบริหารทางด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมแก่ชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ รวมไปถึงการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยเหตุ เพราะเป็นบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น จากการศึกษาลักษณะ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ในภาพรวม ด้านมิติด้านด้านการสร้างความมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยรอบชายหาด บางแสน มีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 21.21 ประกอบไปด้วย การดำเนินงานแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น เป็น แหล่งประวัติศาสตร์ และสะท้อนวิถีชีวิตชุมชน ผู้วิจัยได้สรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใน การดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ดังนี้

2.1.1 อนุรักษ์และบูรณะโบราณสถานที่สำคัญต่าง มีการปรับปรุงทัศนียภาพด้าน สถานที่สำคัญ ต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ อาทิเช่นศาลเจ้าพ่อแสน อีกทั้งนโยบายภาครัฐบาล ยังมีการปรับทัศนียภาพสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

2.1.2 ฟื้นฟูประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรม ปัจจุบันเขตพื้นที่ชุมชนแสนสุข มี เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีจุดเด่น ที่ได้มีการสืบทอดมาเป็นเวลานาน อัน ได้แก่ ประเพณีวันไหล ก่อพระเจดีย์ทราย ประเพณีกวนกาละแม และการละเล่นพื้นบ้านในชุมชน

2.1.3 อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การเผาข้าวหลามหนองมน รวมทั้งสิ้น 3 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.09%

2.2 ด้านชุมชนในท้องถิ่นโดยรอบชายหาดบางแสนมีส่วนร่วมต่อการจัดการ และ ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ผู้วิจัยได้สรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ในการดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ดังนี้

- 2.2.1 การสร้างเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งชุมชน
- 2.2.2 อบรมและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน
- 2.2.3 ประชาวิจารณ์

2.2.4 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกระจายรายได้ให้คนในชุมชน
รวมทั้งสิ้น 4 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 12.12

3. เพื่อศึกษามิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะคำนึงถึงแนวคิดให้นักท่องเที่ยวมีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจกลับไป ในภาพรวมมิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน มีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 30.31 ประกอบไปด้วย การดำเนินงาน ดังนี้

3.1 นักท่องเที่ยวมีความพึงใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน ผู้วิจัยได้สรุปจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในการดำเนินงาน ปัจจุบัน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ดังนี้

3.1.1 การปรับปรุงภูมิทัศน์

3.1.2 การบริการรถขนส่งสาธารณะ

3.1.3 ห้องน้ำสาธารณะ

3.1.4 งานประเพณีท้องถิ่น ประเพณีสงกรานต์ไหลบางแสนและประเพณีก่อพระ

เจดีย์ทราย

3.1.5 งานจัดการแข่งขันบางแสนกรังปรีซ์ (แข่งขันรถ)

3.1.6 บางแสนฮาล์ฟมาราธอน

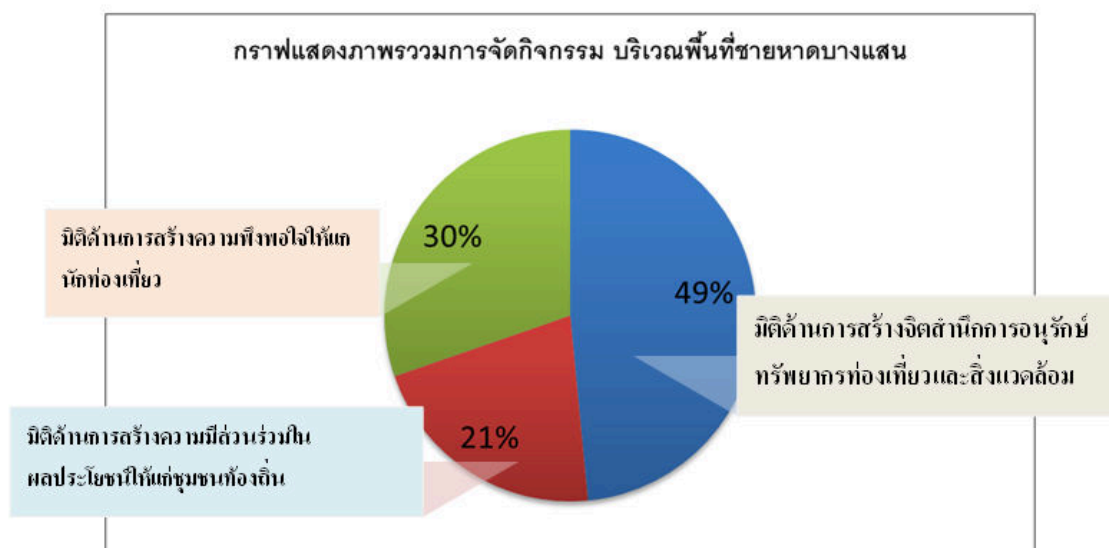
3.1.7 แข่งขันจักรยาน (Tour of Bangsaen)

3.1.8 Call center สายด่วน 1132 บริการประชาชน

3.1.9 บางแสน Walking street

3.1.10 การเผยแพร่ประวัติชุมชนบางแสน รวมทั้งสิ้น 10 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ

30.31

ภาพที่ 5-7 สรุปภาพรวมการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

3. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) สำหรับแนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้ ดังนี้

3.1 จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง จุดโดดเด่น จุดที่น่าสนใจที่มีอยู่ของชายหาดบางแสนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสนผู้บริหารส่วนท้องถิ่นมีนโยบายในการสนับสนุนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ปัจจุบันมีการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเขตพื้นที่ชุมชนบางแสนเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงในด้านเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ที่มีเอกลักษณ์ที่ยาวนานและดั้งเดิม คือ ประเพณีวันไหลในเทศกาลวันสงกรานต์ การก่อพระเจดีย์ทราย และมีสินค้าที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีชื่อเสียง คือ ข้าวหลามหนองมน อีกทั้งทำเลที่ตั้งของชายหาดบางแสนมีความเหมาะสมแก่การพัฒนาด้านท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมสะดวกสบายสามารถเดินทางเข้าบริเวณพื้นที่ได้หลายทางและใกล้กรุงเทพมหานคร

3.2 จุดอ่อน (Weaknesses) หมายถึง ข้อเสีย ข้อด้อย สิ่งที่ไม่ส่งผลดี ผลกระทบที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจะต้องได้รับการปรับปรุง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศถึงแม้ว่าหน่วยงานภาครัฐบาลจะมีการสนับสนุนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่เพียงพอต่อระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความนิยมของนักท่องเที่ยว และความเจริญที่รุกคืบเข้ามาในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ส่งผลกระทบถึงทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมลง พันธุ์สัตว์น้ำที่แทบจะสูญพันธุ์ไป อาทิเช่น หอยเสียบ ที่เคยเป็นที่อุดมสมบูรณ์ มีหอยเสียบมากมายเมื่อ 10 ปีก่อน อีกทั้งในพื้นที่ชายหาดบางแสน หรือคือประจักษ์พยานของหน่วยงานราชการ สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติยังไม่เพียงพอ เพื่อที่จะสร้างจิตสำนึกในแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และบุคคลในชุมชน โดยเป็นจุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อประโยชน์ให้แก่การท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ความสำคัญในด้านสิ่งแวดล้อมจะทำให้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงามอยู่ได้อย่างยาวนานเมื่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สวยงามอยู่ได้อย่างยาวนาน ไม่เกิดความเสื่อมโทรม นำไปสู่สามารถสร้างประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีแล้ว การท่องเที่ยวก็จะเกิดความยั่งยืนในที่สุด อีกทั้งจุดอ่อนอีกประการ คือ ในด้านรายได้ที่ยังไม่สามารถกระจายได้ถึงท้องถิ่น หรือคนในชุมชนได้อย่างเสมอภาค กิจกรรมที่ภาครัฐบาลจัดขึ้นยังเป็นเพียงแค่การสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวแต่ในส่วนของ การกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นยังกระจุกตัว ซึ่งการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นจะเป็นส่วนช่วยในคนในชุมชนท้องถิ่น รัก ผูกพันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตน การให้เกียรติชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและผลประโยชน์ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ห่วงเหิน เห็นคุณค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งเป็นรากฐานนำไปสู่การแก้ปัญหาในระยะยาวและการพัฒนาแบบยั่งยืน สุดท้ายขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มวิจัยและพัฒนาด้านการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางธรรมชาติ ในหลายข้อที่เป็นความรู้เฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์ ชีววิทยา ภูมิศาสตร์

3.3 โอกาส (Opportunities) หมายถึง ปัจจัยภายนอก ที่ก่อให้เกิดผลทางบวกและเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายหาดบางแสน ปัจจุบันความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวหันมาสนใจ และมีจิตสำนึกให้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น เป็นโอกาสสำหรับเพิ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

ไม่ทำลายธรรมชาติ อนุรักษ์ชายหาด ศึกษาธรรมชาติ รวมไปถึงวัฒนธรรม ประเพณีวันไหล สินค้าท้องถิ่น ภูมิปัญญาพื้นบ้านอย่างข้าวหลามหนองมน ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น เป็นลู่ทางหรือช่องทางที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์ สามารถเจาะตลาด เพิ่มส่วนครองตลาด และเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

3.4 อุปสรรค (Threats) หมายถึง ปัจจัยภายนอก ที่ก่อให้เกิดผลด้านลบและส่งผลกระทบทางด้านลบแก่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทาง ชายหาดบางแสน เนื่องจากชายหาดบางแสน มีลักษณะเป็นอ่าว บางฤดูที่กระแสน้ำพัดเข้าฝั่ง ปัญหาขยะที่พัดมาจากฝั่งอำเภออื่น ๆ จะพัดเข้ามาในช่วงฤดูร้อนและฤดูฝนเนื่องจากกระแสลมพัดมา ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้น้ำทะเลบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ไมใส อีกทั้งปัญหาเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อมยังมีบางส่วนที่ส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจพอที่จะเข้าไปบริหารจัดการได้ เนื่องจากเป็นอำนาจของส่วนกลาง และบางส่วน มาตรการด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมยังไม่เข้มงวดเพียงพอ อาทิเช่น มาตรการการใช้วนหาปลา ยังมีการลักลอบใช้วนดาตี ซึ่งส่งผลถึงระบบนิเวศ ประชากรสัตว์น้ำสูญพันธุ์ เติบโตไม่ทัน ในด้านปัญหาเศรษฐกิจลดทอนส่งผลกระทบการท่องเที่ยวเช่นกันทำให้การท่องเที่ยวซบเซาลงคนไม่ออกมาท่องเที่ยว ไม่ค่อยออกมาใช้เงิน และเกี่ยวเนื่องกันกับปัญหาต้นทุนสินค้าและค่าครองชีพสูงที่สูงขึ้นมาตามสภาวะเศรษฐกิจ ณ ปัจจุบัน การเมืองในประเทศ นโยบายของภาครัฐขาดความต่อเนื่อง ส่งผลถึงนโยบายการพัฒนาต่าง ๆ หยุดชะงัก ขาดความต่อเนื่องไปตาม ๆ กัน

ตารางที่ 5-1 ภาพรวมการสรุป จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)
 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

<p>S Strengths จุดแข็ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์สนับสนุน 2. ประเพณีที่มีเอกลักษณ์ 3. ทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสม 4. มีเส้นทางคมนาคมสะดวก 	<p>W Weaknesses จุดอ่อน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม 2. การประชาสัมพันธ์ด้านการสร้างจิตสำนึกยังไม่เพียงพอ 3. รายได้ยังไม่สามารถกระจายได้อย่างทั่วถึง 4. ขาดบุคลากรเฉพาะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและวิทยาศาสตร์-ชีววิทยา
<p>O Opportunities โอกาส</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ 2. โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น 	<p>T Threats อุปสรรค</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปัญหาขยะพัดเข้าฝั่ง 2. ไม่มีอำนาจด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม 3. ปัญหาเศรษฐกิจจกดทอปัญหาต้นทุนสินค้าและค่าครองชีพสูง 4. นโยบายของภาครัฐขาดความต่อเนื่อง

4. เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

ผู้วิจัยได้ประเมินสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนเมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับ จุดแข็ง, จุดอ่อน, โอกาส และอุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกแล้วจึงนำจุดแข็ง-จุดอ่อนภายในมาเปรียบเทียบกับ โอกาส-อุปสรรค จากภายนอกเพื่อค้นหาสถานการณ์ปัจจุบันพื้นที่ชายหาดกำลังเผชิญสถานการณ์เช่นใดและภายใต้สถานการณ์ เช่นนั้น สิ่งที่ต้องพิจารณาจะกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนอย่างไร โดยสถานการณ์ 4 รูปแบบ ดังนี้

4.1 สถานการณ์ 1 (จุดแข็ง-โอกาส) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่ดีที่สุด จึงควรกำหนดกลยุทธ์เชิงรุกในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เพื่อดึงนำจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้าง ปรับใช้และถักทอโอกาสต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.2 สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-ภัยอุปสรรค) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่แย่ที่สุด เนื่องกำลังเผชิญกับอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหา คือ จุดอ่อนภายในหลายประการ ดังนั้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนทางเลือกที่ดีที่สุด คือ กลยุทธ์ การตั้งรับหรือการป้องกันตัว (Defensive strategy) เพื่อพยายามลดอุปสรรคต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด

4.3 สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส) สถานการณ์มีโอกาเป็นข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายด้าน แต่มีปัญหาอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนเช่นกัน ทางออกในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน คือ กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented strategy) เพื่อจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนภายในต่าง ๆ เพิ่มเปลี่ยนเป็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่

4.4 สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค) สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน แต่มีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็ง ดังนั้นแทนที่จะรอกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงก็สามารถเลือกกลยุทธ์การแตกตัวหรือขยายตัว ในการนำมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนในเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 5-2 การวิเคราะห์สถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ปัจจัยภายใน.....	S Strengths	W Weaknesses
ปัจจัยภายนอก	S1 ผู้บริหารมีวิทัศน์สนับสนุน S2 มีประเพณี วัฒนธรรม และสินค้าที่มีเอกลักษณ์ S3 ทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสม S4 มีเส้นทางคมนาคมสะดวก	W1 ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม W2 ขาดการประชาสัมพันธ์ W3 รายได้ยังไม่สามารถกระจายได้อย่างทั่วถึง W3 ขาดบุคลากรเฉพาะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
O Opportunities	กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)
O1 ความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	S1O1 จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	W1O1 ปรับปรุงทรัพยากรที่เสื่อมโทรม
O2 โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น	S2O2 กิจกรรมสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และสินค้าท้องถิ่น	W2O1 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
	S3O1 ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	W3O2 จัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
	S4O1 จัดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรม	W3O1 จัดหาบุคลากรด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
T Threats	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)
T1 ปัญหาขยะพืดเข้าฝั่ง	S1T1 วิจัยแนวทางป้องกันปัญหาขยะพืดเข้าฝั่ง	W1T1 แนวทางความร่วมมือกับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง
T2 ไม่มีอำนาจด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมเพียงพอ	S1T2 หาแนวทางการร่วมมือกับผู้มีอำนาจด้านกฎหมาย	W2T1 รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะ
T3 ปัญหาเศรษฐกิจถดถอย	S2T3 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	W3T3 มหกรรมแสดงศิลปะพื้นบ้านและสินค้าท้องถิ่น
T4 ปัญหาต้นทุนสินค้าและค่าครองชีพสูง		
T5 นโยบายของภาครัฐบาลขาดความต่อเนื่อง		

สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

จากตารางที่ 5-2 การวิเคราะห์สถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการวิเคราะห์การประเมินสถานการณ์ มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อนำมา กำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังต่อไปนี้ต่อไป

1. SO-Strategies (กลยุทธ์เชิงรุก) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับ โอกาส ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งคู่ ผู้วิจัยได้รับคู่วิเคราะห์ผล เพื่อที่จะใช้จุดแข็งและโอกาสร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนที่ได้เปรียบ ในการแข่งขัน ผลจากการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุกตารางที่ 5-2 การวิเคราะห์สถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดกลยุทธ์ เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้กำหนดกลยุทธ์เชิงรุก ดังนี้

1.1 จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และศึกษาธรรมชาติ สามารถจัดกิจกรรม อาทิเช่น กิจกรรมศึกษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล, กิจกรรมพักผ่อนชมทิวทัศน์ชายหาด เป็นจุด ๆ ที่น่าสนใจ, กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ, กิจกรรมพายเรือหรือเล่นเรือใบ ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการศึกษาและอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ ถึงจะก่อให้เกิด ประโยชน์แก่การท่องเที่ยว

1.2 จัดกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม และสินค้าท้องถิ่น การจัดกิจกรรมประเพณี จะสะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนา การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐบาลได้มีการจัดอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว แต่อาจจะเพิ่มความสำคัญลงได้ในรายละเอียดให้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เช่น เทศกาลสงกรานต์ ประเพณีวันไหล ก่อพระเจดีย์ทราย กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างการเผาข้าวหลาม อาหารที่มีชื่อเสียงของชุมชน

1.3 ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ อาจมีการเผยแพร่ข่าวสาร ทางการท่องเที่ยว ไปยังนักท่องเที่ยว ว่าเรามีการบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยว แบบยั่งยืน โดยการใช้เครื่องหมายลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยรอบชายหาด หรือรวมไปถึงการส่งเสริมให้ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจ ท่องเที่ยวในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เดียวกัน พยายามที่จะส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อชักจูงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาร่วมท่องเที่ยว

1.4 จัดทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือวัฒนธรรมในแหล่ง ท่องเที่ยว จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งของการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยเฉพาะ การเดินศึกษาโดยมีสื่อความหมายเพื่อสร้างจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่จะให้ความรู้

แก่นักท่องเที่ยว และสร้างบรรยากาศหรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว โดยเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ชายหาคจะต้องออกแบบอย่างรอบครอบ โดยมีการจัดเป็นจุดที่มีจุดเด่นที่น่าสนใจ ที่มีคุณค่าสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าชมได้ หรือบางจุดอาจมีการแสดงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น อย่างการเผาข้าวหลาม หรือการก่อพระเจดีย์ทราย การกวาดกาละแม หรือเผยแพร่ประวัติความเป็นมาของชุมชน อาจไม่ได้กำหนดเป็นเพียงแค่ทางเดินอาจกำหนดเป็นทางสำหรับจักรยานในการปั่นเข้ามาเยี่ยมชมก็ได้ด้วยเช่นกัน

2. ST-Strategies (กลยุทธ์เชิงป้องกัน) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค ซึ่งมีจุดแข็ง เป็นปัจจัยเชิงบวกและมีอุปสรรคเป็นปัจจัยเชิงลบ เพื่อนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบ คือ นำจุดแข็งมาใช้เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ผลจากการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุกจากตารางที่ 5-2 การวิเคราะห์สถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดกลยุทธ์ เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน ดังนี้

2.1 วิจัยแนวทางป้องกันปัญหาขยะพัดเข้าฝั่ง ส่งเสริมและสนับสนุนทีมงานวิจัยเพื่อหาแนวทางการป้องกันขยะพัดเข้าฝั่ง ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้น้ำทะเลใสขึ้น ระบบนิเวศดีขึ้น ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เพิ่มมากขึ้น

2.2 หาแนวทางการร่วมมือกับผู้มีอำนาจทางกฎหมาย หน่วยงานภาครัฐจําเป็นอย่างยิ่งต่อการขอความร่วมมือ ในด้านมาตรการจัดการกับความร่วมมือด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เข้มงวดในการประเมินกฎหมายสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาคาบน้ำมัน การใช้วนหาปลาตัก การลูล้ำเข้ามาในพื้นที่ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ทั้งทางบกและทางทะเล

2.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวยั่งยืน ที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวช่วยดูแลป้องกันการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เช่นเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวร่วมกับการปลูกป่าชายเลน, การปล่อยพันธ์สัตว์ที่ใกล้จะสูญพันธ์เป็นต้น

2.4 พัฒนาสินค้าท้องถิ่น ปัจจุบันสินค้าท้องถิ่นมีชื่อเสียงอยู่แล้ว อาจมีการพัฒนายกระดับคุณภาพ เรื่องของแพคเกจจิ้ง ระยะเวลาเก็บ ช่องทางการจัดจำหน่าย หรือปรับปรุงสูตรให้ทันสมัยขึ้นแต่ยังคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไว้อยู่ เพื่อก้าวเข้าสู่การแข่งขันในตลาดระดับอาเซียน จะส่งผลต่อเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นอีกด้วย

3. WO-Strategies (กลยุทธ์เชิงแก้ไข) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส ซึ่งมีจุดอ่อนเป็นปัจจัยเชิงลบ แต่มีโอกาสเป็นปัจจัยเชิงบวก เพื่อนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบ คือ นำโอกาสมากำจัดจุดอ่อน หรือนำโอกาสมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ผลจากการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงรุกตารางที่ 5-2 การวิเคราะห์สถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำมาเสนอ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไข ดังนี้

3.1 ปรับปรุงทรัพยากรที่เสื่อมโทรม ซึ่งปัจจุบัน ได้มีการดำเนินการอยู่แล้ว แต่อาจยังไม่เพียงพอ ควรมีการประเมินศักยภาพสถานที่ และทรัพยากรที่เสื่อมโทรมลง และฟื้นฟู พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.2 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นสื่อความหมายที่นักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องอาศัยบุคคลในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แต่จะเป็นการให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสื่อความหมายสอดแทรกลงไป ป้ายบอกทาง, ป้ายบรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่, การสื่อความหมายลงในเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ หรือเส้นทางเดินจักรยาน สไลด์หรือภาพยนตร์ฉากเกี่ยวกับเรื่องราวและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว โดยจะอาจใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศิลปะประกอบกันเพื่อเกิดความน่าสนใจ เนื้อหาสาระจะต้องง่ายต่อความเข้าใจ และกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

3.3 จัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เช่นการพัฒนาวิถีชีวิตของคนในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมวิธีการเผาข้าวหลาม หรือ อาจมีการจัดตั้งโฮมสเตย์ ในระดับท้องถิ่น ให้คนในชุมชนมีรายได้

3.4 ศูนย์พัฒนาและจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชน จัดตั้งศูนย์พัฒนาการและจำหน่ายสินค้าของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม อาจจะเป็นในบริเวณพื้นที่ชายหาด เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว กระตุ้นการจับจ่ายใช้สอย เพื่อที่จะกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น

3.5 จัดหาบุคลากรด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้เชี่ยวชาญที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นความรู้เฉพาะด้านที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะทาง ในการบริหารจัดการ จะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและแก้ปัญหาอย่างตรงจุด

4. WT-Strategies (กลยุทธ์เชิงรับ) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน กับอุปสรรค ซึ่งเป็นปัจจัยลบทั้งคู่ ซึ่งต้องกำหนดกลยุทธ์ที่สามารถกำจัดจุดอ่อนได้และสามารถป้องกันอุปสรรคได้ด้วยในคราวเดียวกัน ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

ตารางที่ 5-2 การวิเคราะห์สถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดกลยุทธ์ เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการกำหนดกลยุทธ์เชิงรับ ดังนี้

4.1 แนวทางความร่วมมือกับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องของขยะที่พัดเข้ามาจากฝั่งอื่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและแนวทางแก้ไขปัญหา

จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางความร่วมมือจากส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขร่วมกันอีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

4.2 รมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะ จัดตั้งประชาตำบลำพันธ์ และการให้ความรู้ลงไปถึงในระบบท้องถิ่น คนในชุมชน ผู้ประกอบบริเวณพื้นที่ชายหาด ที่เป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น และจัดตั้งขยะแยกประเภท สำหรับนักท่องเที่ยว ทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้การสื่อความหมายอย่างชัดเจนเพิ่มมากขึ้น

4.3 มหกรรมแสดงศิลปะพื้นบ้านและสินค้าท้องถิ่น การจัดมหกรรมแสดงศิลปะพื้นบ้านและสินค้าท้องถิ่น อาทิเช่น งานหัตถกรรม การเผาข้าวหลาม การแสดงที่สะท้อนวิถีชีวิตชุมชน จะเป็นกิจกรรมที่กระตุ้น ในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ส่งผลถึงความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อประโยชน์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน
3. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ชายหาดบางแสน
4. เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

เพื่อศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อประโยชน์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของชายหาดบางแสน

จากการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เอื้อประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เกี่ยวกับด้านลักษณะโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อันได้แก่

1. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาด
2. มีการจัดการที่เป็นระบบในเรื่องของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว
3. มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสน
4. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และสะท้อนวิถีชีวิตชุมชน โดยรอบชายหาดบางแสน

5. ชมชุนในท้องถิ่นโดยรอบชายหาดบางแสนมีส่วนร่วมต่อการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค

6. นักท่องเที่ยวที่มีความพึงใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน

การศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวก่อนจะมีแนวทางการพัฒนานั้น สอดคล้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย และอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่าจังหวัดพัทลุง กล่าว คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาตินกน้ำทะเลน้อย และเขาปู่-เขาย่ามีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวใหม่มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ เช่น การทำผลิตภัณฑ์จากกระจูด การขับเรือนำเที่ยวชมทิวทัศน์คูนกในทะเลน้อย และประมงพื้นบ้าน มีคุณภาพมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประเพณี วิถีชีวิตและงานเทศกาลรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนันทนา กิตติอุดมพร (2555)

ผู้วิจัยพบว่า พื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน สามารถพัฒนาตามแนวทางดำเนินงานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย และอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า จังหวัดพัทลุงของนันทนา กิตติอุดมพร (2555) กล่าวคือ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาตินกน้ำทะเลน้อย และเขาปู่-เขาย่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านการดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้คงสภาพเดิม

ในการบริหารจัดการด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาด มีการจัดการที่เป็นระบบในเรื่องของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน และการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว และด้าน เป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่นเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และสะท้อน วิถีชีวิตชุมชนโดยรอบชายหาดบางแสน โดยส่วนใหญ่แล้ว กิจกรรมเหล่านี้จะดำเนินงานโดยหน่วยงานภาครัฐบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ อีกทั้งในด้านการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรในการรองรับนักท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกในการรักษาระบบนิเวศ การจัดทำมีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดทำแนวทางปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทาง และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนการสนับสนุนการ-ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศนอกเขตอนุรักษ์ยังสอดคล้องกับ จิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสน การเป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และ

สะท้อนวิถีชีวิตชุมชน โดยรอบชายหาดบางแสน ชุมชนในท้องถิ่น โดยรอบชายหาดบางแสน มีส่วนร่วมต่อการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ยังมีแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน กล่าว คือ พื้นที่เขตบางแสนมีเอกลักษณ์ ที่มีจุดเด่น มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ซึ่งสะท้อนถึงการดำรงไว้ซึ่งสะท้อนถึง การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงาม ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของคนในชุมชน ที่รักและหวงแหนประเพณีของชุมชนไว้ จึงเป็นมิติหนึ่งที่สำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในด้านแนวทางการพัฒนาให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ประทับใจ ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน สอดคล้องกับวรวัชญ์ สัจจาภิรัตน์ (2555) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาชุมชนทุ่งพล ตำบลฉะมูน อำเภอชะอำ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนทุ่งพล พบว่า ชุมชนทุ่งพลนั้นต้องพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาด ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ด้านการตลาดประชาสัมพันธ์ ด้านการสรรหาบุคลากร และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานทางภาครัฐ กล่าวคือ ในด้านการสร้างความประทับใจ ความรู้ใหม่ และประสบการณ์ใหม่ให้แก่ นักท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว โดยหน่วยงานภาครัฐบาล ให้การสนับสนุนในด้านนี้หลากหลายกิจกรรมและจัดขึ้นต่อเนื่องทุกปี ซึ่งสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก อาทิเช่น กิจกรรมบางแสนกรีฑา เป็นกิจกรรมแข่งขันรถแข่งที่สามารถสร้างเสียงให้แก่ชายหาดบางแสนได้ในระดับภูมิภาคอาเซียน เพราะมีชื่อเสียงในระดับสากล เป็นการแข่งขันระดับชาติ ที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่พื้นที่ชายหาดบางแสนได้

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้สรุปผล การศึกษาทั้ง 3 มิติ พื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน ได้มีการดำเนินการอยู่แล้วในทั้ง 3 มิติซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จากการศึกษามิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ชายหาดบางแสนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจำเป็นต้องมีแนวคิดเพื่อจะได้สร้างความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายในการอนุรักษ์ป้องกัน ดำรงไว้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้ได้มากที่สุด เป็นอันดับแรก ในภาพรวมด้านมิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ปัจจุบันมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 48.48 รองลงมาคือ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จะคำนึงถึงแนวคิดให้นักท่องเที่ยวมีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ

และวัฒนธรรม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจกลับไป ในภาพรวมมิติด้านการสร้าง ความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน มีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 30.31 และในภาพรวมด้านมิติด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยรอบชายหาดบางแสน มีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 21.21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลิศ จิตต์วัฒนา (2548 ก) เป็นแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนได้แบ่ง การพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนเป็น 3 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. มิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวมีความสามารถหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
3. มิติด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดในการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น

เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ชายหาดบางแสน

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยว ทำให้สามารถนำมาสรุปเพื่อหาความได้เปรียบเสียเปรียบทางการแข่งขันภายในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่บริเวณชายหาดบางแสนมีจุดแข็งอยู่หลายประการ ทั้งในด้านผู้บริหารมีวิสัยทัศน์สนับสนุน ในด้านการพัฒนา อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันก็ได้มีการดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง ด้านประเพณีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีเสียงและมีการสืบสานมาเป็นระยะเวลายาวนาน อีกทั้งทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสม มีเส้นทางคมนาคมสะดวกในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย สามารถเดินทางเข้าบริเวณพื้นที่ได้หลายเส้นทาง กล่าว คือ พื้นที่ชายหาดบางแสน มีการพัฒนาด้านการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงานภาครัฐบาล เป็นหน่วยงานสำคัญในการบริหารจัดการ ปัจจุบันมีการดำเนินงานด้วยกันหลากหลายโครงการเนื่องจากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงส่งผลดีต่อการพัฒนาในลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และชุมชน โดยรอบมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น คือ เทศกาลสงกรานต์ ประเพณีวันไหล และมีสินค้า

ของท้องถิ่น คือ ข้าวหลามหนองมน ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อที่จะพัฒนา
 ในเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในอนาคตได้ สอดคล้องกับนันทนา กิตติอุดมพร (2555)
 ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย และอุทยานแห่งชาติเขาปู่-
 เขาย่า จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับประชาชน
 ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก การดำเนินกิจกรรม
 ต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของคนในชุมชนผู้นำท้องถิ่นจะมีการสอบถามประชาชน
 ก่อนเสมอ บทบาทขององค์กรชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
 โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาตินกน้ำทะเลน้อย ที่มีความคาบเกี่ยว และเชื่อมโยงของจุดท่องเที่ยว
 ในเขตและนอกเขตอนุรักษ์เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวร่วมกันส่งผลให้ภาคประชาชนมีโอกาส
 เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศประกอบกับในชุมชนท้องถิ่น
 มีศิลปวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสามารถดึงดูดความสนใจของ
 นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี และความเจริญเข้ามาถึง
 พื้นที่มีสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นจุดอ่อน คือ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม แม้ว่าหน่วยงานของรัฐจะมี
 นโยบายในการพัฒนาอยู่ตลอดแต่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงไป
 ทุกวัน การพัฒนาที่ทำอยู่เป็นเพียงการช่วยฟื้นฟู หากนักท่องเที่ยวยังมาท่องเที่ยวแล้วทำลาย
 ธรรมชาติ หรือไม่มีการช่วยพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติก็จะเสื่อมโทรมลงไปทุกวัน
 เช่นเดียวกัน จึงส่งผลกระทบต่อประการหนึ่ง คือ การประชาสัมพันธ์ด้านการสร้างจิตสำนึกยังไม่
 เพียงพอ กิจกรรมที่ภาครัฐบาลจึงขึ้นส่งผลเพียงด้านการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว
 การกระจายรายได้ยังกระจุกตัวอยู่ที่ผู้ประกอบการรายใหญ่ รายได้ยังไม่สามารถกระจายลงมาถึง
 ท้องถิ่นได้อย่างเสมอภาค สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 ข, หน้า 23)
 กล่าวว่า ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาการพัฒนาการท่องเที่ยวได้สร้างความเจริญเติบโต
 ด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก แต่ก่อผลกระทบทางลบอย่างวิกฤตต่อสิ่งแวดล้อม เป็นเหตุให้มีการ
 เรียกร้องการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนขึ้น ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง
 การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป
 ขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและรับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอ
 ภาคเท่าเทียมกัน

อย่างไรก็ตาม โอกาสด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณพื้นที่ชายหาด
 บางแสน จากการศึกษาและสัมภาษณ์ข้อมูล ทำให้เห็นว่าพื้นที่ชายหาดบางแสน มีโอกาสที่ดี
 ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเนื่องจากความนิยมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ เพิ่มสูงขึ้น
 ส่งผลในโอกาสเพิ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

และโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ดังแนวคิดของคลอทัซ โกวรธนะกุล (2556, หน้า 5) กล่าวว่า ในช่วงปี พ.ศ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เริ่มมุ่งเน้นประเด็นในการที่ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยในชุมชนมีส่วนร่วม

จากสภาพภูมิประเทศเขตพื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน กระแสน้ำพัดขยะจากพื้นที่อื่นพัดเข้าชายฝั่งจึงส่งผลให้น้ำทะเลไม่ใสเท่าที่ควร ซึ่งถึงแม้ว่าเราจะมีระบบการจัดการบริเวณพื้นที่ที่ติดอยู่แล้ว แต่ด้วยข้อจำกัดนี้ที่ไม่สามารถควบคุมได้จึงส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชายหาด ไม่มีอำนาจด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจตกตอยปัญหาต้นทุนสินค้าและค่าครองชีพสูง นโยบายของภาครัฐบาลขาดความต่อเนื่อง จากสภาพปัญหาที่พบมีความสอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขของธนาคาร โฟซิงค์ (2557) ทำการวิจัยเรื่อง การวางแผนและออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านปางไฮ ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ การประเมินศักยภาพพื้นที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปางไฮ เพื่อนำมาประกอบการวางแผนและออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแผนหลัก ดังนี้ 1) แผนพัฒนาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำในชุมชน การพัฒนาพื้นที่ป่าต้นน้ำให้มีศักยภาพในการกักเก็บน้ำโดยการสร้างฝายชะลอน้ำ สร้างแนวป่าเปียก 2) แผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ (Conservation) การฟื้นฟูบูรณะ (Rehabilitation) และการพัฒนาพื้นที่รองรับการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ (Ecotourism) ส่วนฝั่งการออกแบบที่สำคัญ ได้แก่ ฝั่งแม่บทด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและฝั่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชน ซึ่งการวางแผนและออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรอยู่บนพื้นฐานของบริบทและทุนทรัพยากรของชุมชนและคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ซึ่งการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ภายในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของนันทยา หุตานุกัฏ และณรงค์ หุตานุกัฏ (2542) กล่าวว่า การวิเคราะห์นี้เป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเสมอ ก่อนหรือระหว่างวางแผนใด ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องเสาะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอกและภายในมาทำการวิเคราะห์ และตรวจสอบหาความเป็นไปได้หรือโอกาส

ที่ชุมชนมีอยู่ ทำให้รับรู้ถึงสถานการณ์ทั้งที่เป็นไปในทางบวกและที่เป็นไปในทางลบจึงช่วยให้เข้าใจในศักยภาพของชุมชนได้ ดังนั้นการวิเคราะห์จึงเป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลของความรู้ที่ถูกต้องตามกระบวนการเป็นอย่างดี จึงจะสามารถนำผลไปดำเนินการตามแผนงานที่ตั้งไว้

เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากการวิเคราะห์หาความได้เปรียบเสียเปรียบทางการแข่งขันภายในบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนผู้วิจัยจึงได้ใช้เครื่องมือ การวิเคราะห์ SWOT analysis เป็นไปตามแนวคิดของอารีย์ แก้วสกุลพันธ์ (2553) กล่าวว่า การวิเคราะห์สถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดกลยุทธ์แสดงถึงโอกาส และอุปสรรคจากภายนอกที่สัมพันธ์กับจุดแข็งและจุดอ่อนภายในบริษัท โดยมีทางเลือกของกลยุทธ์ 4 ทางเลือก ซึ่งเกิดจากการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในอันจะนำไปสู่กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ จากการวิเคราะห์ผลที่ได้ ดังนี้

1. SO-Strategies (กลยุทธ์เชิงรุก) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งคู่ ผู้วิจัยได้รับคู่วิเคราะห์ผล เพื่อที่จะใช้จุดแข็งและโอกาสร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนที่ได้เปรียบในการแข่งขัน เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้กำหนดกลยุทธ์เชิงรุก ดังนี้

- 1.1 จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- 1.2 จัดกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม และสินค้าท้องถิ่น
- 1.3 ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ
- 1.4 จัดทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2. ST-Strategies (กลยุทธ์เชิงป้องกัน) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค ซึ่งมีจุดแข็ง เป็นปัจจัยเชิงบวกและมีอุปสรรคเป็นปัจจัยเชิงลบ เพื่อนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัยเชิงลบ คือ นำจุดแข็งมาใช้เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน ดังนี้

- 2.1 วิจัยแนวทางป้องกันปัญหาขยะพัดเข้าฝั่ง
- 2.2 หาแนวทางการร่วมมือกับผู้มีอำนาจทางกฎหมาย
- 2.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวยั่งยืน ที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 2.4 การพัฒนาสินค้าท้องถิ่น

3. WO-Strategies (กลยุทธ์เชิงแก้ไข) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส ซึ่งมีจุดอ่อนเป็นปัจจัยเชิงลบ แต่มีโอกาเป็นปัจจัยเชิงบวก เพื่อนำปัจจัยเชิงบวกไปจัดการกับปัจจัย

เชิงลบ คือ นำโอกาสมาจำกัดจุดอ่อน หรือนำโอกาสมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบาง เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไข ดังนี้

- 3.1 ปรับปรุงทรัพยากรที่เสื่อมโทรม
- 3.2 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- 3.3 จัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 3.4 ศูนย์พัฒนาและจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชน
- 3.5 จัดหาบุคลากรด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

4. WT-Strategies (กลยุทธ์เชิงรับ) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน กับอุปสรรค ซึ่งเป็นปัจจัยลบทั้งคู่ ซึ่งต้องกำหนดกลยุทธ์ที่สามารถกำจัดจุดอ่อนได้และสามารถป้องกันอุปสรรคได้ด้วยในคราวเดียวกัน ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางเสนอ เพื่อนำมาเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีกำหนดกลยุทธ์เชิงรับ ดังนี้

- 4.1 แนวทางความร่วมมือกับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง
- 4.2 รมรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาหยาชะ
- 4.3 มหกรรมแสดงศิลปะพื้นบ้านและสินค้าท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้ กำหนดเป็นแผนกลยุทธ์แนวทางการพัฒนา ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก, กลยุทธ์เชิงป้องกัน, กลยุทธ์เชิงแก้ไข และกลยุทธ์เชิงรับ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแผนกระบวนการนำกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้มาปฏิบัติใช้ต่อหน่วยงาน ดังนี้

ตารางที่ 5-3 แผนปฏิบัติการตามกลยุทธ์ ในระยะเวลา 3-5 ปี แนวทางการพัฒนาการเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

กิจกรรม	รายละเอียดของกิจกรรม	ช่วงเวลา	เป้าหมาย
กลยุทธ์เชิงรุก			
จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมศึกษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล 2. กิจกรรมพักผ่อนชมทิวทัศน์ริมชายหาด เป็นจุด ๆ ที่น่าสนใจ 3. กิจกรรมปั่นจักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ 4. กิจกรรมพายเรือหรือเล่นเรือใบ 	ตลอดทั้งปี	เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีคุณภาพ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและสร้างภาพที่ดีต่อชายหาด ในด้านการอนุรักษ์ชายหาด
จัดกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรม และสินค้าท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมวันไหล 2. ประเพณีก่อพระเจดีย์ทราย 3. กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน 4. กิจกรรมเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสชมวิธีการเผาข้าวหลาม 	อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	บุคคลในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น 70% สร้างการมีส่วนร่วมแก่ชุมชนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	<p>การเผยแพร่ข่าวสารทางการท่องเที่ยว ไปยังนักท่องเที่ยวและชุมชนว่าพื้นที่หาดบางแสนมีการบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ</p>	ตลอดทั้งปี	การรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจในด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวยั่งยืนของนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ

ตารางที่ 5-3 (ต่อ)

กิจกรรม	รายละเอียดของกิจกรรม	ช่วงเวลา	เป้าหมาย
จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม	รวมไปถึงการส่งเสริมให้ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน จัดแผนเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมธรรมชาติและวัฒนธรรมโดยรอบชายหาด โดยออกแบบเป็นทางเดิน และสำหรับทางจักรยาน พร้อมทั้งสื่อให้ความหมายเพื่อสร้างจิตสำนึกไปพร้อม ๆ กัน	ตลอดทั้งปี	เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่ศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรม 50%
กลยุทธ์เชิงป้องกัน			
วิจัยแนวทางป้องกันปัญหาขยะพืดเข้าฝั่ง	ส่งเสริมและสนับสนุนทีมงานวิจัยเพื่อหาแนวทางการป้องกันขยะพืดเข้าฝั่ง	ตลอดทั้งปี	ปริมาณขยะพืดเข้าฝั่งลดลง 30%
หาแนวทางความร่วมมือกับผู้มีอำนาจทางกฎหมาย	มาตรการความร่วมมือด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมกับผู้ที่มีอำนาจ อาทิเช่น ปัญหาคาบน้ำมัน การใช้อวนตาดี การลুক้าเข้ามาในพื้นที่ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ทั้งทางบกและทางน้ำ	ปีละ 2 ครั้ง	มาตรการความเข้มงวดด้านกฎหมาย ลดสภาพปัญหาคาบน้ำมัน การลักลอบใช้อวนตาดี และการลুক้าเข้ามาในพื้นที่ของทรัพยากรทางธรรมชาติ
กิจกรรมการท่องเที่ยวยั่งยืน ที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1. กิจกรรมปลูกป่าชายเลน 2. กิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่ใกล้จะสูญพันธุ์	อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน และประชากรสัตว์น้ำที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ปีละ 20 %

ตารางที่ 5-3 (ต่อ)

กิจกรรม	รายละเอียดของกิจกรรม	ช่วงเวลา	เป้าหมาย
จัดตั้งโครงการพัฒนาสินค้าท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> ยกระดับคุณภาพสินค้าท้องถิ่น พัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ ผลักดันเข้าสู่ตลาดระดับอาเซียน 	ตลอดทั้งปี	ยกระดับคุณภาพตราสินค้า สามารถแข่งขันและผลักดันเข้าสู่จำหน่ายตลาดโมเดิร์นเทรด
กลยุทธ์เชิงแก้ไข			
ปรับปรุงทัศนียภาพพื้นที่ฟู	ประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมแล้ว	3 ครั้ง/ปี	สถานการณ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ และ
ทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม	ฟื้นฟูและปรับสภาพภูมิทัศน์ที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		ภูมิทัศน์โดยรวมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	สื่อความที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถสอดแทรกลงใน ป้ายบอกทาง, ป้ายบรรยายเรื่องราว, ทางเดินหรือเส้นทางจักรยาน, สไลด์หรือภาพยนตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ	ตลอดทั้งปี	นักท่องเที่ยวมีการเบี่ยงเบนพฤติกรรมหันมาให้ความสำคัญกับทรัพยากรทางธรรมชาติ
	ความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยอาจจะใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศิลปะประกอบ		เพิ่มมากขึ้น ท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
จัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> การพัฒนาวิถีชีวิตของคนในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ให้นักท่องเที่ยวเข้าชมวิธีการเผาข้าวหลามในชุมชน 	ตลอดทั้งปี	สร้างการมีส่วนร่วมและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

ตารางที่ 5-3 (ต่อ)

กิจกรรม	รายละเอียดของกิจกรรม	ช่วงเวลา	เป้าหมาย
ศูนย์พัฒนาและจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ของชุมชน	2. จัดตั้ง โฮมสเตย์ในระดับท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์พัฒนาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนอย่าง เป็นรูปธรรม บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงชายหาดบางแสน เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ยกกระดับตราสินค้าและ ส่งเสริมการจำหน่ายใช้สื่อโซเชียลมีเดียระดับท้องถิ่นกระ จ่ายรายได้เข้าสู่ชุมชน	ตลอดทั้งปี	สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นและเพิ่ม การใช้จ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยว
จัดหาบุคลากรด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อม	จัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อวิเคราะห์ ประเมิน สถานการณ์ สิ่งแวดล้อม โดยรอบพื้นที่ชายหาดและ ส่วนที่เกี่ยวข้อง	-	การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด
กลยุทธ์เชิงรับ			
แนวทางความร่วมมือกับพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา พื้นที่ชายหาด	จัดประชุมเครือข่ายเพื่อหาแนวทางความร่วมมือระหว่าง พื้นที่ที่มีขยะพัดมาจากเขตพื้นที่อื่น	อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง	เกิดความร่วมมือในระดับภูมิภาค ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 5-3 (ต่อ)

กิจกรรม	รายละเอียดของกิจกรรม	ช่วงเวลา	เป้าหมาย
รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ	<ol style="list-style-type: none"> ติดตั้งถังขยะแยกประเภท จัดการอบรมผู้ประกอบการและผู้นำชุมชนในพื้นที่โดยรอบหาดชายหาด จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะ วิธีการแยกประเภทขยะ 	ปีละ 4 ครั้ง	ผู้ประกอบการและผู้นำชุมชนเขตพื้นที่โดยรอบหาดเข้าร่วมการอบรม 80% เกิดการคัดแยกขยะในบริเวณพื้นที่โดยรอบชายหาดบางแสนเพิ่มขึ้น 70%
มหกรรมแสดงศิลปะพื้นบ้านและงานสินค้าท้องถิ่น	งานแสดงสินค้าท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน งานหัตถกรรม การเผาข้าวหลาม การแสดงที่สะท้อนวิถีชีวิตชุมชน	อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	<ol style="list-style-type: none"> คน ในชุมชนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ภาพลักษณ์ที่ดีในการส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการผลการศึกษาวิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไปว่าควรมีการศึกษา
ในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรศึกษาการประเมินศักยภาพรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาด
บางแสน เพื่อประเมินศักยภาพการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านต่าง ๆ เพื่อ
ทำการปรับปรุงศักยภาพให้เหมาะสม
2. ควรศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนกับการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น กลุ่มแม่บ้าน ผู้ประกอบการ คน ในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชน
ในการศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และหารูปแบบการจัดกิจกรรม
การท่องเที่ยวที่เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. (2559). *สถิตินักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2554-2558*. เข้าถึงได้จาก <http://newdot2.samartmultimedia.com/home/details/11/271/372>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). *แผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559*. เข้าถึงได้จาก <http://www.mots.go.th/main.php?filename=index>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. เข้าถึงได้จาก <http://www.mots.go.th/main.php?filename=index>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). *เกี่ยวกับ ททท*. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismthailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/เกี่ยวกับ-ททท>
- จังหวัดชลบุรี. (2559). *วิถีชีวิตและเศรษฐกิจ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.chonburi.go.th/>
- คลฤทัย โกวรรณะกุล. (2556). *การพัฒนากการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทสม์ เจริญช่าง. (2557). *การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา บ้านสวนมะนาวไห้ จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2552). *การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทศบาลเมืองแสนสุข. (2547). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองแสนสุข พ.ศ. 2558-2562*. เข้าถึงได้จาก <http://www.saensukcity.go.th/>
- เทศบาลเมืองแสนสุข. (2559). *แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2560-2562)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.saensukcity.go.th/images/doc/Plan-2560-2562.pdf>
- ชนากร โพธิวงศ์. (2557). *การวางแผนและออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านปางไฮ ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการออกแบบและแผนสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ธีรวัตร สังวาล. (2555). *แนวทางการพัฒนากการท่องเที่ยวหาดเจ้าหลาว อำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นันทนา กิตติอุดมพร. (2555). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย และอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. (2542). *SWOT การวางแผนธุรกิจชุมชน*. เชียงใหม่: ฝ่ายผลิตและบริการเอกสารสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บางแสน. (2559). *ประวัติบางแสน*. เข้าถึงได้จาก <http://xn--72c0bb9dub0f.com/>
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548 ก). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548 ข). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2549). *การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา. (2557). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นนทบุรี: ธรรมสาร.
- ประธีป เมฆอชิธรรม. (2547). *คู่มือปฏิรูปกฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศ: แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.lrct.go.th/tools/?p=414>
- วรวัลย์ สัจจาภิรัตน์. (2555). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาชุมชนทุ่งเพล ตำบล นม้น อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา. โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2555). *การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/New/sub/book/book>
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย. (2557). *คู่มือการปฏิรูปกฎหมายกับพันธกรณีระหว่างประเทศ*. เข้าถึงได้จาก http://www.lrct.go.th/th/?page_id=16228
- อารี แก้วสกุลพันธ์. (2553). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- อุดม เขยทิววงศ์. (2548). *วิถีไทย*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- เอกวินิต พรหมรักษา. (2555). *การวิเคราะห์ส*. เข้าถึงได้จาก <http://promrucsa-dba04.blogspot.com/2012/10/swot-analysis-swot-swot-humphrey-swot-2.html>
- Bryan, A., & Burgess, R. (1999). *Qualitative research*. London, Thousand Oaks: Sage.
- Eber, S. (1992). *Principle for sustainable tourism*. Surrey: World Wide Fund for Nature
- Golafshan, N. (2003). Understanding reliability and validity in qualitative research. *The Qualitative Report*, 8(4), 597-607.
- Hakim, C. (1987). *Research Design: Strategies and choices in the design of social research*. London: Allen & Unwin.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Graduate school of Commerce Burapha University

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐบาล
เรื่อง แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
ในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพาผู้ทำการวิจัยขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ด้วยและขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

รหัส.....

1. ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
2. การศึกษา.....อาชีพ.....สถานภาพสมรส.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน/ หน่วยงาน/ สังกัดของหน่วยงาน.....
4. สถานที่ทำงาน/ ที่อยู่ที่ทำงาน.....เบอร์โทรศัพท์.....
5. หน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบมีอะไรบ้าง.....
6. หน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารแหล่งท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง.....

ส่วนที่ 2 การศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

1. ความคิดเห็นของท่านในการพัฒนาชายหาดบางแสนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. หน่วยงานของท่านมีแนวทางความรับผิดชอบต่อพื้นที่ชายหาดบางแสนอย่างไร
3. ด้านการสนับสนุนของภาครัฐต่อการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เช่น เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และสะท้อนวิถีชีวิตชุมชนโดยรอบชายหาดบางแสน มีการดำเนินการอย่างไร
4. ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยวมีการดำเนินงานอย่างไร
5. ด้านการเปิดโอกาสชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคมีแนวทางอย่างไร

6. ด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานอย่างไร

7. ด้านสร้างประสบการณ์และความรู้ใหม่ต่อการท่องเที่ยว ตลอดจนการวัด ประเมินผล ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีแนวทางหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ท่านคิดว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน มีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2. จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Graduate school of Commerce Burapha University

แบบสัมภาษณ์คำถามสำหรับภาคเอกชน หรือ ผู้ประกอบการ

เรื่อง แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองใน

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ทำการวิจัยขอความ

อนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ด้วยและขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

รหัส.....

1. ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
2. การศึกษา.....อาชีพ.....สถานภาพสมรส.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน/ หน่วยงาน/ สังกัดของหน่วยงาน.....
4. สถานที่ทำงาน/ ที่อยู่ทำงาน.....เบอร์โทรศัพท์.....
5. หน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบมีอะไรบ้าง.....
6. หน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารแหล่งท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง.....

ส่วนที่ 2 การศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

1. ท่านรู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่อย่างไร
2. ความคิดเห็นของท่านต่อพัฒนาชายหาดบางแสนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. หน่วยงานของท่านมีแนวทางความรับผิดชอบต่อพื้นที่ชายหาดบางแสนอย่างไร
4. หน่วยงานของท่านมีแนวทางหรือกิจกรรมสะท้อนแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบางแสนในด้านวัฒนธรรมและการสะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนหรือไม่อย่างไร
5. ท่านมีกระบวนการจัดการในเรื่องของสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสนอย่างเป็นระบบอย่างไร
6. ท่านมีการให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมแก่บุคลากรหรือไม่อย่างไร
7. แนวทางการสร้างจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโดยรอบพื้นที่ชายหาดบางแสนให้แก่บุคลากรในองค์กรอย่างไร
8. ท่านมีนโยบายการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรหรือไม่หรือองค์กรเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร

9. ด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว คือ การเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ความประทับใจ ทั้งแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรมมีหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ท่านคิดว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน มีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2. จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ต่อหน่วยงานอื่น เช่น ภาครัฐ หรือชุมชน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Graduate school of Commerce Burapha University

แบบสัมภาษณ์คำถามสำหรับนักท่องเที่ยว

**เรื่อง แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี**

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองใน
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ทำการวิจัยขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ด้วยและขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

รหัส.....

1. ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
2. การศึกษา.....อาชีพ.....สถานภาพสมรส.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน/ หน่วยงาน/ สังกัดของหน่วยงาน.....
4. สถานที่ทำงาน/ ที่อยู่ทำงาน.....เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 การศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

1. ท่านรู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่อย่างไร
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายหาดอย่างไร
3. ความคิดเห็นของท่านในด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อชายหาด
4. ท่านได้พบเห็นกระบวนการจัดการที่เป็นระบบในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมชายหาด
บางแสนหรือไม่อย่างไร เช่น การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของภาครัฐบาล
5. พฤติกรรมทางขยะของท่าน และหากท่านพบเห็นสิ่งปฏิกูล ขยะมูลฝอย
ท่านจะปฏิบัติอย่างไร
6. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและความรู้เกี่ยวกับแหล่ง
วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชุมชน หรือไม่ เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของหาด วิถีชีวิตชุมชน
โดยรอบชายหาดบางแสน
7. ท่านได้พบเห็น หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม หรือสนับสนุน
ผลิตภัณฑ์ของชุมชนในเขตพื้นที่บางแสน หรือไม่อย่างไร

8. ความประทับใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ชายหาดบางแสนมีความประทับใจด้านใด และ
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน
ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ต่อหน่วยงานอื่น เช่น ภาครัฐ หรือ
ชุมชน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Graduate school of Commerce Burapha University

แบบสัมภาษณ์คำถามสำหรับบุคคลในชุมชน
เรื่อง แนวทางการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ทำการวิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ด้วยและขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ รหัส.....

1. ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
2. การศึกษา.....อาชีพ.....สถานภาพสมรส.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน/ หน่วยงาน/ สังกัดของหน่วยงาน.....
4. สถานที่ทำงาน/ ที่อยู่ทำงาน.....เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 การศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

1. ท่านรู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่อย่างไร
2. ความคิดเห็นของท่านต่อพัฒนาชายหาดบางแสนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ท่านมีพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างไร
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีเอกลักษณ์จุดเด่นที่แตกต่างจากชุมชนอื่นอย่างไรบ้าง
5. ชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนด้านการอนุรักษ์ส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อย่างไร
6. ความคิดเห็นของท่านในด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดบางแสน
7. ความคิดเห็นของท่านในด้านจิตสำนึกของคนในชุมชนต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยรอบชายหาดบางแสนเป็นอย่างไร
8. ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีส่วนต่อการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค การกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต การได้รับผลตอบแทน ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนในการควบคุม

9. การสร้างความประทับใจของชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยวและให้ความรู้เกี่ยวกับชายหาดบางแสนมีการปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ท่านคิดว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน มีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2. จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหอย่างไร

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางแสน

ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ต่อหน่วยงานอื่น เช่น ภาครัฐ หรือ

ชุมชน

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ต่อหน่วยงานอื่น เช่น ภาครัฐ

หรือ ภาคเอกชน มีหรือไม่อย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
อักษรวิสุทธิ

บทที่ 1

Plagiarism Checking Report

Created on Mar 14, 2017 at 10:59 AM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
424713	Mar 14, 2017 at 10:59 AM	57750152@my.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	บทที่ 1.doc	Completed	0.00 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
No data available in table				

บทที่ 2

Plagiarism Checking Report

Created on Mar 14, 2017 at 11:03 AM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
424715	Mar 14, 2017 at 11:03 AM	57750152@my.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	บทที่ 2.doc	Completed	2.96 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
1	การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานนกน้ำ ทะเลน้อยและอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า จังหวัดพัทลุง, Ecotourism management at Thale Noi Waterfowl park and Khao Pu-Khao Ya national park, Phatthalung province	นันทนา กิตติอุดมพร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	0.80 %
2	รูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดอุดรดิตต์	Weerachat Chomchoei	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์	0.53 %
3	รูปแบบและกลยุทธ์ธุรกิจค้าปลีก ซี.เจ. เอ็กซ์เพรส (Cj Express), Patterns and strategies of retail business shop Cj Express	พาโชค ลัมเรืองอนันต์	มหาวิทยาลัยศิลปากร	0.42 %
4	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา	จุฑาภรณ์ ทองเพ็ง	มหาวิทยาลัยบูรพา	0.41 %
5	การจัดการประเพณีท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาประเพณีแข่งเรือ จังหวัดน่าน, MANAGEMENT OF LOCAL TRADITION FOR TOURISM : A CASE STUDY OF NAN TRADITIONAL BOAT RACING	ลักข์สิทธิ์ พลสันติกุล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0.40 %
6	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	จากรวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	Wikipedia	0.40 %

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT

ราชการกรมโฆษณาการในสำนักนายกรัฐมนตรีพ.ศ. 2493 ยุคความทันสมัยและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยในปีพ.ศ. 2501 เมื่อจอมพลสฤษดิ์ธนบุรีขึ้นสู่อำนาจได้ศึกษากิจการกรมการท่องเที่ยวด้วยความสนใจและได้ดำริที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างจริงจังในปีต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ธนบุรีขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์พ.ศ. 2502 โดยตัด“สำนักงานท่องเที่ยว”ออกแล้วจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การอิสระเรียกว่า“องค์การส่งเสริมการ

และการประเมินผลกระทบช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว 5 การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยที่ได้พิจารณาด้านราคาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัดแต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย 6 การมีส่วนร่วมของท้องถิ่นจะช่วยให้ยกระดับคุณภาพในการจัดการการท่องเที่ยวอีกประการหนึ่ง 7 ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสำหรับผู้ประกอบการชุมชนท้องถิ่นองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นที่จะดำเนิน

ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและรักษากระบวนการระบบนิเวศขณะที่ยังคงอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ 2 เคารพความมีเอกลักษณ์ด้านสังคมวัฒนธรรมอนุรักษ์สิ่งที่มีนัยสำคัญขึ้นไม่ว่าจะเป็นมรดกธรรมชาติหรือวัฒนธรรมชาติหรือวัฒนธรรมและคุณค่าของชนบทนิยมประเพณีและก่อให้เกิดความเข้าใจการยอมรับต่างวัฒนธรรม 3 ศึกษาความเป็นไปได้กระบวนการดำเนินเศรษฐกิจระยะยาวผลประโยชน์ทางสังคมและเศรษฐกิจกระจายสู่ผู้มี

TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

มาอยู่กับกรมโฆษณาการสำนักนายกรัฐมนตรีและให้เรียกส่วนงานนี้ว่าสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว\ n ต่อมากรมโฆษณาการได้พิจารณาเห็นว่ากิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำลังตื่นตัวในประเทศไทยมากจึงได้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีฐานะเทียบเท่ากองเรียกสำนักงานท่องเที่ยวโดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมโฆษณาการในสำนักนายกรัฐมนตรีพ.ศ. 2493 \ n ในพ.ศ. 2501 เมื่อจอมพลสฤษดิ์ธนบุรีขึ้นสู่อำนาจได้ศึกษากิจการกรมการท่องเที่ยวด้วยความสนใจและได้ดำริที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างจริงจังในปีต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ธนบุรีขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์พ.ศ. 2502 โดยตัด“สำนักงานท่องเที่ยว”ออกแล้วจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การอิสระเรียกว่าองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีชื่อย่อว่าอ.ส.ท. โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวพ.ศ. 2502 \ n องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวพ.ศ. 2502 นั้นมีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ต่อมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางรวดเร็วจำเป็นต้องปรับปรุง

การท่องเที่ยวในระยะยาวและช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว\ n4 .การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ\ n การพัฒนาท้องถิ่นและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยว\ n 5 .การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยพิจารณาด้านราคาและ\ n คุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัดแต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูก\ n ทำลายอีกด้วย\ n6 .การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่สร้าง\ n ผลตอบแทนแก่ประชากรและสิ่งแวดล้อมโดยรวมแต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการ\ n การท่องเที่ยวอีกด้วย\ n7 .การรักษาหรือกักตุนอย่างเหมาะสมระหว่างผู้ประกอบการประชาชนท้องถิ่นองค์กร\ n และสถาบันที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกันรวมทั้ง\ n รวม\ n แก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน\ n8 .การฝึกอบรมบุคลากรโดยสอดคล้องแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อ\ n มวลการท่องเที่ยวทุกระดับจะช่วยยกระดับการบริหารการท่องเที่ยว\ n9 .การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลอย่างพร้อมมูลจะทําให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพ\ n ใน\ n สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว

แบบ\ n เจาะกลุ่ม(Niche Tourism)หลักความยั่งยืนอ้างถึงความสมดุลของสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจสังคม\ n และวัฒนธรรมในระยะยาวโดยอาจมีแนวทางดังนี้\ n \ n 1 .การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดและรักษากระบวนการของระบบ\ n นิเวศวิทยาขณะที่ยังคงอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ\ n \ n 2 .เคารพความมีเอกลักษณ์และคุณค่าด้านสังคมวัฒนธรรมอนุรักษ์สิ่งที่มีนัยสำคัญขึ้น\ n ทั้งมรดกธรรมชาติหรือวัฒนธรรมและก่อให้เกิดความเข้าใจการยอมรับความต่างวัฒนธรรม\ n \ n 3 .ศึกษาความเป็นไปได้กระบวนการดำเนินเศรษฐกิจระยะยาวผลประโยชน์ทางสังคม\ n และเศรษฐกิจกระจายสู่ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรมมีการจ้างงานและการสร้างโอกาสในการ\ n เกิดรายได้จากการบริการสังคมสู่ชุมชนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน(ดลฤทัยไกรวรรณกุล)\ n \ n กระบวนการสร้างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นไปในแนวทางเดียวกับองค์การบริหาร\ n การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนดำเนินการอยู่ในพื้นที่จังหวัดน่านรวมถึงการ\ n จัดการประเพณีแข่งเรือเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอีกด้วย\ n \ n \ n2.5.3สรุป\ n \ n จากกรอบแนวคิดการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็นประเด็นศึกษาต่าง ๆ\ n \ n ได้แก่ประเด็น

องค์กรจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุกด้านเพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรแหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายในคือระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้านทั้งในด้านโครงสร้างระบบระเบียบวิธีปฏิบัติงานบรรษัทภาคในการทำงานและทรัพยากรในการบริหารการเงินวัสดุการจัดการรวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านขององค์กรเพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้าด้วย 11 จุดแข็ง

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการทำ SWOT \ การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็งจุดอ่อน \ โอกาสและอุปสรรคขององค์กรหาให้มีข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะมุ่งสร้าง \ ขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กรและแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อมและสามารถ \ กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้น้อยที่สุด \ ได้ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT นั้นจะตั้งวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร \ โดยมีขั้นตอนดังนี้ \ การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร \ การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรจะเกี่ยวกับวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากร \ และความสามารถภายในองค์กรทุกด้านเพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรแหล่งที่มา \ เป็นต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายในคือระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ \ ครอบคลุมทุกด้านทั้งในด้านโครงสร้างระบบระเบียบวิธีปฏิบัติงานบรรษัทภาคในการทำงานและ \ ทรัพยากรในการบริหาร(คนเงินวัสดุการจัดการ)รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมา \ ขององค์กรเพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้าด้วย \ 15 \ จุดแข็งขององค์กร(S-Strengths)เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้

ป้องกันตัว Defensive Strategy เพื่อพยายามลดเหลือหลวมหลักภัยอุปสรรคต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดจนหามาตรการที่หลีกเลี่ยงการเกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุด 3 สถานการณ์ที่ 3 จุดอ่อน-โอกาสสถานการณ์องค์กรมีโอกาสน้อยข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายประการทางออกคือกลยุทธ์การพลิกตัว Turnaround - Oriented Strategy เพื่อเป็นการกำจัดจุดอ่อนภายในให้สามารถเป็นโอกาสได้ 3 สถานการณ์ที่ 4 จุดแข็ง-อุปสรรคสถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานแต่

ประโยชน์อย่างเต็มที่ \ สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-ภัยอุปสรรค)สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด \ เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญกับอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายในหลายประการ \ ดังนั้นทางเลือกที่ดีที่สุดคือกลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) เพื่อพยายามลด \ 27 \ หรือหลวมหลักภัยอุปสรรคต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดจนหามาตรการที่จะหลีกเลี่ยงการเกิดความ \ สูญเสียที่น้อยที่สุด \ สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส)สถานการณ์องค์กรมีโอกาสน้อยข้อได้เปรียบด้านการ \ แข่งขันอยู่หลายประการแต่ดีดัดขัดอยู่ตรงที่มีปัญหาอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกันดังนั้น \ ทางออกคือกลยุทธ์การพลิกตัว(Turnaround-Oriented Strategy)เพื่อจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนภายใน \ ต่างๆให้พร้อมที่จะจกฉวยโอกาสต่างๆที่เปิดให้ \ สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค)สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่ \ เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานแต่ตัวองค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการดังนั้นแทนที่จะ \ ครอบงำทั้งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปก็สามารถที่จะเลือกกลยุทธ์การแตกตัวหรือขยาย \ ขอบข่ายกิจการ(diversification Strategy)เพื่อประโยชน์จากจุดแข็งที่มีสร้างโอกาส

5 คนประชาชนและนักท่องเที่ยวจำนวน 5 คนผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติน่านน้ำทะเลน้อยและเขาปู่-เขาย่าจึงได้มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเช่นการทำผลิตภัณฑ์จากกระจูดการขับเรือนำเที่ยวชมทิวทัศน์นกในทะเลน้อยและประมงพื้นบ้านมีคุณภาพมากที่สุดรองลงมาได้แก่ประเพณีวิถีชีวิตและงานเทศกาลรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทรัพยากรในอุทยาน- \ แห่งชาติน่านน้ำทะเลน้อยและเขาปู่-เขาย่าจึงหัดพัทลุง(2)ศึกษามหาวิทยาลัยสงขลา- \ ปัตตานี ส่วนท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ(3)ศึกษา \ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ \ (4)ศึกษามหาวิทยาลัยสงขลาและ NGOs ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ \ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์ \ เชิงพรรณนาในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีและ \ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง \ ผลการวิจัยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติน่านน้ำทะเลน้อย \ และเขาปู่-เขาย่ามีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับ \ มากโดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเช่นการทำผลิตภัณฑ์จาก \ กระจูดการขับเรือนำเที่ยวชมทิวทัศน์นกในทะเลน้อยและประมงพื้นบ้านมีคุณภาพ \ (5) \ มากที่สุดรองลงมาได้แก่ประเพณีวิถีชีวิตและงานเทศกาลรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม \ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นในการจัดการ \ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติน่านน้ำทะเลน้อยและเขาปู่-เขาย่าโดยรวมอยู่ใน \ ระดับมากโดยเฉพาะการดำเนินงานด้านการดูแลรักษา

โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติน่านน้ำทะเลน้อยที่มีความคาบเกี่ยวและเชื่อมโยงของจุดท่องเที่ยวในเขตและนอกเขตอนุรักษ์เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวร่วมกันส่งผลให้ภาคประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบกับในชุมชนท้องถิ่นมีศิลปวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี 2557 ทำการวิจัยเรื่องการวางแผนและออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้าน

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ \ บทบาทขององค์กรชุมชนและ NGOs ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวม \ ก่อนข้างมากทั้งนี้เนื่องจากในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนหรือ \ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อยู่ในความรับผิดชอบ \ ของอุทยานแห่งชาติที่เป็นพื้นที่เปิดมีจุดท่องเที่ยวที่คาบเกี่ยวระหว่างพื้นที่อนุรักษ์ \ และพื้นที่ทำกินของประชาชนเช่นอุทยานน่านน้ำทะเลน้อยความคาบเกี่ยวและเชื่อมโยง \ ของจุดท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์และนอกเขตอนุรักษ์เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว \ ร่วมกันส่งผลให้ภาคประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทาง \ การท่องเที่ยวที่ประกอบกับในชุมชนท้องถิ่นมีศิลปวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตที่มี \ เอกลักษณ์เฉพาะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีทำให้ \ 155 \ นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากนั้นหมายถึงรายได้และเศรษฐกิจ \ ชุมชนที่พึ่งสูงขึ้นไป อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ยั่งยืนและคงอยู่ \ ตลอดไปย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาคประชาสังคม \ เอกชนว่ามีความตระหนักและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมาก \ น้อยเพียงใดซึ่งการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทที่ 3

Plagiarism Checking Report

Created on Mar 14, 2017 at 11:07 AM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
424718	Mar 14, 2017 at 11:07 AM	57750152@my.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	บทที่ 3.doc	Completed	0.00 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
No data available in table				

บทที่ 4

Plagiarism Checking Report

Created on Mar 14, 2017 at 11:08 AM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
424720	Mar 14, 2017 at 11:08 AM	57750152@my.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	บทที่ 4.doc	Completed	0.00 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
No data available in table				

บทที่ 5

Plagiarism Checking Report

Created on Mar 14, 2017 at 11:09 AM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
424721	Mar 14, 2017 at 11:09 AM	57750125@my.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	บทที่ 5.doc	Completed	0.00 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
No data available in table				